

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Fingerplan 2013

Redegørelse &
Baggrundsmateriale

**Fingerplan 2013
- Redegørelse &
Baggrundsmateriale**

Udgivet af Miljøministeriet

Redaktion:

Naturstyrelsen

Grafisk tilrettelæggelse:

Jesper Bundgaard, Naturstyrelsen

ISBN:

978-87-7279-681-9

©Miljøministeriet 2013

Publikationen kan citeres med kildeangivelse

Indhold

1. Et grønnere hovedstadsområde – med plads til klimatilpasning	2
Indledning	2
Klimatilpasning i de grønne kiler	3
Nye grønne kiler planlægges sammen med ny byudvikling	6
Grønne bykiler i det indre storbyområde	7
Øget kvalitet i de grønne kiler – mindre støj og gener for friluftslivet og mere naturoplevelse	10
Grønne rekreative stier til natur og landskab og cykelstier til daglig transport	11
Hovedbudskaber i kapitel 1	12
2. Nye vilkår – hovedstadsområdet vokser og den trafikale infrastruktur udbygges	13
Hovedstadsområdet vokser – men hvor meget, hvem er de nye beboere, og hvor vil de bo?	13
Den trafikale infrastruktur udbygges	19
Hovedbudskaber i kapitel 2	22
3. Byudvikling og byomdannelse	23
Fokus på byomdannelse	23
Udlæg af nye ubebyggede arealer til byformål kan begrænses	24
Byudvikling og byomdannelse skal afvejes med grundvandsinteresserne	27
Stationsnærhedspolitikken videreføres	28
Rækkefølge fastlægges i den kommunale planlægning i dialog med staten	29
Udviklingsområder af særlig strategisk betydning	33
Kommunernes regionale ansvar	33
Hovedbudskaber i kapitel 3	36
4. Erhvervsudvikling og lokalisering	37
Indledning	37
Arealer til virksomheder med særlige beliggenhedskrav	37
Behov for motorvejsnære arealer til transport- og distributionserhverv	38
Ændringer i udpegninger og anvendelse af arealer til virksomheder med særlige beliggenhedskrav	39
Udpegningsaf motorvejsnære arealer, som forbeholdes transport- og distributionserhverv	39
Hovedbudskaber i kapitel 4	42
Appendix 1. Støjbelastning i de grønne kiler	43
Appendix 2. Overordnede principper for planlægning af regionale stinet	47
Appendix 3. Befolkningsudviklingen 1980 – 2010 og befolkningsfremskrivninger til 2030	49
Appendix 4. Oversigt over Parkér & rejs ved hovedstadsområdets stationer	65
Appendix 5. Landsplandirektiver – oversigt over øvrige landsplandirektiver med virkning i hovedstadsområdet	66

1. Et grønnere hovedstadsområde

Med mulighed for klimatilpasning

Indledning

Fingerplanen skal sikre grøn velfærd for alle. Grøn omstilling skal ledsages af grøn velfærd. Naturen skal være attraktiv for friluftsliv, turisme og daglig rekreation. Det grønne skal bidrage til at gøre Danmark robust over for følgerne af klimaændringer. Det grønne skal bidrage til at reducere Danmarks klimaforurening. Disse elementer indgår i arbejdet med Naturplan Danmark og i den ny Fingerplan 2013 for hovedstadsområdet.

Fingerplan 2013 har derfor særligt fokus på at udvikle Fingerplanens grønne kiler som regionale friluftsområder til gavn for hele hovedstadsområdets befolkning.

Planen inviterer til dialog om udbygning og styrkelse af de grønne kiler i såvel de indre som de ydre dele af storbyområdet. Der foreslås konkret to nye grønne kiler ved byfingrene mod Roskilde og Køge. De foreslåede nye grønne kiler er beskrevet nærmere i Fingerplan 2013 - Hovedbuskaber om nye projektsamarbejder. Fingerplan 2013 introducerer også en ny type grønne friluftsområder af regional betydning, "grønne bykiler" i det indre storbyområde og Ring 3-korridoren. I de grønne bykiler er mulighed for en bredere anvendelse end i de grønne kiler. I Københavns, Frederiksberg, Tårnby og Gentofte kommuner udpeges alene områder, som allerede i dag er fastlagt som grønne områder i kommuneplanerne. I Ring 3-korridoren igangsættes en planproces med henblik på at fastlægge afgrænsning og anvendelse af nye grønne bykiler. Fingerplan 2013 indeholder desuden principielle reservationer til et rekreativt grønt stinet samt et overordnet cykelstinet. Planen sætter fokus på udviklingen af de grønne kilers rekreative kvaliteter. Den betoner særligt mulighederne for at inddrage de grønne kiler og de grønne bykiler i klimatilpasningsstrategierne forudsat, at det i videst muligt omfang styrker natur og vilkår for friluftsliv.

Fingerplan 2013 bygger dermed videre på Fingerplan 2007, som indarbejdede den hidtidige regionplanlægnings grønne kiler mellem og på tværs af de indre dele af byfingrene og de supplerende forlængelser med nye kiler i de ydre dele af byfingrene ud til en 4. grøn ring, som blev fastlagt i forbindelse med HUR's Regionplan 2005.

Region Hovedstaden og Region Sjælland har i deres regionale udviklingsplanlægning også fokuseret på natur og miljø og rekreative formål. Region Hovedstaden har som mål at få Europas grønneste hovedstad og har peget på forlængelse af de grønne kiler og et net af grønne stier. Desuden har Region Hovedstaden gennem undersøgelser bidraget til væsentlig ny viden om hovedstadens rekreative områder og deres tilgængelighed. Region Sjælland har blandt andet arbejdet med turisme og stiplanlægning. Begge regioner har udarbejdet en regional klimastrategi.

Fingerplan 2013 følger dermed op på de regionale udviklingsplaner og på de positive høringsvar fra bl.a. kommunerne i den forudgående offentlighedsfase for Fingerplanrevisionen.

Fingerplanens grønne kiler er sammen med storbyens karakteristiske form som en hånd med håndflade og byfingre et unikt træk, som giver det danske hovedstadsområde en særlig identitet og rekreativ kvalitet i forhold til mange andre europæiske storbyer. Grønne omgivelser og et godt miljø er en parameter i de europæiske storbyers indbyrdes konkurrence om at tiltrække virksomheder og kvalificeret arbejdskraft. I kraft af kilernes omfang og den deraf følgende lange byrand har meget store dele af befolkningen i byfingrene mulighed for dagligt at opleve og bruge de grønne kilers åbne landskab til friluftsmål tæt ved deres bolig.

I den første Fingerplan fra 1947 var udgangspunktet for de grønne kiler både at sikre åbne områder

til rekreation til storbyens befolkning og at sikre, at storbyen ikke bredte sig overalt og dermed ikke kunne betjenes med god kollektiv transport. De grønne kiler har i dag en bredere funktion først og fremmest på grund af deres storbynære beliggenhed, som gør at de kan opleves og bruges rekreativt dagligt. Ophold i naturen kan bidrage til at nedsætte psykisk stress, ligesom motion og friluftaktiviteter generelt fremmer sundheden. De grønne kiler kan også indeholde levesteder for vilde planter og dyr og dermed være med til at øge den biologiske mangfoldighed. Skovplantninger i de grønne kiler kan oplagre en del af storbyens CO₂-udslip og reducere partikelforurening. Skovplantning kan også sikre grundvandet mod nedsivning af forurenende gødningsstoffer og sprøjtemidler. Endelig kan grønne kiler og områder også medvirke til den nødvendige fremtidige klimatilpasning ved at opmagasinere regnvand og oversvømmelser som følge af klimaændringerne.

Fingerplanens grønne kiler skal primært tilgodese storbybefolkningens behov for bynære friluftsområder. De grønne kiler skal imidlertid også bindes sammen med de store landskabs-, natur- og kulturværdier i det øvrige hovedstadsområde uden for Fingerbystrukturen til gavn for alle - beboere og gæster. Nordsjælland med den foreslåede nationalpark Kongernes Nordsjælland og skov- og herregårdslandskaberne i hovedstadsområdets sydlige og vestlige del udgør særligt attraktive udflugtsområder. Fingerplan 2013 sikrer med fastlæggelsen af et grønt overordnet stinet sammenhæng og tilgængelighed også til disse områder.

I forbindelse med Fingerplan 2013 er der foretaget enkelte mindre justeringer af de eksisterende grønne kilers detaljerede afgrænsning. Det drejer sig først og fremmest om en tilpasning af Fingerplanen til kommuneplanernes digitale afgrænsning. Desuden er der sket en justering i tre kommuner (Fredensborg, Vallensbæk og Ishøj), hvor enkelte arealer med begrænset rekreativ værdi er udtaget af de grønne kiler mod tilføjelse af erstatningsarealer af mindst samme størrelse andre steder.

Klimatilpasning i de grønne kiler

Klimaudfordringen

Klimaændringer vil generelt betyde, at verden kommer til at opleve mere ekstremt vejr. I Danmark vil det særligt betyde mere regn, mildere vintre, varmere og mere tørre somre, højere vandstand, kraftigere storme og flere ekstremhændelser.

Ekstremt regnvejr og skybrud vil betyde, at bydele og boligområder oversvømmes, og at kloakkerne ikke vil have kapacitet til at lede vandet væk. Udsatte dele af vej- og jernbanenettet kan periodevis blive sat under vand.

Mange steder vil landbrugsjord komme til at stå under vand. Det er særligt de marker, der ligger kystnært uden højvandsbeskyttelse, nær vandløb eller i lavtliggende områder, som er i risiko for at blive oversvømmet.

Klimaforandringerne betyder også flere tørre perioder, hvor grøfter, småsøer og vandløb vil tørre ud.

Højere havvandstande og kraftigere storme øger havets nedbrydende virkning på kysterne. Det kan påvirke den rekreative anvendelse af kystnære områder og præge den fremtidige udvikling ved kysterne.

Planlægningen skal understøtte de positive effekter, som forebyggelse af og tilpasning til klimaændringerne også kan have for mennesker og natur. Hvis arealer i højere grad anvendes i overensstemmelse med deres naturlige evne til at optage vand, vil det eksempelvis gavne plante- og dyrelivet omkring åerne. Brugen af vand fra oversvømmelser til flere søer/bassiner og vådområder, kan tilføre mere natur og landskab af rekreativ værdi. Hele teknologien med at udvikle og anvende klimatilpasning kan i sammenhæng med grøn omstilling skabe grundlag for vækst og nye jobs.

Handlemuligheder

FNs klimapanel, IPCC, fastslår, at der er to muligheder for at møde klimaudfordringen, som må gå hånd i hånd: at reducere CO₂-udledning og andre drivhusgasser for at mindske eller forebygge klimaændringerne og at tilpasse sig dem.

Danmarks udledning af drivhusgasser i 2020 skal reduceres med 40 pct. i forhold til niveauet i 1990. En kommende klimaplan vil pege frem mod dette mål.

Alle EU-medlemslande skal ifølge EU's oversvømmelsesdirektiv planlægge for ekstreme oversvømmelser, som kan medføre væsentlige negative følger for sundhed, miljø, kulturarv eller økonomi. I Danmark er direktivet implementeret gennem Miljøministeriets "Lov om vurdering og styring af oversvømmelsesrisikoen fra vandløb og søer" og

Kystdirektoratets "bekendtgørelse om vurdering og risikostyring for oversvømmelser fra havet, fjorde eller andre dele af søterritoriet".

Klimaudfordringen kan kun løses ved en sammenhængende, langsigtet planlægning på tværs af sektorer. Kommunerne har på mange områder det faktiske ansvar for at varetage klimatilpasningen og for i samarbejde med andre myndigheder at sikre det nødvendige beredskab. Statens opgave er at levere den bedst mulige ramme for, at kommunerne kan udvikle og igangsætte konstruktive løsninger.

Naturstyrelsen vil med den nationale handlingsplan for klimatilpasning skabe overblik over og koordinere statens samlede initiativer og beredskab med hensyn til klimatilpasning. Den statslige indsats skal sikre, at klimatilpasning tænkes ind i lovgivning og planlægning på en lang række områder. Det drejer sig eksempelvis om klimatilpasningsplaner, klimalokalplaner og klare definitioner på hvilke miljø- og servicemål, der kan være grundlag for finansiering af spildevandsløsninger med elementer af klimatilpasning.

Kommunerne skal inden udgangen af 2013 udarbejde kommunale klimatilpasningsplaner. Naturstyrelsen har etableret et rejsehold, som kan hjælpe og rådgive kommunerne om denne planlægning.

Der er også fokus på styrket rådgivning og formidling, på digital kortlægning, eksempelprojekter og dialog med kommunerne. Naturstyrelsens rejsehold rådgiver om, hvordan kommuner kan planlægge og indrette sig i en fremtid med hyppige skybrud, højere vandstand og ekstreme vejrforhold som følge af klimaforandringer.

Klimaindsatsen i hovedstadsområdet

Fingerplanens grundlæggende principper om at koncentrere byvæksten i byfingre ud fra Københavns centrale del, håndfladen, og friholde de grønne kiler til åbent land, udflugtsveje, stier og friluftsmål er også egnede til at møde klimaudfordringerne.

Fingerbystrukturen samler byen og opdeler hovedstadsområdet i det åbne land, de grønne kiler og byen med grønne bykiler. Det medvirker til energieffektivitet, bl.a. ved mulighed for kollektiv forsyning med fjernvarme og korte afstande mellem rejsemålene, herunder mellem bolig og områder til friluftsliv.

I forbindelse med nye, grønne bykiler og byom-

dannelse langs Ring 3 kan det grønne og vandet integreres i byomdannelsen, og samtidig styrkes forbindelsen mellem byområder og naturen. Det vil gavne både friluftsliv og klimatilpasning.

Mange af de mulige klimatilpasningstiltag medvirker til at fastholde hovedstadsområdets grønne og blå karakter. Fingerplanens principper sigter mod at fremme bymæssige kvaliteter og rekreative elementer, som kan forstærkes ved f.eks. etablering af kanaler til regnvandsopsamling og flere våde enge og søer. Det kan bidrage til mere varieret natur, flotere landskaber i kilerne og skabe sammenhæng mellem grønne fritidsområder.

Oversvømmelsesarealer langs åer kan bidrage til at forbedre tilstanden af de våde engarealer, og våde græsarealer kan aflaste åløbene.

Der kan skabes økologiske grønne forbindelser på tværs af byfingrene og mellem fingrene, hvor planter og dyr får bedre leveduligheder. De økologiske forbindelser kan også indeholde vandre- og cykelstier.

Kommunerne i hovedstadsområdet er i fuld gang med at udarbejde lokale klimahandlingsplaner. Nogle af kommunerne arbejder også med konkrete samarbejdsprojekter om klimatilpasnings- og miljøstrategier for eksempelvis fælles vandløb. Det kan være ved at etablere oversvømmelsesarealer langs vandløb, ved at opmagasinere vand i oplandet, ved at ændre vedligeholdelsestilstand i vandløb og ved at braklægge vandlidende arealer.

Både Region Hovedstaden og Region Sjælland har udarbejdet klimastrategier for hver sin del af hovedstadsområdet. Klimastrategierne er overordnede og skal danne udgangspunkt for et videre arbejde og nødvendig koordinering. Strategierne skal styrke den tværkommunale og regionale klimaindsats, og supplere, understøtte og inspirere den individuelle, lokale klimaindsats i kommuner og i regionerne.

Klimatilpasning i Fingerplan 2013

Klimaudfordringen var et af hovedtemaerne i det debatoplæg, som var grundlag for den offentlige høring forud for Forslag til Fingerplan 2013. Debatoplægget satte bl.a. kvalitet og klimatilpasning i de grønne kiler til debat.

Naturstyrelsen afholdt i august 2011 en workshop om emnet for hovedstadskommunerne og regionerne. Workshoppen er fulgt op med et idékatalog.

De fleste af idéerne fra workshoppen kan umiddelbart inddrages i den kommunale planlægning. Det er en kommunal opgave at udpege lavbundsarealer, at bestemme om der skal foretages kystbeskyttelse af flere ejendomme, at varetage vandløbsvedligeholdelse og at sikre den kommunale og tværkommunale sammenhæng mellem trafikale infrastruktur, byområder og de grønne kiler. Kommunale forvaltninger og forsyningsselskaber med ansvar for vandindvinding og håndtering af spildevand og overfladevand fra bebyggelser og veje er også centrale aktører.

Med Fingerplan 2013 peges på de muligheder, der allerede er for at bruge Fingerplanens grønne kiler til fremtidig klimatilpasning. Fingerplanen fastlægger ikke bindende regler for klimatilpasning. Planen præciserer mulighederne for at anvende de grønne kiler i forbindelse med klimatilpasning og opfordrer til samarbejde på tværs af kommunegrænser og til at tænke klimatilpasning ind i samtlige initiativer og udviklingsperspektiver.

Klimatilpasning i Fingerplanens grønne kiler

De grønne kiler skal primært forbeholdes friluftsliv og holdes fri for bymæssig bebyggelse. Arealer i de grønne kiler kan således anvendes til klimatilpasning, når det ikke forudsætter bymæssig bebyggelse og i videst muligt omfang styrker natur og vilkår for friluftsliv.

Udfordringen for kommunerne er at styre evt. oversvømmelser, så den nuværende eller fremtidige rekreative anvendelse af kilerne ikke ødelægges. Desuden kan det blive en ny udfordring at udvikle tekniske løsninger, der sikrer evt. planlagte regnvandssøer mod uønsket udtørring i meget tørre perioder ud fra rekreative og naturmæssige hensyn.

Eksempler på klimatilpasningstiltag

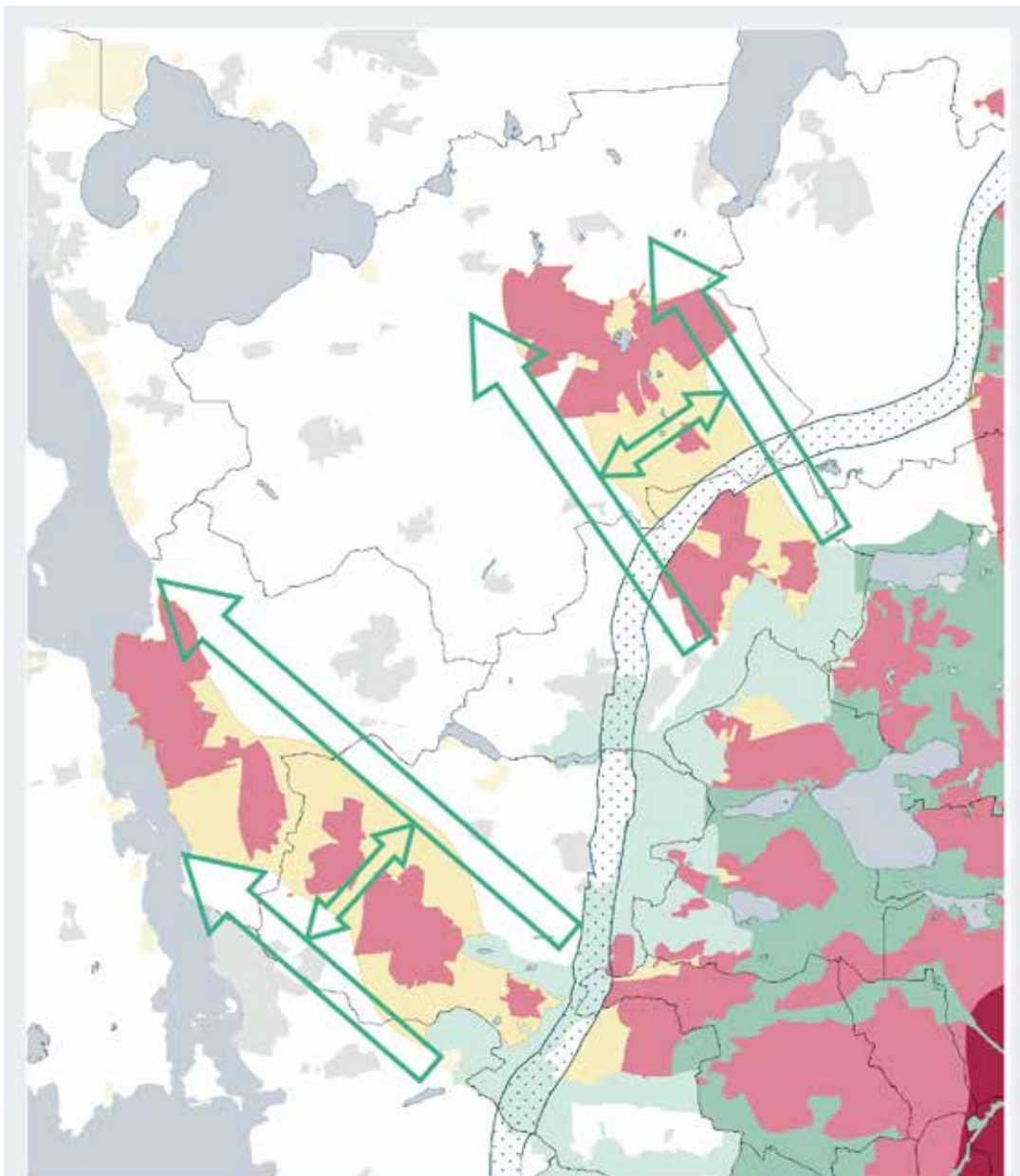
- Muligheden omfatter etablering af naturlige bassiner til tilbageholdelse af regnvand i de grønne kiler, eksempelvis i udpegede lavbundsarealer, lavninger og ådale, som friholdes for bebyggelse og anlæg. Gravede render og kanaler kan udformes med henblik på leg og ophold.
- De arealer, som kun lejlighedsvis bliver oversvømmet, kan anvendes på en måde, som tilfører området rekreativ og naturmæssig kvalitet. Det kan være ved at skabe lysåbne arealer, som enge, moser og overdrev, som kan plejes ved at lade dyr afgræsse naturarealerne eller ved høstet.
- Vandelementet kan tænkes ind i afgrænsningen og udformningen af de fremtidige grønne kiler, byområder og tekniske anlæg på tværs af by, land og ikke mindst kommunegrænser.
- Der kan skabes mulighed for friluftaktiviteter f.eks. fiskeri, badning og forskellige former for sejlads i tilknytning til vandet i forbindelse med tilbageholdelse af vand omkring åløbene opstrøms for at undgå oversvømmelse af byområder ved ekstreme regnvejrshændelser.
- Vandet kan tænkes sammen med øget tilgængelighed for færdsel til fods, hvor brug af alternative former for overgange kan være i form af trædesten, boardwalks eller træbroer, der sikrer den nære forbindelse til vandet.
- Grøfter langs vejene med stibroer fra det bebyggede område over grøfterne kan forbinde bebyggelsen med kilerne. .
- Naturstyrelsens rejsehold vil kunne yde rådgivning om klimatilpasningstiltag på tværs af kommunegrænser. I arbejdet kan indgå kortlægning, viden om vandets kredsløb og viden om de grønne kilers værdi som rekreativt område, vandreservoir, naturområde og faunakorridor m.v.

Nye grønne kiler planlægges sammen med ny byudvikling

Foruden de to nye grønne kiler, der fastlægges principielt ved Køgefingern og Roskildefingern, fastlægger Fingerplan 2013, at de berørte kommuner skal planlægge udbygning af de grønne kiler i takt med, at de planlægger for kommende byudvikling i ydre Frederikssundsfinger og ydre Hillerødfinger. Med Fingerplan 2007 fik kommunerne i de ydre dele af Frederikssunds- og Hillerødfingern mulighed for at planlægge byudvikling på længere sigt. I Hillerødfingern dog forudsat, at der

var truffet beslutning om placering af en evt. ny station mellem Hillerød og Allerød. Det er sket med Trafikaftalen fra februar 2012.

Med Fingerplan 2013 sikres det, at der i takt med at kommunerne planlægger for ny by i de ydre byfingre også planlægges for nye bynære grønne rekreative områder med sammenhæng på tværs af kommunegrænserne og med sammenhæng til de eksisterende grønne kiler, som i dag er fastlagt ud til den 4. grønne ring. Målet er at skaffe god adgang til natur og skov for beboerne i de nye byområder og i hele hovedstadsområdet.

KORT 1.1
PRINCIPPER FOR VIDEREUDVIKLING AF DE GRØNNE KILER

Fastlæggelse af nye grønne kiler i tilknytning til nye byområder bør ske i en dialog mellem staten og kommunerne. Naturstyrelsen inviterer derfor de berørte kommuner til dialog om, hvordan de grønne kiler kan udbygges i forbindelse med den kommunale planlægning for ny by.

Fingerplan 2013 angiver nogle overordnede principper for planlægning af nye grønne kiler på tværs af kommunegrænser:

- Nær adgang fra nye byområder til de nye kiler og deres natur- og landskabskvaliteter,
- Sammenhæng med eksisterende grønne kiler og værdifulde natur- og landskabsområder,
- Øget biodiversitet og spredningsmuligheder for vilde planter og dyr,
- Hensyn til klimatilpasning.

Planlægning af nye kiler og evt. skovrejsning kræver en samlet plan, hvor en række forskellige arealinteresser afvejes (bl.a. natur- og landskabsmæssige, kulturhistoriske og rekreative interesser, landbrugs- og skovbrugsmæssige samt interesser vedr. grundvandsbeskyttelse og klimatilpasning).

Når der foreligger samlede kileplaner i sammenhæng med planlagte nye byområder, kan kileforlængelsernes detaljerede afgrænsning og anvendelse fastlægges endeligt og indarbejdes i Fingerplanen. Det kan eventuelt ske som en senere tematisk revision.

”Grønne bykiler” i det indre storbyområde

Den oprindelige Fingerplan havde blandt andet til formål at forhindre, at storbyområdet omkring København udviklede sig med byområder lag på lag og dermed skabte større og større afstand til sammenhængende rekreative områder for beboerne i det indre storbyområde. Fingerbystrukturen med grønne kiler mellem byfingrene skulle sikre, at også beboere i det indre storbyområde havde nær adgang til store friluftsområder og åbent landskab.

Gennem årtier har udflytning fra det indre storbyområde til byfingrene og ændringer i erhvervsstrukturen muliggjort en omfattende byomdannelse i det indre storbyområde. De grønne og blå elementer har spillet en vigtig rolle. Byens parker og områder ved vandet tiltrækker i dag beboere fra hele storbyområdet. Flere af hovedstadsområdet mest attraktive regionale friluftsområder findes i det indre storbyområde.

Ligesom trafikstrukturen er den overordnede struktur af grønne områder og rekreative forbindelser i den moderne Fingerplan ikke længere ensidigt orienteret inde fra storbyens centrale del og ud men nu også ude fra byfingrene og ind og på tværs med ringforbindelser. Der er behov for forbindelser både ind og ud fra storbyen og for ringforbindelser, når storbyens befolkning skal have adgang til friluftsområder.

Den grønne struktur i Fingerplan 2013 omfatter derfor også større grønne områder og forbindelser i det tæt bebyggede indre storbyområde af betydning for hele storbyområdet. Nogle grønne områder ligger selvstændigt, mens andre indgår i større, strukturelt sammenhængende grønne strøg langs regionale rekreative stier.

De grønne områder inde i det indre storbyområde er en integreret del af byområdet på grund af deres beliggenhed i tætte, bymæssige omgivelser og byzone. Fingerplan 2013 medtager derfor udvalgte større parker og grønne områder som ”grønne bykiler” med bredere anvendelsesmuligheder end dem, der gør sig gældende i de grønne kiler uden for det indre storbyområde. Desuden medtager den ny Fingerplan udvalgte overordnede stier og reserverer mulighed for at etablere overordnede grønne stier. Herved bindes de grønne områder i det indre storbyområde sammen indbyrdes og med byfingrene og kilerne mellem byfingrene.

Stort set alle de større grønne områder i centralkommunerne er fredede på grund af deres almene interesse, og de er dermed også sikret til friluftsformål. Fredningerne indeholder dog i visse tilfælde mulighed for at placere f.eks. bymæssige fritidsanlæg. Fingerplanen ændrer ikke de bygge- og anvendelsesmuligheder, som fredninger eller gældende lokalplaner allerede indeholder. I de få tilfælde hvor dele af grønne områder af regional betydning ikke er omfattet af en fredning, fastholdes området til almene friluftsformål, hvor der alene er mulighed for mindre rekreative anlæg.

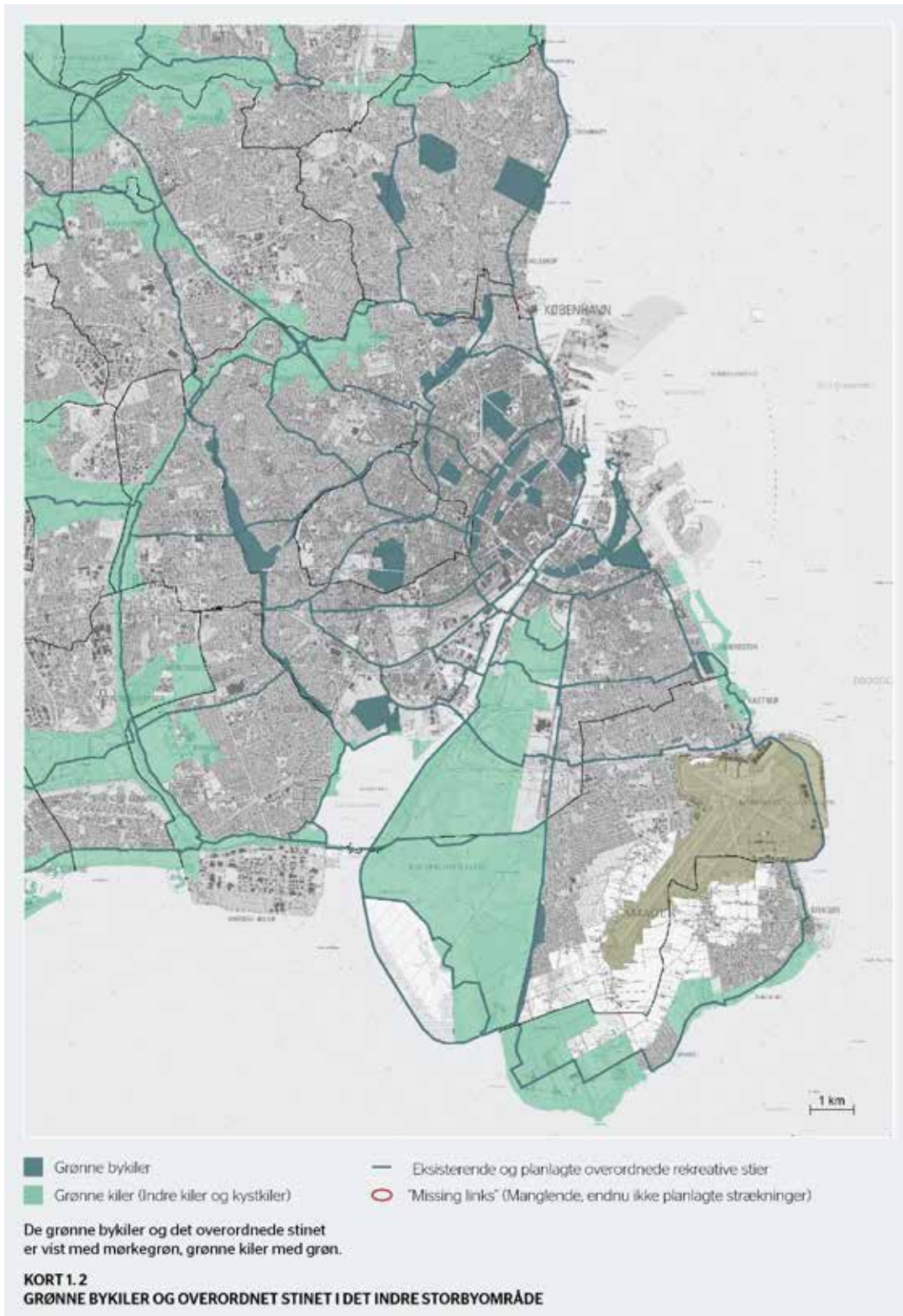
De grønne forbindelser består primært af regionale rekreative stier, men kan også omfatte f.eks. trafiksanerede gader med træplantning samt grønne pladser og strøg og andre områder uden biltrafik. De regionale rekreative stier fastlægges som et sammenhængende grønt stinet på tværs af kommunegrænser og består i videst muligt

omfang af grønne stier og eksisterende stier, der allerede er fastlagt i kommuneplanerne.

De grønne områder og forbindelser har først og fremmest en vigtig rekreativ funktion. Men de kan også bidrage til at skabe grønne korridorer med flere levesteder for planter og dyr. Desuden kan f.eks. plantning af gadetræer have en positiv

virkning i gadebilledet og samtidig en klima- og miljøeffekt ved at virke kølende i varme perioder og ved at opsuge noget af partikelforureningen i byen.

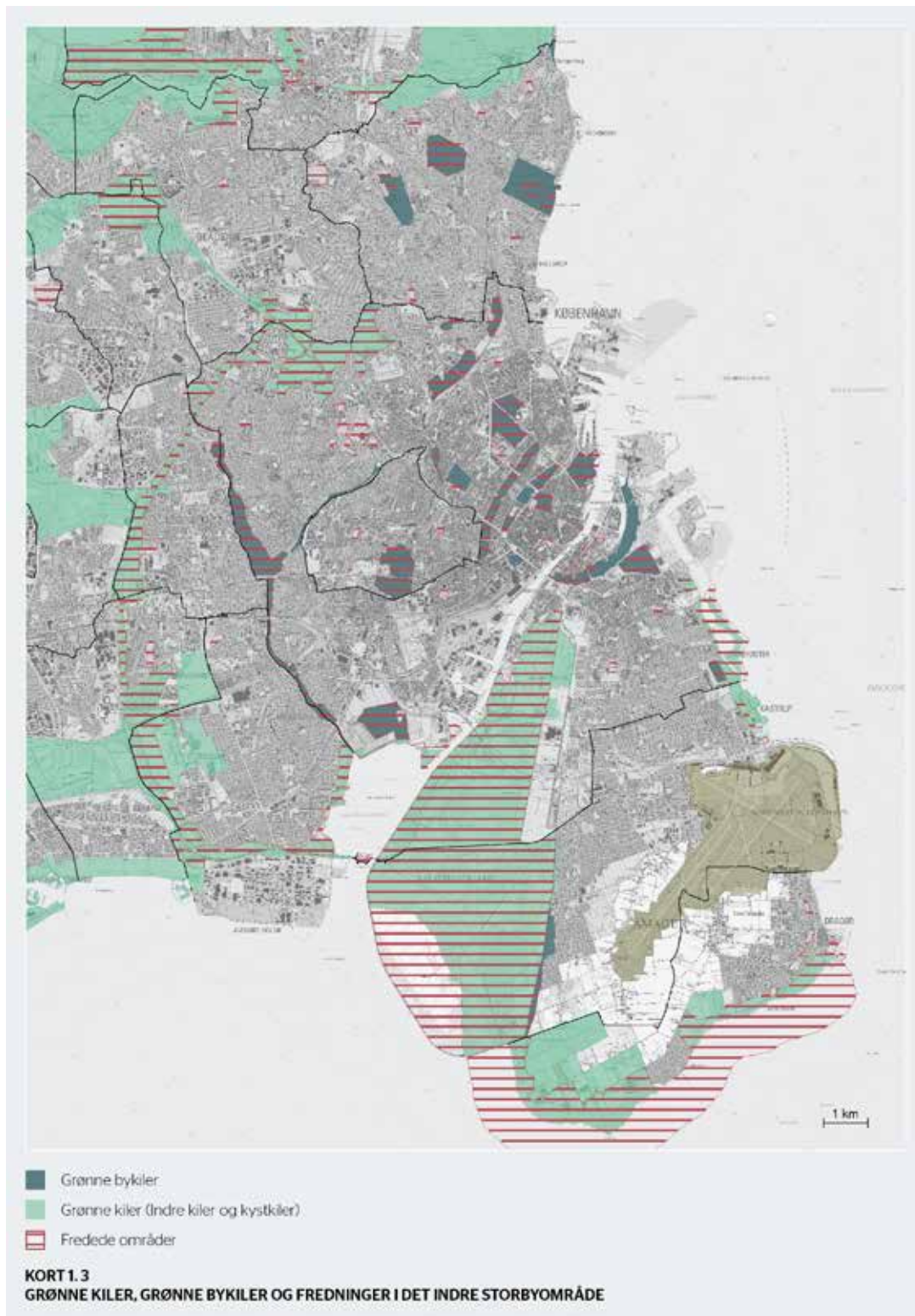
De udpegede nye grønne bykiler omfatter bl.a. eksisterende store parker i Københavns, Frederiksberg og Gentofte Kommune, som er attraktioner,

der besøges af mange andre end kommunernes egne borgere. Det drejer sig om Kongens Have, Fælledparken, Valbyparken, Frederiksberg Have, Søndermarken, Bellevue Strandpark, Bernstorffsparken, Charlottenlund Skov, Fort og Strandpark.

Desuden omfatter de grønne bykiler de velbesøgte historiske parker i Københavns indre fæstningsring.

Disse områder er tidligere udpeget som egentlige grønne kiler i regionplanlægningen og videreført i Fingerplan 2007. Det drejer sig om Kastellet, Østre Anlæg, Botanisk Have, HC Ørstedsparken, Tivoli og Christianshavns Voldanlæg. Begrundelsen for at ændre disse områders status i Fingerplanen er områdernes bymæssige karakter og anvendelse. Intentionen er fortsat, at områderne sikres til

overvejende almene friluftsmål og holdes fri for fremtidig byudvikling og bymæssig bebyggelse, som ikke er forudsat i allerede gældende fredninger og lokalplaner.

Endelig omfatter de nye grønne bykiler en række grønne områder, der sammen med regionale rekreative stier indgår i strukturelt sammenhængende grønne forløb. Disse forløb har regional betydning, fordi de skaber regional rekreativ tilgængelighed og en sammenhængende grøn struktur i det indre storbyområde. Det drejer sig om Søerne, Kløvermarken, Grøndalsparken, Nørrebroparken, Assistens Kirkegård, Bispebjerg-Ryvangforløbet, Emdrup Sø, Gentofte Sø, samt Kastrup Fort samt Skaftet og Trekanten langs Vestamager i Tårnby Kommune.

Øget kvalitet i de grønne kiler - mindre støj og gener for friluftslivet og mere naturoplevelse

Begrænsning af støj, der forstyrrer og forringer friluftslivet i de grønne kiler

De grønne kiler ligger som åbne, sparsomt bebyggede områder mellem byfingrene. Netop fordi kilerne har været holdt fri for byudvikling, har de ofte været det eneste sted, hvor det har været muligt at placere de store trafik anlæg, især motorveje, der er nødvendige for den trafikale betjening af storbyen. Det betyder imidlertid, at store dele af de grønne kiler i dag er belastet af støj fra vejtrafik, der forringer den rekreative oplevelse og værdien for friluftslivet. Nogle af kilerne er også påvirket af støj fra jernbaner og fra lufthavnens flytrafik.

Naturstyrelsen har fået foretaget en oversigtlig undersøgelse af støjforholdene i de grønne kiler. Undersøgelsen viser, at støjen i de grønne kiler for en stor del ligger over de niveauer på 45-50 Len dB, som anbefales af Miljøstyrelsen for vejstøj i såkaldte stilleområder i det åbne land og for store dele af kilerne vedkommende også over den vejledende grænseværdi på 53 Len dB for rekreative områder i det åbne land. Særlig belastet med trafikstøj er Den Grønne Kile og Vestskovskilen, der påvirkes af motorvejsanlæggene mellem Roskilde-fingern og Køgefingern, samt Fæstningsringen, der præges af bytrafikken i det indre København. Sydamerica er belastet af flytrafikken fra Kastrup Lufthavn. De mindst påvirkede kiler rummer arealer med et støjniveau under 45 dB. Det drejer sig om Vestskovkilens forlængelse (inden de planlagte motorvejsanlæg til Frederikssundsmotorvejen)

samt Hjortespringkilens forlængelse med bl.a. Flyvestation Værløses areal.

De grønne kiler betragtes i miljøbeskyttelsesloven som rekreative friluftsområder som støjfølsomme. Hensynet til støjdæmpning er derfor aktuelt ved planlægning af evt. fremtidige trafik anlæg.

Fingerplan 2013 indeholder ingen pålæg om støj dæmpende foranstaltninger, støjvolde og lign. eller såkaldte stilleområder ud fra støj hensyn. Ifølge støjlovgivningen er det kommunerne og de ansvarlige statslige anlægsmyndigheder, der med baggrund i EU's støjdirektiv foretager støj kortlægning og udarbejder støj handlingsplaner.

I appendixet "Støjbelastning i de grønne kiler" vises oversigtligt, hvor der er de største støjproblemer, og hvor der er de mest stille områder. Kortlægningen kan bruges som et udgangspunkt for den prioritering af indsatsen, der skal ske i forbindelse med kommunernes og andre myndigheders støj handlingsplaner.

Vindmøller, solcelleanlæg og lignende i forhold til rekreative hensyn

Kommuner og andre har i flere tilfælde fremført ønske om opstilling af vindmøller, solcelleanlæg og lign. i de grønne kiler. Sådanne anlæg kan imidlertid ofte virke forstyrrende med støj og visuelt skæmmende og fremmede i et grønt område, der er fastlagt til friluftsliv af regional betydning. Formålet med Fingerplanens grønne kiler er først og fremmest at give almenheden mulighed for rekreation gennem ro, natur- og landskabsoplevelse og fysisk udfoldelse. De grønne kiler skal derfor som udgangspunkt friholdes fra vindmøller. Der hvor de rekreative værdier i forvejen er udfordrede, kan der efter aftale med staten laves en aftale om en undtagelse. Det kan f.eks. være i 'restarealer', som er lukket inde mellem store trafik anlæg. Udgangspunktet er, at de grønne kilers rekreative anvendelse og landskabets oplevelsesværdi ikke forringes af dominerende anlæg.

Solcelleanlæg og lign. kan ligeledes i visse tilfælde virke visuelt skæmmende på grund af refleksioner og dominerende størrelse og placering i landskabet. I dette tilfælde må der foretages en konkret vurdering under hensyntagen til stedets landskabs-, natur- og kultur værdier samt de grønne kilers rekreative formål.

Mere natur i nærheden af storbyen

Nogle af de eksisterende grønne kiler rummer mange store landskabs-, natur- og kulturværdier, f.eks. bakket terræn, skove og søer. Andre af kilerne har færre natur- eller landskabsværdier. Her kan den rekreative værdi for friluftslivet øges ved f.eks. terrænformning, skovplantning og naturgenopretning eller etablering af ny natur.

Det er en væsentlig opgave for staten og kommunerne at forbedre kvaliteten af de eksisterende grønne kiler. Områderne kan blive mere attraktive for friluftslivet, vilde planter og dyr kan få bedre levesteder, og der kan skabes større biologisk mangfoldighed. Den nødvendige indsats for klimatilpasning kan give mulighed for at indpasse flere vådområder, søer og kanaler i kilerne, som tilfører både større rekreativ og naturmæssig værdi.

Øget viden om de grønne kilers rekreative muligheder

De grønne kiler rummer store landskabs- og naturværdier, som kan udnyttes til rekreative oplevelser og friluftaktiviteter. Nogle kiler er imidlertid mere intensivt udnyttet til rekreative formål end andre, der rummer store uudnyttede rekreative muligheder. Naturstyrelsen er opmærksom på dette og har blandt andet indledt et samarbejde med Københavns Kommune, Tårnby Kommune og By & Havn om den langsigtede udvikling af naturområderne på Vestamager i samspil med byområderne. Projektet skal styrke naturen og tilgængeligheden i kilen, som ligger ekstraordinært tæt ved storbyens centrale og tætteste del.

Grønne rekreative stier til natur og landskab og cykelstier til daglig transport

De grønne kiler, naturområderne og de attraktive landskaber skal være tilgængelige gennem et grønt, sammenhængende stinet, hvis de skal kunne opleves og være til glæde for alle. Storbyen skal udvikles som cykelby. Det vil samtidig have stor betydning for en bedre sundhed i befolkningen.

Fingerplan 2013 viser som noget nyt regionale stinet, som kan binde byområderne og de regionale friluftsområder sammen indbyrdes og på tværs af kommunegrænser. Den kommunale planlægning skal respektere planens principielle arealreservationer til overordnede, rekreative stier og overordnede cykelstier, herunder de såkaldte cykelsuperstier, som er hurtige cykelruter af høj kvalitet til daglig transport mellem bolig og arbejde.

Fingerplanens arealreservationer til overordnede stier er principielle. Det betyder, at kommunernes planlægning og administration ikke må stride mod en fremtidig mulighed for at realisere de overordnede stier. Den endelige, detaljerede planlægning og anlæg af stier foretages af kommunerne. Kommunerne kan søge den statslige cykelpulje, ligesom staten kan anlægge stier inden for egne arealer. På baggrund af Fingerplan 2013 kan kommunerne præcisere Fingerplanens principielle reservationer til stinet i deres Kommuneplan 2013 med henblik på, at stierne kan fastlægges nærmere i den efterfølgende Fingerplanrevision.

Det principielle stinet i Fingerplan 2013 tager udgangspunkt i det stinet, som indgik i HURs Regionplan 2005. Principperne bag er beskrevet i et appendix "Overordnede principper for planlægningen af regionale stinet". I Københavns Kommune er udgangspunktet kommunens eget stinet, idet Københavns Kommune i Kommuneplan 2009 har fastlagt et stinet, der opfylder kravene til et regionalt stinet. Stinettet omfatter overordnede, regionale, rekreative stier og overordnede cykelstier af regional betydning for pendling og cykeltrafik i byområdet. I forbindelse med kommunalreformen overtog kommunerne i hovedstadsområdet ansvaret for planlægning af stier. En gennemgang af kommuneplanerne viser, at kommunerne gennemfører en omfattende stiplanlægning, men der er ikke tilstrækkelig sammenhæng i stinettet og prioritering af det overordnede stinet. Fingerplan 2013 sikrer mulighed for etablering af et sammenhængende stinet. Flere anbefaler at bruge regionplanlægningens overordnede, regionale stinet som udgangspunkt. Fingerplan 2013 søger derfor i så høj grad som muligt at bruge stier, som allerede eksisterer og at sammenkoble eksisterende kommunale og statslige stier.

Med kommunernes anlæg af flere stistrækninger i de senere år er der sket ændringer af stiernes forløb i forhold til Regionplan 2005. Ændringerne er indarbejdet i Fingerplanens stinet, i det omfang de opfylder de overordnede principper for stierne. Fingerplan 2013 medtager desuden det forslag til cykelsuperstier, som Region Hovedstaden og 18 kommuner i den centrale del af storbyområdet har tilsluttet sig. Cykelsuperstinettet må ses som et vigtigt element i grøn omstilling af storbyens transport til miljøvenlige transportformer. Cykelsuperstierne er planlagt udformet med en høj standard f.eks. tilstrækkelig bredde, god belægning, evt. grøn bølge, og god belysning.

Hovedbudskaber i kapitel 1

- Nye regler og initiativer se "Et grønnere hovedstadsområde - med plads til klimatilpasning" i Fingerplan 2013 - Hovedbudskaber.
- Fingerplanen åbner for, at klimatilpasning i de grønne kiler og de grønne bykiler kombineres med bedre muligheder for rekreation og friluftsliv samt for natur og øget biologisk mangfoldighed.
- Fingerplanen beskriver klimaudfordringerne og giver eksempler på klimatilpasning. Naturstyrelsens rejsehold kan yde rådgivning om klimatilpasning på tværs af kommunegrænser.
- Forbedring af kvaliteten af de grønne kiler med hensyn til muligheden for friluftsliv er en væsentlig opgave, også for kommunerne. Et større projekt for friluftsliv i den grønne kile ved Vestamager er ved at blive gennemført af Naturstyrelsen i samarbejde med beliggenhedskommunerne.
- For at styrke kvaliteten af den rekreative udnyttelse og landskabsoplevelsen begrænser Fingerplanen opstilling af større vindmøller og etablering af dominerende solcelleanlæg i de grønne kiler.
- Fingerplanen beskriver, at store dele af de grønne kiler er belastet væsentligt med trafikstøj. Kortlægningen af støj kan bruges som udgangspunkt for en prioritering af indsatsen vedr. støj-dæmpning i forbindelse med kommuners og anlægsmyndigheders støjhandlingsplaner.

2. Nye vilkår

Hovedstadsområdet vokser og den trafikale infrastruktur udbygges

Hovedstadsområdet vokser - men hvor meget, hvem er de nye beboere, og hvor vil de bo?

Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning fra 2011 viser, at der i hovedstadsområdet skal skabes plads til 180.000 flere borgere i løbet af de næste knapt 20 år frem til 2030. Det svarer til, at der skal placeres en helt ny by, som er godt og vel på størrelse med Odense.

Men kommer befolkningstilvæksten, hvem er de nye beboere og hvor vil de bo?

Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning er ét blandt flere mulige scenarier for udvikling i befolkningstallet og dets geografiske fordeling. Den forudsætter at de markant nye udviklingstræk, som har gjort sig gældende i årene fra 2007 til 2010 fortsætter de kommende 20 år. Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning indebærer, at hovedparten af væksten vil ske i centralkommunerne, mens væksten i andre egne vil være svag med - viser beregninger - mulighed for tomme boliger. Alternative scenarier viser en mere balanceret regional udvikling i hovedstadsområdet med vækst i alle egne, således som det var tilfældet i årene før 2007.

Flere faktorer påvirker befolkningsudviklingen: fødsler, dødsfald, indenlandske flytninger og flytninger mellem Danmark og udlandet. Den fremtidige nettoindvandring fra udlandet viser sig at være en afgørende faktor, når det gælder det fremtidige befolkningstal, den geografiske fordeling og aldersmæssige sammensætning. Specielt tilbageflytningsmønsteret for den nye type af indvandrere - østeuropæiske håndværkere, au-pairs, studerende og højtuddannede specialister - er en ukendt faktor.

Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning for de enkelte kommuner tager ikke hensyn til, at hovedstadsområdet udgør sammenhængende bolig- og arbejdsmarkeder. Boligmarkedets udvikling er afgørende for nybyggeriets omfang og for de store geografiske forskydninger af befolkningen, som sker inden for den eksisterende bygnings-

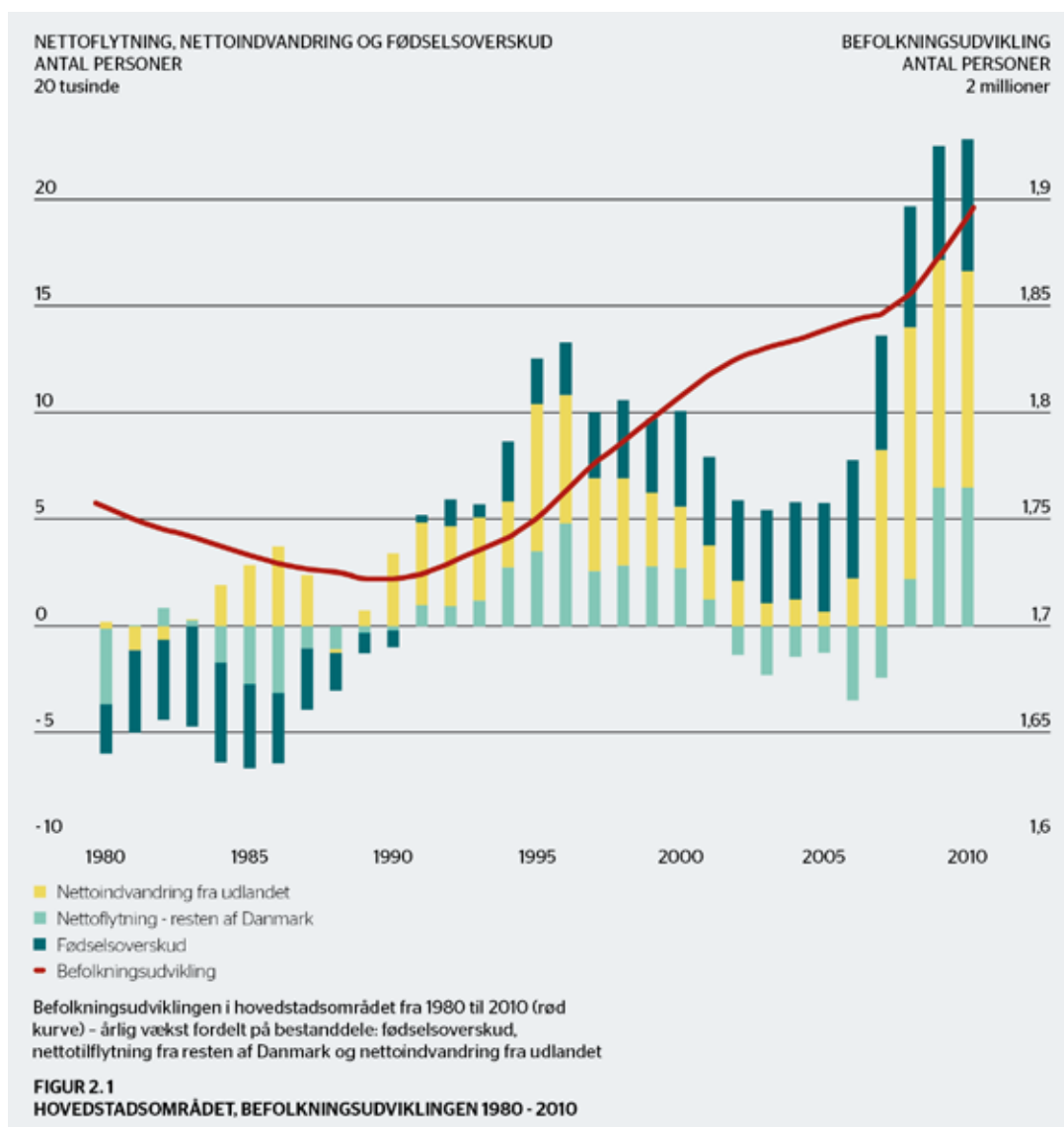
masse bl.a. som følge af generationsskifte i nogle kvarterer. Disse forskydninger i den eksisterende bygningsmasse har stor betydning for den fremtidige geografiske fordeling af befolkningen. Endelig har planlægning af byomdannelse og byudvikling også betydning for nybyggeriets geografiske fordeling, og er dermed en væsentlig faktor for udviklingen i befolkningstallet og dets geografiske fordeling.

Stor befolkningstilvækst i hovedstadsområdet fra 2007 til 2010

Befolkningstallet i hovedstadsområdet er vokset relativt meget i de seneste år sammenlignet med de foregående årtier. Efter stagnation og svag tilbagegang fra midten af 1970'erne og frem til udgangen af 1980'erne, var der i 1990'erne en befolkningstilvækst på op mod 10.000 personer årligt. I første halvdel af 00'erne var niveauet faldet til omkring 5.000 personer årligt, hvorefter det er steget til et niveau på godt 20.000 personer i 2009 og 2010.

Halvdelen af de seneste års vækst skyldes nettoindvandring fra udlandet. Nettoindvandringen har ligget på et markant højere niveau fra 2007 til 2010 end i årene forud. Det er også tilfældet for resten af landet. Der er imidlertid sket en markant geografisk forskydning af nettoindvandringen. De seneste år tegner de større byer og især hovedstadsområdet sig for en væsentlig større andel af nettoindvandringen fra udlandet end tidligere. Specielt centralkommunernes andel af nettoindvandringen er øget. I årene fra 2007 til 2010 var andelen dobbelt så stor som i de forudgående årtier.

Væksten i nettoindvandringen og den geografiske forskydning hænger sammen med en ændring af indvandringens karakter. Fordelt på nationaliteter udgør polske indvandrere den største gruppe og filippinske indvandrere den næststørste gruppe i hovedstadsområdet. Østeuropæiske håndværkere, au pair indvandring fra østen samt en universitetsrelateret indvandring af studerende og højtuddannede fra vestlige lande, Indien og Kina er de nye store indvandrergrupper i hovedstadsområdet i

årene fra 2007 til 2010.

Bag den relativt store befolkningstilvækst i hovedstadsområdet de seneste år, ligger også en ændring i de indenlandske flytninger. Hvor der fra 2001 til 2007 hvert år var nettotraflytning fra hovedstadsområdet til resten af landet, har der i de seneste år været nettotilflytning til hovedstadsområdet fra resten af landet. Endelig har der fra begyndelsen af 1990'erne været et stigende fødselsoverskud, dvs. flere nyfødte end døde.

Befolkningsfremskrivning fra 2011 til 2030

Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning fra 2011 viser, at der frem til 2030 bliver 180.000 flere borgere i hovedstadsområdet. Det er en vækst på 9,5 %, eller lidt større end i de forudgående 20 år med en vækst på 8,9 %. Det er især gruppen af ældre over 64 år, der vokser. Fremskrivningen viser godt 110.000 flere ældre, eller en vækst på 37,5 %. Aldersgruppen de 25 - 64 årige vil ifølge

fremskrivningen vokse med 37.000 personer, eller 3,5 %, mens gruppen af børn og unge op til 24 år vil vokse med 33.000 personer, eller 5,7 %. Fremskrivningens udvikling i alderssammensætningen adskiller sig fra udviklingen i de forudgående 20 år, hvor der f.eks. blot blev 10.000 flere ældre, og hvor aldersgruppen med de 25 - 64 årige voksede med 110.000 personer.

Befolkningsfremskrivningen for hele landet er baseret på antagelser om udviklingen i fertilitet og dødelighed samt om flytninger til og fra udlandet. Den geografiske fordeling er udover en demografisk fremskrivning baseret på en mekanisk fremskrivning af flyttebevægelserne fra de seneste 4 år for såvel udenlandske som indenlandske flytninger. I den aktuelle fremskrivning fra 2011 er det perioden fra 2007 til 2010, som er basis for fremskrivningen. Det er derfor værd at bemærke, at befolkningsudviklingen i netop disse 4 år har været

markant anderledes end i de forudgående år. Fremskrivningsmetoden baseret på 4 historiske år indebærer, at der gennem 00'erne har været betydelige udsving år for år i det af Danmarks Statistiks fremskrevne befolkningstal for hovedstadsområdet i 2030. Så sent som i 2007 viste fremskrivningen en samlet befolkning i hovedstadsområdet på godt 1,9 mio. i 2030, svarende til befolkningstallet i dag, mens den seneste fremskrivning fra 2011 viser en befolkning på 2,1 mio. personer i 2030.

Konsulentfirmaet Cowi har for Naturstyrelsen lavet følsomhedsberegninger på Danmarks Statistik befolkningsfremskrivning. Det har stor betydning for de kommende årtiers befolkningstilvækst i hovedstadsområdet, hvordan nettoindvandringen udvikler sig. Forudsættes en nettoindvandring fra udlandet til hovedstadsområdet på niveau med årene før 2007, vil den samlede befolkningstilvækst i hovedstadsområdet blive knapt 40.000 personer frem til 2030. Det er 140.000 færre end i Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning.

Selvom der i de kommende årtier fortsat sker stor tilflytning af håndværkere fra de østeuropæiske lande, au pair fra østen og studerende, universitetsfolk og andre højtuddannede fra andre vestlige lande, Indien og Kina, kender vi endnu ikke deres udrejsemønstre. Det vides endnu ikke, om og i

hvilket omfang udrejsemønstret vil afvige fra det historiske udrejsemønster præget af andre befolkningsgrupper, således som Danmarks Statistiks fremskrivning forudsætter.

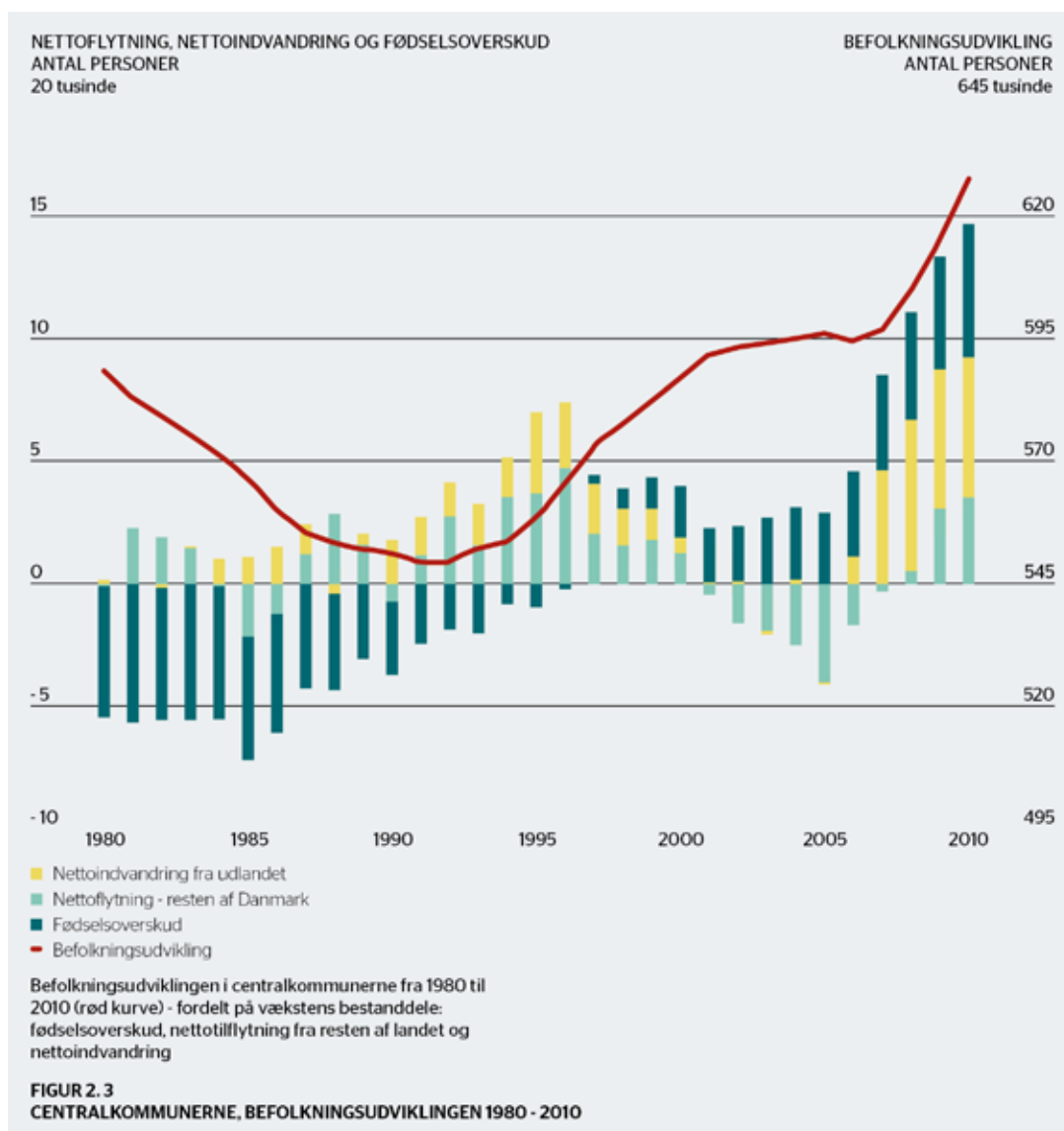
Følsomhedsberegningens alternative scenario, som kan fremkomme gennem en større tilbageflytning af de nye indvandrergrupper, kan være et muligt fremtidsbillede. Cowi's følsomhedsberegning viser, at udviklingen i ældrebefolkningen ikke ændres med reduceret nettoindvandring. Der kan først og fremmest forventes en markant tilbagegang i aldersgruppen de 25 til 64-årige. Beregningen viser en tilbagegang på 76.000 personer i denne aldersgruppe, såfremt nettoindvandringen bliver lavere end forudsat i Danmarks Statistiks fremskrivning og på niveau med nettoindvandringen før 2007.

Også et ændret indenlandsk flyttemønster svarende til situationen før 2007 vil påvirke befolkningsudviklingen i hovedstadsområdet mærkbart, men ikke så markant som den beskrevne ændring i nettoindvandringen.

Hovedstadsområdets 8 egne

Naturstyrelsen har, for at skabe et overblik over den interne fordeling af befolkningsudviklingen i hovedstadsområdet, opdelt hovedstadsområdet i

8 kommunegrupper eller egne.

Den betydelige befolkningstilvækst i hovedstadsområdet i årene fra 2007 til 2010 fordeler sig geografisk markant anderledes end befolkningstilvæksten i 1990'erne og starten af 00'erne. Centalkommunerne tegner sig for næsten 2/3 af den samlede befolkningstilvækst i hovedstadsområdet i de 4 år, men rummer kun 1/3 af befolkningen. Det er et markant skift i vækstens fordeling i forhold til de forudgående år. Mens centalkommunerne således har haft en væsentlig kraftigere vækst end hovedstadsområdet som helhed, har de nære forstæder haft en vækst, som næsten er på niveau med det samlede hovedstadsområdet, mens væksten i de øvrige 6 egne har været markant lavere end gennemsnittet for hovedstadsområdet

Centralkommunernes vækst er domineret af nettoindvandringen fra udlandet sammen med et betydeligt fødselsoverskud. Tilflytningen fra resten

af landet har ligeledes været positiv. Det gælder især tilflytningen fra de store provinsbyer og resten af Vestdanmark, mens der i perioden fra 2007 til 2010 har været en betydelig nettotraflytning fra centalkommunerne til de øvrige hovedstadskommuner, specielt til de nærmest liggende kommuner.

Danmarks Statistik har fordelt befolkningsfremskrivningen frem til 2030 på kommuner. Fremskrivningen viser en endnu kraftigere centralisering af befolkningstilvæksten end i årene fra 2007 til 2010. Fremskrivningen viser en befolkningstilvækst i centalkommunerne på godt 140.000 personer, hvilket er godt 3/4 af den samlede befolkningstilvækst på 180.000 personer i hovedstadsområdet.

Mens fremskrivningen viser en vækst i hovedstadsområdet som helhed på knap 10 %, viser den en vækst på 22 % i centalkommunerne. De nære

Egn	Befolkingsvækst 1994 - 2006 (12 år)		Befolkingsvækst 2002 - 2006 (4 år)		Befolkingsvækst 2007 - 2010 (4 år)	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Centralkommuner	38.294	69 %	1.160	0,2 %	41.675	70 %
Nære forstæder	6.531	2,6 %	827	0,3 %	8.751	3,3 %
Vestegnen	2.533	1,2 %	-1.086	-0,5 %	5.426	2,2 %
Nordøst	9.696	5,7 %	2.098	1,2 %	1.287	0,7 %
Nord	14.954	9,2 %	4.679	2,7 %	3.243	1,8 %
Nordvest	10.248	8,5 %	2.806	2,2 %	3.004	2,3 %
Vest	9.984	10,3 %	3.665	3,6 %	1.936	1,8 %
Syd	9.498	6,9 %	3.294	2,3 %	1.410	1,0 %
Hovedstadsområdet	101.738	5,8 %	17.433	1,0 %	66.732	3,6 %

TABEL 2. 4
BEFOLKNINGSVÆKSTEN I HOVEDSTADSOMRÅDETS
8 EGNE I PERIODER FRA 1994 TIL 2010

forstæder og vestegnen får i fremskrivningen en vækst lidt under gennemsnittet, mens de 5 resterende egne ifølge fremskrivningen enten vil stagnere eller få en svag tilbagegang i befolkningstallet.

Fremskrivningen viser ligeledes en meget ulige udvikling i befolkningens alderssammensætning i de 8 egne. Centralkommunerne vil få en vækst på 20% i aldersgruppen de 25 - 64 årige, de nære

forstæder og vestegnen stagnation, mens de øvrige egne vil få markant tilbagegang på omkring 10%. Alle egne vil ifølge fremskrivningen få vækst i ældrebefolkningen. Men mens væksten er på ca. 30 % i de indre dele af storbyområdet er væksten omkring 50 % i nogle af egnene i de ydre dele af hovedstadsområdet. Ifølge fremskrivningen vil 42% af hovedstadsområdets befolkning i aldersgruppen de 25 - 64 årige bo i centralkommunerne i 2030, mens det kun vil være tilfældet for 23 % af

Egn	Befolkning		Befolkingsvækst 2011 - 2030		Befolkingsfordeling		
	2011	2030	Antal	Procent	2011	Vækst 2011 - 2030	2030
Centralkommuner	636.735	779.284	142.549	22 %	33 %	78 %	37 %
Nære forstæder	270.435	292.658	22.223	8 %	14 %	12 %	14 %
Vestegnen	252.723	270.582	17.859	7 %	13 %	10 %	13 %
Nordøst	179.788	178.403	-1.385	-1 %	9 %	-1 %	9 %
Nord	181.967	183.809	1.842	1 %	10 %	1 %	9 %
Nordvest	133.843	136.164	2.321	2 %	7 %	1 %	6 %
Vest	109.266	109.633	367	0 %	6 %	0 %	5 %
Syd	148.056	145.933	-2.123	-1 %	8 %	-1 %	7 %
Hovedstadsområdet	1.912.813	2.096.466	183.653	10 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 2. 5
HELE BEFOLKNINGEN. DANMARKS STATISTIKS BEFOLKNINGSFREMSKRIVNING
2011 TIL 2030 FORDELT PÅ HOVEDSTADSOMRÅDETS 8 EGNE

Egn	Befolkning		Befolkingsvækst 2011 - 2030		Befolkingsfordeling		
	2011	2030	Antal	Procent	2011	Vækst 2011 - 2030	2030
Centralkommunerne	378.216	452.788	74.572	20 %	36 %	203 %	42 %
Nære forstæder	140.172	140.961	789	1 %	13 %	2 %	13 %
Vestegnen	132.762	132.151	-611	0 %	13 %	-	12 %
Nordøst	90.556	80.136	-10.420	-12 %	9 %	-	7 %
Nord	93.510	84.181	-9.329	-10 %	9 %	-	8 %
Nordvest	69.009	64.801	-4.208	-6 %	7 %	-	6 %
Vest	56.895	51.625	-5.270	-9 %	5 %	-	5 %
Syd	77.813	69.008	-8.805	-11 %	7 %	-	6 %
Hovedstadsområdet	1.038.933	1.075.651	36.718	4 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 2. 6
25 - 64 ÅRIGE. DANMARKS STATISTIKS BEFOLKNINGSFREMSKRIVNING
2011 TIL 2030 FORDELT PÅ HOVEDSTADSOMRÅDETS 8 EGNE

Område	2011	DST fremskrivning 2030
Centralkommunerne	19 %	21 %
5 ydre egne	35 %	50 - 60 %
Hovedstadsområdet	29 %	38 %

"Ældreandelen" = Ældrebefolkning > 64 år i forhold til befolkning i aldersklassen 25-64 årige

TABEL 2.7
"ÆLDREANDELEN" I HOVEDSTADSOMRÅDETS EGNE 2011 OG I 2030

ældrebefolkningen. Mens der ifølge fremskrivningen for hver 10 i aldersgruppen de 25-64 årige i centralkommunerne blot vil være 2 ældre over 64 år, vil der i hovedstadsområdet som helhed være 4 ældre og i egnene nordøst og nord være 6 ældre over 64 år for hver 10 i den mest erhvervsaktive aldersgruppe.

Fremskrivningen tager imidlertid ikke højde for, at hovedstadsområdet fungerer som sammenhængende bolig- og arbejdsmarkeder, og at flyttemønsteret derfor vil ændre sig dynamisk over tid. Opstår der f.eks. tomme boliger i et kvarter i en omegnskommune fra 1970'erne som følge af omfattende generationsskifte, er det sandsynligt, at det vil tiltrække tilflyttere fra andre dele af hovedstadsområdet, herunder centralkommunerne. Befolkningen i centralkommunerne gennemgik i 1980'erne og 1990'erne et omfattende generationsskifte.

Cowi har for Naturstyrelsen lavet en konsekvensvurdering af Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning til 2030. På grundlag af fremskrivningen er beregnet et boligbyggebehov i hver af de 8 egne. Beregningen tager højde for de demografiske ændringer i hver af de 8 egne, dvs. befolkningens størrelse og alderssammensæt-

ning, og inddrager hele boligmassen, idet langt de største befolkningsbevægelser sker inden for den eksisterende boligmasse. Kun en mindre del sker som følge af nybyggeri. Regnestykket tager udgangspunkt i, at den aldersopdelte befolkning i hver af de 8 egne i 2030 vil have samme forbrug af boligtyper, som de tilsvarende aldersgrupper i hver af de 8 egne har i 2011.

Konsekvensberegningerne viser, at der frem til 2030 vil være brug for godt 100.000 nye boliger i hovedstadsområdet. Det er ca. 10.000 flere end der blev nybygget i de forudgående 20 år. Der vil altovervejende være behov for flere etageboliger mv., i alt 91.000 boliger (17 % ekstra), mens der netto kun er behov for et begrænset antal række- og parcelhuse, hhv. 6.300 (5 % ekstra) og 1.900 boliger (2 % ekstra)

Behovsopgørelsen afspejler, at Danmarks Statistisk befolkningsfremskrivning 2011 til 2030 koncentrerer en meget stor del af befolkningsvæksten i centralkommunerne. Ud af det samlede boligbehov på godt 100.000 nye boliger i de kommende 20 år er mere end ¾, eller næsten 77.000 boliger, i centralkommunerne. Boligbyggebehovet er opgjort til 8.600 boliger på vestegnen og 6.600 i de nære forstæder, mens der ifølge behovsopgørelsen stort set ikke er behov for nye boliger i de øvrige egne i større afstand fra de centrale bydele - i syd viser opgørelsen, at der selv uden nybyggeri vil være et lille overskud af boliger.

Det med de anførte forudsætninger beregnede boligbyggebehov i de kommende 20 år i egnene Nordøst, Nord, Nordvest, Vest og Syd udgør kun mellem 10 - 20 % af nybyggeriet i de pågældende egne i de forudgående 20 år. En så kraftig op-

Egn	Beregnet "Boligbehov" 2011 - 2030				Byggeri 1991-2010		
	Parcel	Række	Etage/andet	I alt nyt	I alt tomt	I alt	Heraf parcel
Centralkommunerne	3.480	1.762	71.432	76.674	-	25.057	280
Nære forstæder	2.331	1.540	7.020	10.891	-	6.390	1.460
Vestegnen	1.393	1.327	5.889	8.608	-	9.292	2.570
Nordøst	- 1.431	- 122	1.560	1.560	- 1.553	10.730	2.688
Nord	- 968	726	1.629	2.355	- 968	13.762	4.497
Nordvest	- 547	301	1.759	2.060	- 547	10.785	3.947
Vest	- 814	458	987	1.445	- 814	9.287	3.755
Syd	- 1.564	272	846	1.118	- 1.564	10.592	3.702
I alt nyt	7.204	6.386	91.122	104.711	-	95.893	22.898
I alt tomt	- 5.324	- 122	-	-	- 5.446	-	-

Boligbehovet er fordelt på egne og boligtype og kan sammenlignes med det samlede omfang af nybyggede boliger i den forudgående 20 årsperiode fra 1991 til 2010.

TABEL 2.8
BOLIGBEHOV FREM TIL 2030 PÅ GRUNDLAG AF DANMARKS STATISTIKS BEFOLKNINGSFREMSKRIVNING.

bremning i udbygning og fornyelse af boligmassen i de pågældende egne er næppe realistisk. Behovsopgørelsen viser ydermere, at der i de fem ydre egne vil være et overskud af parcelhuse på tilsammen godt 5.000 parcelhuse.

Behovsopgørelsen afspejler, at kommunerne i Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivninger betragtes som selvstændige boligmarkeder. Udgangspunktet for den overordnede planlægning i hovedstadsområdet er, at storbyområdet udgør et sammenhængende boligmarked på tværs af de 34 kommuners kommunegrænser.

I Appendix 3 findes en mere omfattende analyse af befolkningsudviklingen i hovedstadsområdet i perioden fra 1980 til 2010 samt en grundigere præsentation af Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning til 2030. Appendix 3 indeholder desuden regneeksempler på alternative scenarier.

Den trafikale infrastruktur udbygges

I det kommende årti gennemføres væsentlige udbygninger af den trafikale infrastruktur, som vil få betydning for tilgængeligheden til eksisterende og nye byområder i hovedstadsområdet og påvirke den samlede mobilitet. Der sker en opgradering af såvel de internationale forbindelser, landdelstrafikken som pendlertrafikken.

Den internationale tilgængelighed øges med Femern-bælt forbindelsen. Den nuværende containerterminal i indre Nordhavn flyttes til en ny placering i ydre Nordhavn, og der anlægges en ny krydstogtterminal til den stærkt voksende krydstogtturisme. Lufthavnen styrkes med nye udbygningsmuligheder til bl.a. luftfragtorienterede erhverv ud mod Øresundskysten.

Den ny bane fra København til Ringsted vil sammen med udbygningen af Køge Bugt motorvejen og Holbækmotorvejen øge tilgængeligheden mellem landsdelene, men også have betydning for pendlertrafikken. Ved Ny Ellebjerg station og ved den nye station Køge Nord på København-Ringsted-banen og S-banen skabes grundlag for planlægning af ny byudvikling med nye, attraktive lokaliseringsmuligheder for byfunktioner af national og regional betydning. Køge og Roskilde kommer fremover til at fungere som porte til storbyområdet.

Udvidelsen af Helsingørmotorvejen vil gavne både den internationale trafik og pendlertrafikken, mens den nye Frederikssundmotorvej vil gavne pendlertrafikken og skabe grundlag for en færdigudbygning af Frederikssundsfingeren i Egedal og Frederikssund kommuner. Beslutningen om at anlægge en ny station på S-banen og Frederiksværkbanen syd for Hillerød åbner op for planlægning af ny byudvikling i den ydre Hillerødfinger, herunder for placeringen af det nye regionshospital i Nordsjælland.

En stigende del af pendlertrafikken foregår på tværs af indfaldskorridorerne til København. Der er i dag flere af de bosatte i en byfinger, der pendler på tværs til en arbejdsplads i en anden byfinger eller en arbejdsplads uden for byfingrene, end der pendler til centalkommunerne. Fokus har derfor i stigende grad været på kapaciteten i ringforbindelserne.

Motorring 3 er blevet udvidet, men kan næppe udvides yderligere. Der er truffet beslutning om at udvide Motorring 4, og der blev i juni 2013 mellem staten, Region Hovedstaden og 11 berørte kommuner indgået en principaftale om anlæg og drift af en letbane i Ring 3 fra Lundtofte i nord via Lyngby, Gladsaxe, Herlev og Glostrup til Ishøj i syd. Det åbner helt nye muligheder for en omfattende byomdannelse og ny byudvikling i Ring 3-korridoren.

Endelig styrkes mulighederne for den tværgående trafik i centalkommunerne med åbningen af Metrocityringen i 2018. I juni 2012 blev der indgået en politisk aftale om, at Cityringen får en afgrening til Nordhavn, hvor der i første etape anlægges to metrostationer ved hhv. Nordhavn station og Ved Orientkaj. Afgreningen blev vedtaget i Folketinget 21. maj 2013. Københavns Kommune anlægges en højklasset vej fra Helsingørmotorvejen til Nordhavn som grundlag for byomdannelse og ny byudvikling i indre Nordhavn.

Som led i den brede trafikaftale "En grøn transportpolitik" gennemfører Transportministeriet i disse år en række strategiske analyser, herunder strategiske analyser af den fremtidige trafikale udbygning i hovedstadsområdet. En statusrapport blev udsendt sidst på året i 2011. Blandt andet belyses to forskellige strategier for at udvikle ringvejssystemet: en udbygning af de vestlige ringforbindelser i form af en ny Ring 5 eller en yderligere opgrade-

ring af Ring 4 versus en ny østlig ringvej i form af en havnetunnel. Analyserne af udbygningen af den kollektive transport omfatter udover en letbane i Ring 3 en udbygning af banedækningen i det indre storbyområde, mulighederne for at styrke S-banen samt udbygning af kapaciteten på Hovedbanegården.

Regeringen har nedsat en bred kommission, som skal udarbejde grundlaget for reduktion af trængsel og luftforurening samt modernisering af infrastrukturen i hovedstadsområdet. Kommissionen skal udarbejde grundlaget for en samlet strategi for - inden for såvel en kort som lang tidshorizont - at fremme mobilitet og reducere trængsel og

luftforurening i hovedstadsområdet og sikre større overgang til kollektive transportformer. Kommissionen skal 1) analysere de grundlæggende udfordringer for hovedstadens transportsystem på både kort og lang sigt, 2) analysere fordele og ulemper ved forskellige tiltag til løsning af udfordringerne, 3) Udarbejde forslag til en samlet strategi og finansieringen heraf. Kommissionen har i januar 2013 fremlagt et idekatalog, og skal i august 2013 fremlægge sin samlede strategi.

Beslutninger om udbygning af den trafikale infrastruktur vil få betydning for den langsigtede planlægning af byudviklingen.

Park and Ride-anlæg ved stationerne er et vigtigt virkemiddel til at fremme brugen af kollektiv transport og at begrænse trængslen. Med anlæg af den nye station Køge Nord nær Køge Bugt Motorvejen umiddelbart nord for Køge med adgang til både den ny bane København - Ringsted og S-banen åbner sig et stort potentiale for udvikling af et attraktivt park and ride anlæg for de mange, der dagligt pendler fra de sydlige dele af hovedstadsområdet og resten af Sjælland til det indre storbyområde.

I appendix findes et kort med angivelse af parkeringskapaciteten ved stationerne på banenettet i hovedstadsområdet. Arealreservationer til Park and Ride-anlæg ved stationerne kan blive et tema i en senere revision af Fingerplanen.

Folketinget bad i 2010 miljøministeren nedsætte et tværministerielt udvalg, som har set på Fingerplanens reservationer til transportkorridorer. Udvalget holdt undervejs møder med hovedstadsområdets borgmestre. Udvalget afrapporterede i juni 2011. Udvalget anbefalede, at de overordnede reservationer til transportkorridorerne i hovedstadsområdet i hovedtrækkene blev fastholdt men pegede på, at reservationerne enkelte steder ikke vurderes nødvendige i forhold til fremtidige trafikale infrastrukturanlæg.

Fingerplan 2013 følger op på disse anbefalinger med justeringer af transportkorridorernes afgrænsning i Dragør, Brøndby, Fredensborg, Ishøj, Lejre, Tårnby og Vallensbæk kommuner. Naturstyrelsen har endvidere udsendt en vejledning til kommunerne om administrationen af arealreservationerne til transportkorridorerne.

Hovedbudskaber i kapitel 2

- Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning fra 2011 til 2030 viser, at der bliver 180.000 flere borgere i hovedstadsområder frem til 2030, og at hovedparten af væksten vil koncentreres i centralkommunerne.
- Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning er ét blandt flere mulige scenarier for udvikling i befolkningstallet og dets geografiske fordeling inden for hovedstadsområdet.
- Fremskrivningen tager ikke hensyn til, at hovedstadsområdet fungerer som sammenhængende bolig- og arbejdsmarkeder, hvilket netop er baggrunden for den overordnede planlægning i hovedstadsområdet og Fingerplanen. Den fremskriver endvidere mekanisk flyttmønsteret fra de 4 seneste år.
- Beregninger af boligbyggebehovet på grundlag af fremskrivningen viser, at nybyggeriet koncentrerer sig i det indre storbyområde, mens nybyggeriet uden for det indre storbyområde vil være på et niveau svarende til ca. 10 % af niveauet de forudgående 20 år.
- Fremskrivningen tager udgangspunkt i en periode med ekstraordinær stor nettoindvandring fra udlandet og stor befolkningstilvækst i centralkommunerne. Et scenario uden stor nettoindvandring fra udlandet svarende til årtierne før 2007 viser, at den samlede befolkningstilvækst frem til 2030 bliver blot 40.000 flere borgere, eller 140.000 færre end i Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning.
- Omfanget af nettoindvandring fra udlandet påvirker især det fremtidige antal personer i de mest erhvervsaktive aldersklasser, mens det ikke påvirker størrelsen af den ældre befolkning. Der kan forventes væsentlig flere ældre pr. person i erhvervsaktive aldre i de fem ydre egne end i centralkommunerne og det indre storbyområde.
- I det kommende årti gennemføres væsentlige udbygninger af den trafikale infrastruktur med en opgradering af såvel de internationale forbindelser, landsdelstrafikken som pendlertrafikken. Det vil få betydning for tilgængeligheden til eksisterende byområder, øge mobiliteten og skabe nye byudviklingsmuligheder.
- Transportkorridorerne er vigtige langsigtede arealreservationer, der sikrer at det også i fremtiden vil være muligt at føre større infrastrukturanlæg, tekniske anlæg mv. på tværs af storbyområdet.
- Naturstyrelsen har udsendt en vejledning til kommunerne om administrationen af arealreservationerne til transportkorridorerne.
- Park and Ride-anlæg kan blive et tema i kommende Fingerplaner. Redegørelsen giver en status over de nuværende anlægs placering og kapacitet.

3. Byomdannelse og ny byudvikling

Fokus på byomdannelse

Mange investorer har i de senere år investeret i byomdannelse, og de fleste hovedstadskommuner har i stigende omfang fokus i planlægningen rettet mod byomdannelsen. Hovedparten af de seneste års bolig-, erhvervs- og institutionsbyggeri er sket i den eksisterende by, enten som led i en byomdannelse eller som fortætning af by- og erhvervsområder. En stadig større del af virksomhederne kan ligge i en bymæssig sammenhæng med andre byfunktioner, herunder boliger, butikker, institutioner osv. De er byintegrerbare og efterspørger bymæssige omgivelser.

Denne udvikling afspejles i forbruget af ny jord til byformål, som i de seneste år har været beskedent sammenlignet med tidligere årtier. I perioden fra 2007 til 2010 har det årlige forbrug i gennemsnit været 100 ha. i hovedstadsområdet som helhed. Forbruget fordeler sig med godt 60 ha i Fingerbyen og 40 ha. uden for Fingerbyen. Det relativt beskedne arealforbrug skal ses i sammenhæng med et betydeligt omfang af ubebyggede arealer planlagt til byformål på 4.600 ha. i 2007 og et ret omfattende nybyggeri, idet der i den 4-årige periode er opført i alt knapt 20.000 boliger og 1,9 mio. etagemeter til erhvervs- og institutionsformål.

Det er ikke kun i centalkommunerne, resten af håndfladen og de indre byfingre, at kommunerne og investorerne har fokus på byomdannelse og fortætning. Det er også tilfældet i de ydre byfingre og i det øvrige hovedstadsområde uden for Fingerbyen. Samlet er 80 % af de seneste 4 års nybyggeri i hovedstadsområdet sket på allerede bebyggede arealer, blot 20 % er opført på bar mark.

Kommuneplanerne 2009 var i tråd med nybyggeriets fordeling og den store fokus på byomdannelse tilbageholdne med udlæg af ny byzone. Den samlede byzone i hovedstadsområdet blev netto forøget med blot 152 ha., hvoraf de 89 ha. var allerede bebyggede forsvarsarealer med et begrænset omfang af nye byggemuligheder. Samlet blev

Fingerbystrukturen

Fingerplanen samler byudviklingen i en Fingerbystruktur, hvor større byudvikling kan ske i det indre og ydre storbyområde.

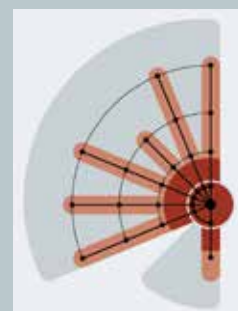
Det indre storbyområde omfatter centalkommunerne og det omkringliggende, sammenhængende byområde ud til Motorringvej 3 (håndfladen).

Det ydre storbyområde omfatter byfingrene omkring det overordnede banenet ud til de fem købstæder: Helsingør, Hillerød, Frederikssund, Roskilde og Køge, samt til Farum og Amager og er betjent af både banenettet og det overordnede vejnet.

Uden for Fingerbyen skal de grønne kiler helt friholdes for bymæssig bebyggelse, mens der i det øvrige hovedstadsområde kan ske lokal byvækst, som fortrinsvis skal knyttes til kommunecentrene.

Fingerbystrukturen:
By og grønne kiler

Fingerbystrukturen:
By og trafikinfrastruktur

der i kommuneplanerne udlagt i alt 316 ha. ny byzone. Men samtidig blev der uden for Fingerbyen udtaget eller udskudt byggemuligheder på i alt 164 ha. til mulig udbygning tidligst efter kommuneplanperioden i 2021. Kommunerne udnyttede således deres nye råderum til at udlægge ny byzone uden for Fingerbyen, når der samtidig skete mindst en tilsvarende reduktion eller udskydelse af byggemuligheder på dårligere beliggende arealer.

De beskedne nyudlæg til byformål skyldes kun i begrænset omfang statslige indsigelser. Omfanget af statslige indsigelser som følge af Fingerplanens bestemmelser om byudvikling var relativt få. Staten fastholdt samlet indsigelser på i alt 454 ha. Hillerød Syd udgjorde omkring halvdelen af dette areal. Baggrunden for indsigelsen mod Hillerød Syd var, at der endnu ikke var truffet beslutning om, hvor en evt. ny station på S-banen mellem Hillerød og Allerød skulle placeres. Anlæg af en ny station ved Overdrevsvejen indgår imidlertid i den Trafikaftale,

Område	Opført på ubebyggede arealer		Opført som led i byomdannelse og fortætning		Samlet boligbyggeri 1.1.2007 - 1.1.2011		
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Fordeling
Håndflåden	715	9 %	7.637	91 %	8.352	100 %	42 %
Indre byfingre	735	17 %	3.637	83 %	4.372	100 %	22 %
Ydre byfingre	883	25 %	2.688	75 %	3.571	100 %	18 %
Øvrige hovedstadsområde	1.000	29 %	2.501	71 %	3.501	100 %	18 %
I alt	3.333	17 %	16.463	83 %	19.796	100 %	100 %

Samlet boligbyggeri fra 1.1.2007 til 1.1.2011 fordelt på Fingerbystrukturen og arealtype.

**TABEL 3.1
BOLIGBYGGERI 1.1.2007 - 1.1.2011**

som blev indgået februar 2012. Det baner vejen for, at Hillerød Kommune kan planlægge for byudvikling syd for byen, herunder et nyt regionshospital.

En gennemgang af den kommunale planlægning viser, at byomdannelse også kan spille en dominerende rolle i de kommende årtiers byudvikling i hovedstadsområdet. Konsulentfirmaet Cowi har for den daværende By- og Landskabsstyrelse lavet en opgørelse over større planlagte omdannelser i de 34 hovedstadskommuner. Opgørelsen stammer fra 2008 og er således gennemført på et tidspunkt, hvor kommunerne var mere eller mindre langt i arbejdet med deres Kommuneplan 2009. Opgørelsen viser, at kommunerne fortsat har stor fokus på byomdannelse. Cowi har registreret i alt 283 områder, hvor de 34 hovedstadskommuner har planlagt større fysiske omdannelser. Cowi har opgjort de samlede byggemuligheder i de 283 områder til 13 mio. etagemeter, herunder 45.000 boliger. Der er registreret flest områder og størst byggemuligheder i centralkommunerne, de nære forstæder og vestegnen, men også ganske mange områder og byggemuligheder i de øvrige egne. Kun i Syd-egnen - hvor der blot er registreret 3 byomdannelsesområder med samlede byggemuligheder på godt 200.000 etagemeter - omfatter registreringen færre end 10 omdannelsesområder

og byggemuligheder til mindre end en halv million etagemeter.

Senere kommuneplanlægning har sat flere områder i spil til byomdannelse, og det kan forventes, at flere områder kan komme til i de kommende kommuneplaner.

Fingerplan 2013 fastlægger, at den kommunale planlægning i hovedstadsområdet skal have fokus på byomdannelse og udvikling af tættere byer i stedet for at inddrage mere bar mark til byformål. Det muliggør en ressourceeffektiv byudvikling med udnyttelse af private og offentlige investeringer, begrænser miljø- og klimabelastningen og friholder landskab og natur for bebyggelse.

Udlæg af nye ubebyggede arealer til byformål kan begrænses

I den kommende kommuneplanperiode kan der næppe forventes et nybyggeri i hovedstadsområdet, som væsentligt vil overstige et gennemsnitligt årligt niveau på 5.000 boliger og 500.000 etagemeter erhvervs- og institutionsbyggeri.

Fingerplan 2013 fastlægger, at der fortsat udvises tilbageholdenhed med udlæg af ny byzone til by-

Område	Opført på ubebyggede arealer		Opført som led i byomdannelse og fortætning		Samlet erhvervs- og institutionsbyggeri 1.1.2007 - 1.1.2011		
	Etagemeter	Andel	Etagemeter	Andel	Etagemeter	Andel	Fordeling
Håndflåden	51.486	6 %	757.623	94 %	809.109	100 %	43 %
Indre byfingre	30.944	10 %	284.892	90 %	315.836	100 %	17 %
Ydre byfingre	160.054	32 %	338.287	68 %	498.341	100 %	26 %
Øvrige hovedstadsområde	48.130	18 %	219.186	82 %	267.316	100 %	14 %
I alt	290.614	15 %	1.599.988	85 %	1.890.602	100 %	100 %

Samlet erhvervsbyggeri fra 1.1.2007 til 1.1.2011 fordelt på Fingerbystrukturen og arealtype.

**TABEL 3.2
ERHVERVS- OG INSTITUTIONSBYGGERI
1.1.2007 - 1.1.2011**

Område	Boliger (ha)	Byerhverv og institutioner (ha)	Samlet arealforbrug (ha)
Håndfladen	5	4	9
Indre byfingre	61	14	75
Ydre byfingre	78	85	163
I alt Fingerbyen	144	103	247
Øvrige hovedstadsområde	114	39	153
I alt	259*	145	404

* Arealforbruget til boliger fordeler sig med: parcelhuse 70 ha, Tæt-lav 134 ha og etageboliger 55 ha.

Arealforbrug til bymæssige formål i hovedstadsområdet - dvs. areal af matrikler, som er blevet bebygget i perioden fra 1.1.2007 til 1.1.2011

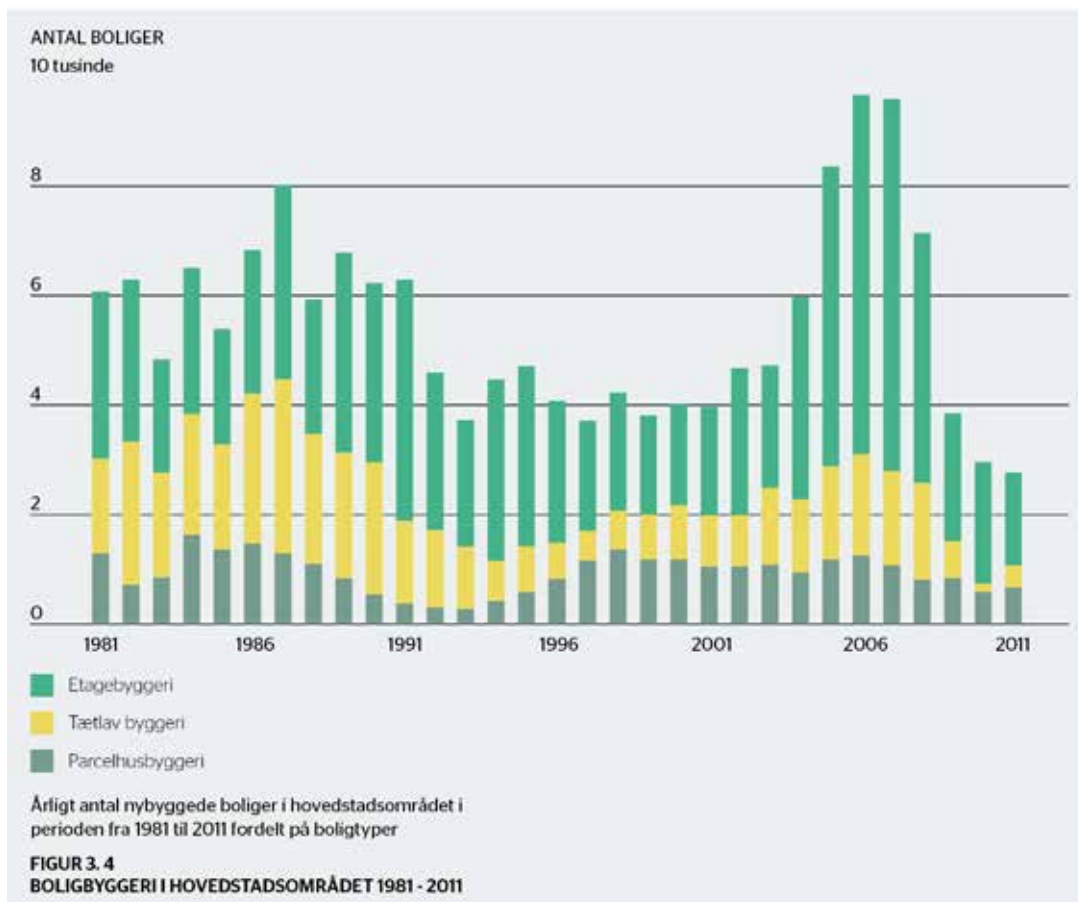
TABEL 3.3
AREALFORBRUG TIL BYMÆSSIGE FORMÅL I HOVEDSTADSOMRÅDET

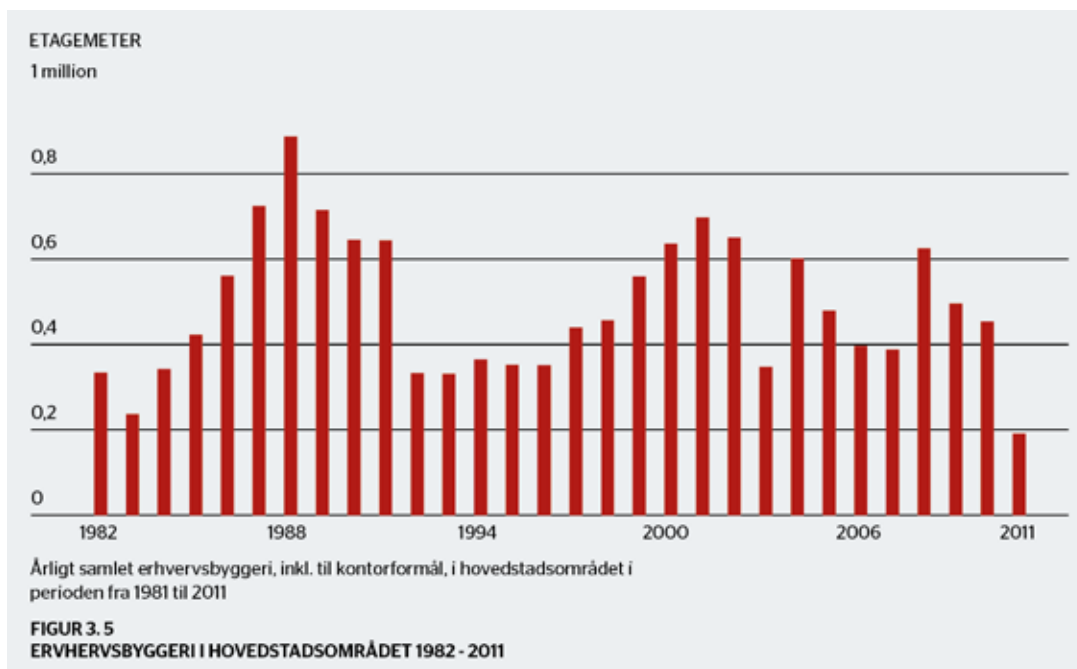
formål. Samtidig skal udbuddet af boliger afspejle befolkningens ønsker om såvel lejligheder som række- og parcelhuse. Og udbuddet af erhvervsarealer skal matche moderne virksomheders behov.

Tilbageholdenhed med nyudlæg skal ses i lyset af, at der fortsat er betydelige byggemuligheder på ubebyggede arealer, som allerede er kommuneplanlagte til byformål. Nye stationer på banenettet skaber samtidig nye byggemuligheder på ubebyggede arealer, som bør udnyttes.

En samlet opgørelse af omfang og beliggenhed af ubebyggede arealer, som er kommuneplanlagte til

byformål, blev første gang gennemført pr. 1. januar 2007. Naturstyrelsen har opdateret registreringen på grundlag af det efterfølgende arealforbrug til nybyggeri og de efterfølgende nyudlæg i den kommunale planlægning. Status pr. 1. januar 2011 er, at der samlet er 4.300 ha. ubebyggede arealer planlagt til byformål i hovedstadsområdet. 2.500 ha. er beliggende i Fingerbyen, 1.800 ha. uden for Fingerbyen. Sammenholdes omfanget af de ubebyggede arealer med de seneste års forbrug af bar mark til byformål på årligt 60 ha. i Fingerbyen og 40 ha. uden for Fingerbyen, synes der ikke umiddelbart at være et regionalt behov for at udlægge nye arealer til byformål i de kommende kommuneplaner.

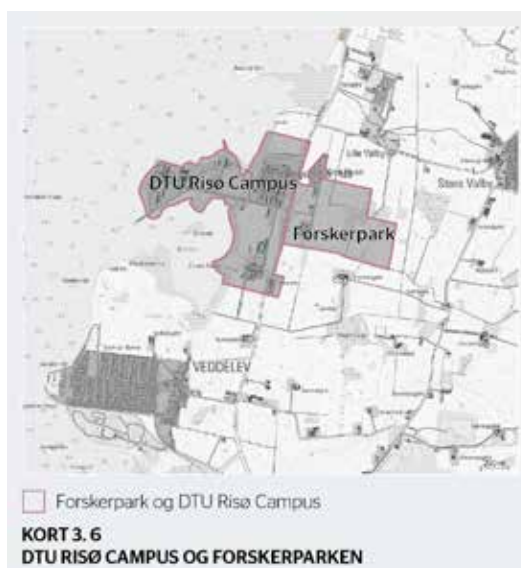

Nye stationer på banenet skaber imidlertid nye udviklingsmuligheder også på bar mark, som kan udnyttes målrettet og fokuseret i takt med efterspørgslen. Udbygning af stationsnære arealer understøtter investeringerne i den kollektive transport og udnytter den unikke tilgængelighed til det samlede hovedstadsområde, som stationerne sikrer. Det gælder Køge Nord på den ny bane mellem København og Ringsted og på S-banen. Det gælder endvidere den nye station ved Overdrevsvejen syd for Hillerød, som både betjenes af S-banen og af Frederiksværkbanen. Begge områder ligger inden for byfingrene.

Grøn omstilling af dansk økonomi er et overordnet politisk mål. Udvikling af clean tech virksomheder er et væsentligt element heri. Med henblik på at udnytte det unikke forskningsmiljø inden for renere energi og miljø på DTU Risø giver Fingerplan 2013 Roskilde Kommune mulighed for at planlægge for en ny forsker- og erhvervsby til clean tech nær Risø DTU Campus. Området er i Fingerplan 2007 beliggende som byområde i det øvrige hovedstadsområde og har i tidligere regionplanlægning været udlagt til erhvervsformål. Fingerplan 2013 justerer afgrænsningen af det ydre storbyområde, således at DTU Risø Campus og Forskerparken indgår i Roskilde-fingren.

Det muliggør byudvikling af regional betydning. Fingerplan 2013 giver samtidig mulighed for en mere intensiveret anvendelse af området med større kontorbygninger. På sigt kan der etableres op mod 5.000 arbejdspladser i området.

Fingerplan 2013 indeholder desuden enkelte mindre justeringer af det ydre storbyområdes landområde, hvor kommunerne har kompetencen til at afveje byudviklingsinteressen med øvrige arealinteresser. Efter indstilling fra Transportkorridorudvalget drejer det sig om justeringer af Helsingørfingerens afgrænsning mod vest i Helsingør og Fredensborg Kommuner og en justering af Køgefingren i Ishøj Kommune, idet det forudsættes, at det motorvejsnære areal i Ishøj alene anvendes til transport- og distributionserhverv, og at der udpeges erstatningsareal til grøn kile. Der foreslås endvidere justeringer af afgrænsningen af Hillerødfingren i Hillerød, hvor erhvervsområdet Tolvkarlevang afrundes (18 ha.). I Fredensborg Kommune foretages flere justeringer, hvor der sker en reduktion af det ydre storbyområdes byområde

svarende til forøgelsen af det ydre storbyområdes landområde (ca. 25 ha.). De reducerede byområder udlægges som grøn kile, således at det samlede areal og kvaliteten af de grønne kiler forøges.

Ændringerne er vist på kortbilag A9 i Fingerplan 2013 - Landsplandirektiv for hovedstadsområdet planlægning. Desuden er der sket tekniske justeringer, hvor Fingerplanens og kommuneplanernes digitale afgrænsninger er tilpasset.

Folketinget vedtog i 2011 en ændring af lov om Metroselskabet I/S og Udviklingselskabet By & Havn I/S, som giver By & Havn mulighed for at opfylde et nærmere angivet ca. 100 ha stort areal ved Ydre Nordhavn og anlægge en containerterminal med tilhørende bygninger og anlæg samt de fornødne adgangsveje på det opfyldte areal (lov nr. 632 af 14/6/2011). Opfyldningen skal bl.a. muliggøre, at den nuværende containerterminal i Indre Nordhavn kan flyttes til Ydre Nordhavn, og dermed skabe bedre rammer for byudvikling i Indre Nordhavn. Loven overfører samtidig det nyopfyldte areal til byzone. Loven opdeler det opfyldte areal i tre delområder med forskellig anvendelse. Anvendelsen er fastlagt i loven, som endvidere fastlægger, at anvendelsen kun kan ændres ved lov. Fingerplan 2013 har indarbejdet det ca. 100 ha. store areal med de i loven fastlagte anvendelsesbestemmelser for de 3 delområder. Områderne er vist på kortbilag E i Fingerplan 2013 - Landsplandirektiv for hovedstadsområdet planlægning.

Fingerplan 2013 overfører herudover en række nyopfyldte arealer fra landzone til byzone i Københavns Kommune. I alt overføres godt 16 ha. Det drejer sig om et areal på ca. 4,5 ha. som blev etableret i forbindelse med anlæg af Øresundsbanen - arealet kan ikke bebygges, et areal på godt 3 ha. nord for kraftværkshalvøen på Østamager til brug for Amagerværkets forsyning med energi, og et areal på 1,6 ha. ved den ny krydstogtterminal i Nordhavn med henblik på en mere fleksibel indretning af krydstogtterminalen. Endelig overføres et areal på 6,5 ha. på kraftværkshalvøen på Østamager, som ikke tidligere har været lokalplanlagt, men som i Fingerplanen er fastlagt til virksomheder med særlige beliggenhedskrav. Arealerne er vist på kortbilag F i Fingerplan 2013 - Landsplandirektiv for hovedstadsområdet planlægning.

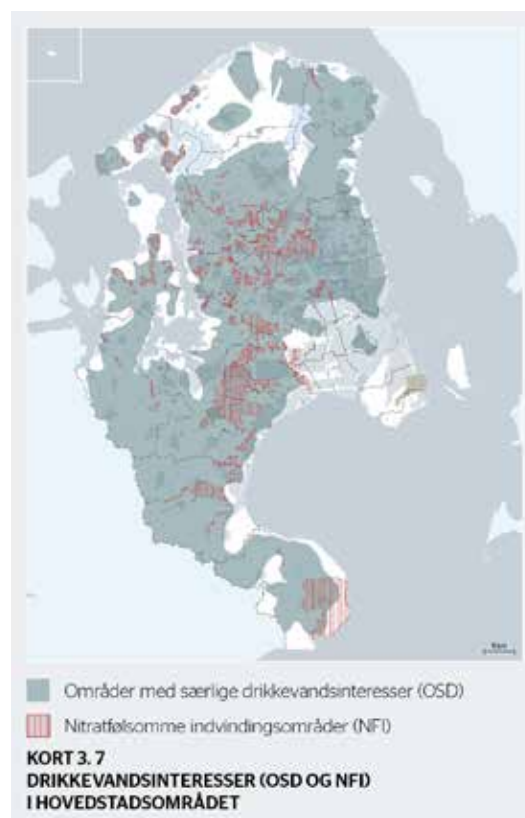
Fingerplan 2013 indeholder ikke forlængelser af byfingre. Naturstyrelsen vurderer, at den eksisterende Fingerby rummer et alsidigt udbud af byggemuligheder, som kan imødekomme årtiers

udbygningsbehov. Naturstyrelsen finder endvidere, at evt. forlængelse af byfingre bør ses i sammenhæng med de omlægninger af togdriften på Sjælland, som bl.a. følger af den ny bane København - Ringsted.

Byudvikling og byomdannelse skal afvejes med grundvandsinteresserne

Størstedelen af hovedstadsområdet er udpeget som Områder med Særlige Drikkevandsinteresser (OSD). Det gælder i særlig grad områderne uden for Ring 4, men der er også områder indenfor. Store arealer er også udpeget som Nitratfølsomme Indvindingsområder (NFI).

Opmærksomheden henledes på statens udmelding om forståelse af vandplanernes retningslinjer 40 og 41, der omhandler lokalisering af aktiviteter i OSD - herunder byudvikling - som kan indebære en risiko for forurening af grundvandet. Disse områder skal så vidt muligt friholdes for udlæg af arealer til byudvikling. Der er dog undtagelsesbestemmelser. Statens udmelding kan findes på Naturstyrelsens hjemmeside.

Stationsnærhedspolitikken videreføres

Hovedstadsområdet skal kunne tilbyde en bred vifte af attraktive lokaliseringsmuligheder. Miljørigtig lokalisering, hvor de trafikale og miljømæssige effekter af lokaliseringen er i fokus, vil styrke hovedstadens konkurrenceevne.

Fingerplanen søger særligt at fremme udbygning af de stationsnære områder og byomdannelse. Mens den kommunale planlægning og investorerne har haft fokus på byomdannelse, synes det i mindre grad at være tilfældet med stationsnær udbygning. Det gælder særligt uden for centralkommunerne, hvor banenettet er mindre fintmasket. Her finder størstedelen af det ny kontorbyggeri fortsat sted på ikke-stationsnære arealer. I perioden fra 2007 til 2010 blev der i alt opført 650.000 etagemeter kontor i hovedstadsområdet, hvoraf mere end halvdelen, i alt 350.000 etagemeter, i centralkommunerne. Mens $\frac{3}{4}$ af nybyggeriet i centralkommunerne var i de stationsnære kerneområder, var det blot $\frac{1}{3}$ i omegnskommunerne, hvor der samlet blev opført 300.000 etagemeter, hvoraf 100.000 etagemeter i stationsnære kerneområder.

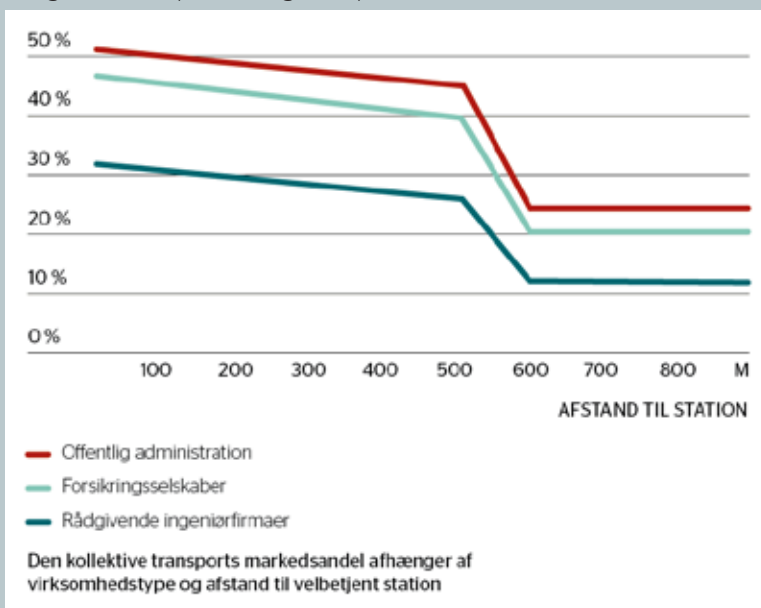
Fingerplan 2013 fastholder den udformning, som stationsnærhedspolitikken fik med Fingerplan 2007. Eksisterende og politisk besluttede stationer på det overordnede banenet - S-banerne, regionaltog, metro og på sigt letbanerne - er fortsat grundlaget for kommunernes afgrænsning af stationsnære kerneområder og stationsnære områder. Formålet er at sikre god tilgængelighed med kollektiv transport til de større regional orienterede arbejdspladser fra hele det indre og ydre storbyområde samt at sikre trafikale og miljømæssige effekter af lokaliseringspolitikken. Undersøgelser viser, at stationsnær lokalisering ved stationerne på det overordnede banenet giver øgede markedsandele til den kollektive transport. Stationsnær lokalisering understøtter dermed disse års store statslige og kommunale investeringer i udbygning af banenettet. Staten, Region Hovedstaden og de 11 berørte kommuner har i juni 2013 indgået en principaftale om anlæg og drift af en letbane på Ring 3 fra Lundtofte i nord til Ishøj i Syd. Fingerplan 2013 giver kommunerne mulighed for at afgrænse stationsnære områder ved de nye letbanestationer og intensivere anvendelsen. Stationerne er i vist på kort 2.9. Det drejer sig om ca. 25 nye letbanestationer, hvoraf ca. halvdelen allerede har stationsnære byggemuligheder (enten på grund af nærheden til en S-togsstation eller på

Stationsnær lokalisering

Større kontorejendomme over 1.500 etagemeter kan uden videre placeres i det stationsnære kerneområde inden for 600 m fra en station i det indre og ydre storbyområde (Fingerbyen). De kan desuden under særlige betingelser placeres i det øvrige stationsnære område, som kan udvikles bymæssigt med høj bebyggelsestæthed.

Placering af mindre kontorejendomme op til 1.500 etagemeter er fuldt ud en kommunal kompetence.

Stationsnær lokalisering indebærer, at pendlere og andre rejsende tilbydes et friere valg af transportmiddel. Den enkelte borger får frihed til at vælge den transportløsning, som passer hende eller ham bedst.

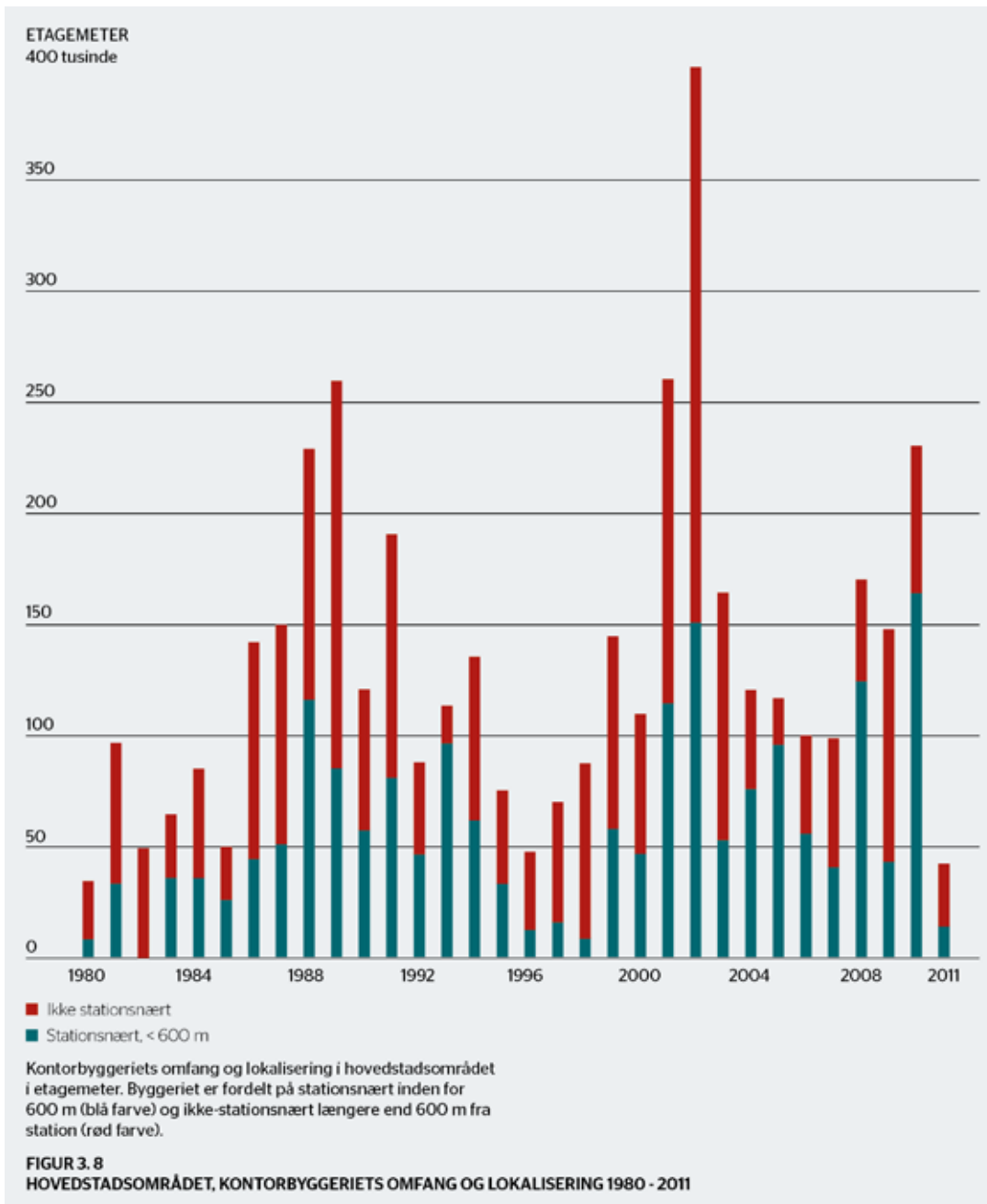

Folk uden bil tilbydes den nødvendige mobilitet, og bilister tilbydes en alternativ rejseform. I det omfang den kollektive transport opleves mere attraktiv end kørsel i egen bil, vil flere lade bilen stå og i stedet vælge den kollektive rejseform. Det bidrager til at begrænse trængslen og at undgå at vejene sander til i trafik.

Stationsnær lokalisering påvirker de ansatte transportadfærd. Erfaringen er, at placeres en større kontorarbejdsplads inden for gangafstand på op til 600 m fra en velbetjent station vil flere benytte kollektiv transport og færre bil, end hvis arbejdspladsen lå i større afstand fra stationen. En tommelfingerregel er, at dobbelt så mange vil benytte den kollektive transport, og at de ansatte i gennemsnit dagligt vil køre 10 km mindre i bil.

grund af Fingerplan 2007's særlige bestemmelser for omdannelse af 7 erhvervsområder langs Ring 3). Et samarbejdsprojekt mellem Naturstyrelsen og de berørte kommune vil drøfte en samlet strategi for byudvikling og byomdannelse i forbindelse med den nye letbane.

Fingerplan 2013 giver fortsat kommunerne mulighed for at planlægge for større kontorbyggeri

mv. i de stationsnære områder op til 1.000 m fra station i det indre storbyområde og op til 1.200 m i det ydre storbyområde, dvs. i de ydre dele af de stationsnære områder uden for de stationsnære kerneområder. Forudsætningen er fortsat, at kommunerne i redegørelsen sandsynliggør, at der gennem supplerende virkemidler sikres tilsvarende trafikale og miljømæssige effekter som i det stationsnære kerneområde.

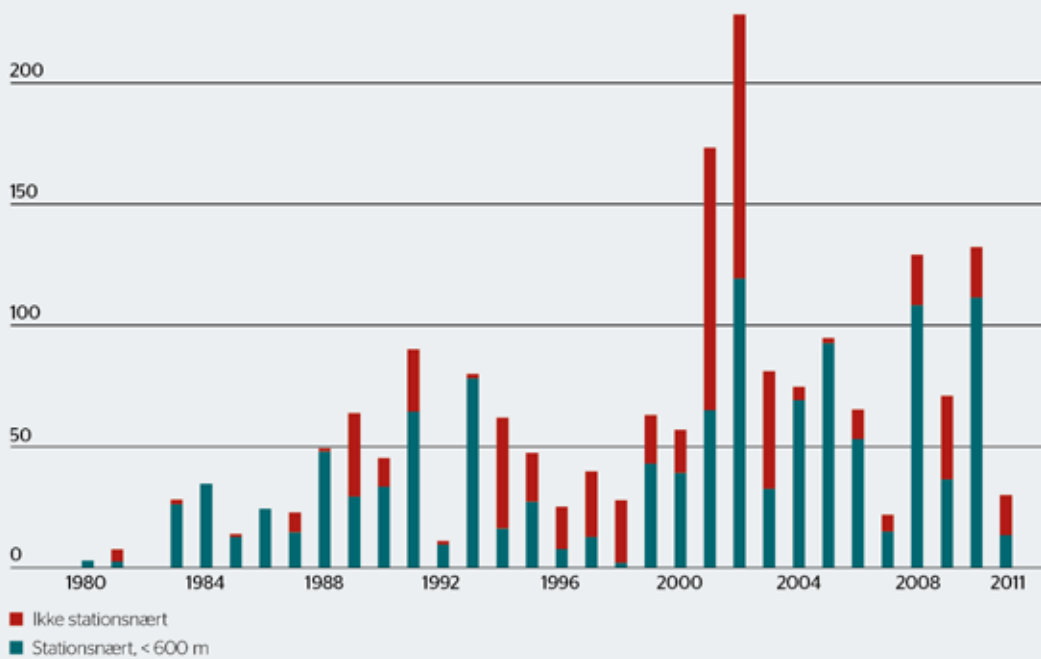
Endelig giver Fingerplan 2013 en generel mulighed for, at der i forbindelse med større transport- og distributionserhverv med mere end 30.000 etagemeter gives mulighed for at etablere kontorlokaler

med mere end 1.500 etagemeter til egen administration.

Rækkefølge fastlægges i den kommunale planlægning i dialog med staten

Fastlagt rækkefølge for byudvikling og byomdannelse skal give de private investorer større sikkerhed og sikre, at de offentlige investeringer udnyttes effektivt. I Fingerbyen skal der fastlægges rækkefølge for byudvikling og byomdannelse af regional betydning. Uden for Fingerbyen skal der fastlægges rækkefølge for lokal byudvikling.

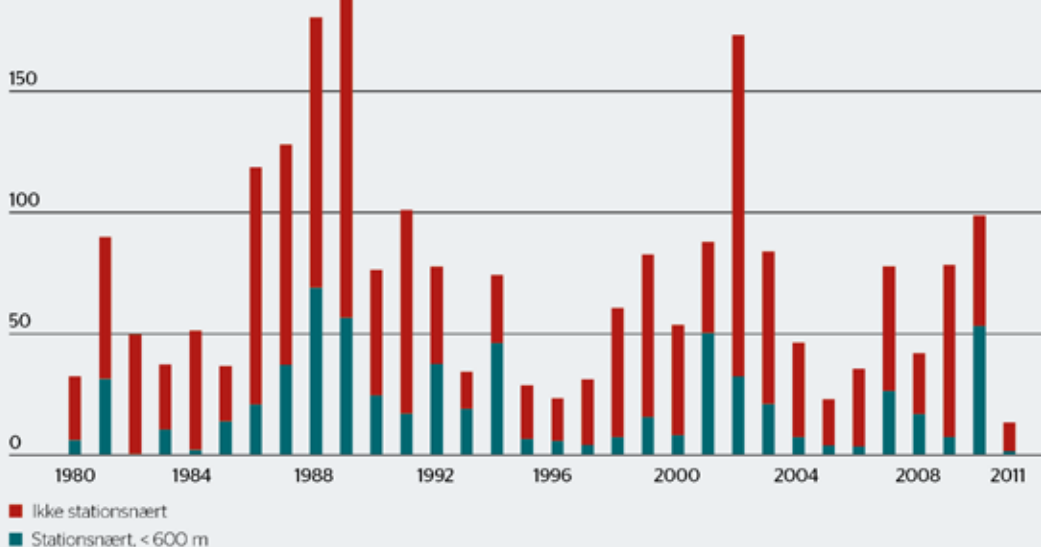
ETAGEMETER
250 tusinde

Kontorbyggeriets omfang og lokalisering i de to centralkommuner i hovedstadsområdet (Københavns og Frederiksberg Kommuner). Etagemeter. Byggeriet er fordelt på stationsnært inden for 600 m (blå farve) og ikke-stationsnært længere end 600 m fra station (rød farve).

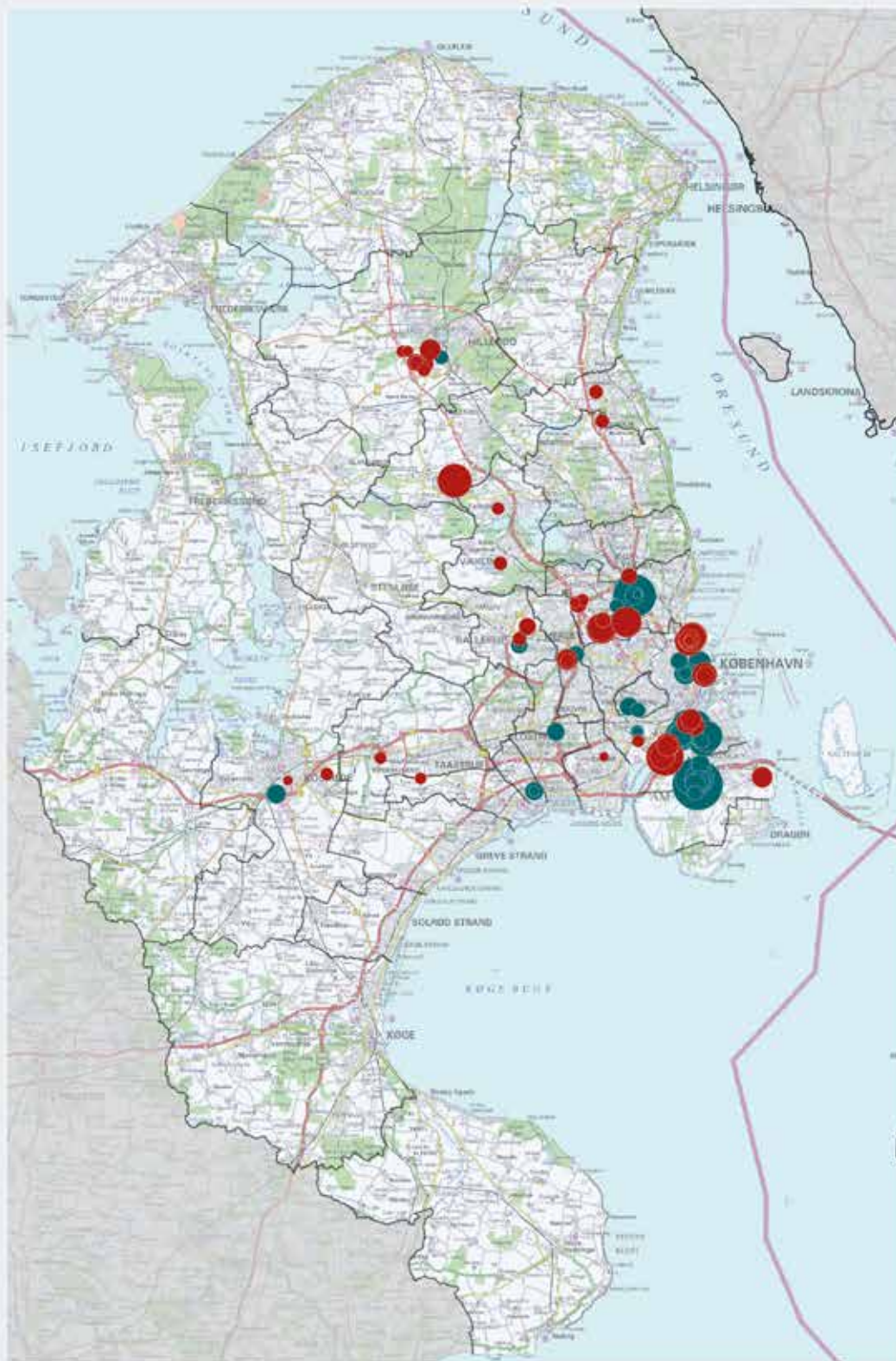
FIGUR 3.9
CENTRALKOMMUNERNE, KONTORBYGGERIETS OMFANG OG LOKALISERING 1980 - 2011

ETAGEMETER
200 tusinde

Kontorbyggeriets omfang og lokalisering i de 32 omegnskommuner i hovedstadsområdet, dvs. kommunerne uden for de to centralkommuner. Etagemeter. Byggeriet er fordelt på stationsnært inden for 600 m (blå farve) og ikke-stationsnært længere end 600 m fra station (rød farve).

FIGUR 3.10
DE 32 OMEGSKOMMUNER, KONTORBYGGERIETS OMFANG OG LOKALISERING 1980 - 2011

Nye kontorbygninger 2007 - 2011
Stationsnære etagemetre (m²)

Nye kontorbygninger 2007 - 2011
Ikke stationsnære etagemetre (m²)

Omfang og beliggenhed af nyt kontorbyggeri med mere end 1500 etagemetre opført i hovedstadsområdet i perioden fra 1. januar 2007 til 2011

KORT 3.11

NYT KONTORAREAL OPFØRT I PERIODEN 2007 - 2011

Fingerplan 2013 viderefører bestemmelserne om rækkefølge fra Fingerplan 2007.

Rækkefølge i Fingerbyen

I Fingerbyen har udbygning af stationsnære arealer og omdannelse af byområder, som er velintegrerede i byen, høj prioritet og bør fremmes.

De mange kommende stationer på banenettet skaber på en gang mange nye byggemuligheder. Det er derfor vigtigt, at der i den kommunale planlægning fastlægges en rækkefølge for udnyttelsen af de stationsnære byggemuligheder til større kontorbyggeri og domicilejendomme, som tilgodeser både overordnede og lokale hensyn. Det gælder såvel i de ydre byfingre, i Ring 3 korridoren som i centralkommunerne.

Cowi har i 2011 for Naturstyrelsen undersøgt det kommunale planberedskab for opførelse af større domicilejendomme med mere end hhv. 5.000, 10.000 og 20.000 etagemeter inden for de stationsnære kerneområder. Undersøgelsen viser et planberedskab med omfattende muligheder for at indplacere nye domicilejendomme stationsnært i de forskellige egne. I de nuværende og kommende stationsnære områder er der ifølge undersøgelsen en rummelighed på 7,5 mio. etagemeter kontorejendomme. Det skal ses i lyset af et gennemsnitligt årligt kontorbyggeri af størrelsesorden 160.000 etagemeter. Ifølge kommunernes oplysninger kan der bl.a. opføres 276 større domicilejendomme med mere end 20.000 etagemeter, hvortil kommer flere hundrede domicilejendomme med mellem 5.000 og 20.000 etagemeter.

Undersøgelsen viser imidlertid også, at de stationsnære udbygningsmulighederne for større domicilejendomme er forholdsvis få i Nordsjælland. Hillerød Kommune får med Trafikaftalen fra februar 2012 nu mulighed for at planlægge stationsnære byggemuligheder for større domicilejendomme ved den kommende station ved Overdrevsvejen.

I både Roskilde- og Frederikssunds-fingeren er der ifølge undersøgelsen meget store byggemuligheder for domicilejendomme. En rækkefølgeplanlægning kan give investorerne nyttig viden om den kommunale prioritering og bidrage til at skabe attraktive bymiljøer ved de udvalgte stationer med de byfunktioner, som domicilerhvervene efterspørger.

I Ring 3 korridoren viser Cowis undersøgelse, at kommunerne er meget indstillet på at tiltrække større domicilejendomme til områderne ved de kommende letbanestationer. Ring 3-kommunerne har hidtil skønnet, at der i de omdannelsesmodne områder ved letbanen er byggemuligheder svarende til én til to gange en fuldt udbygget Ørestad. Cowis undersøgelse viser, at der ifølge Ring 3-kommunernes oplysninger kan tilvejebringes byggemuligheder for 118 domicilejendomme med mere end 20.000 etagemeter med samlede byggemuligheder på mere end 2,4 mio. etagemeter.

De omfattende byggemuligheder for større kontor- og domicilejendomme, som med beslutning om en letbane på en gang opstår i Ring 3-korridoren, er baggrunden for, at Naturstyrelsen inviterer de 10 berørte kommuner til et projektsamarbejde, om en fælles byomdannelsestrategi for Ringbyen, der kan danne grundlag for rækkefølgeplanlægning for udbygning med domicilejendomme i Ring 3-korridoren.

Naturstyrelsen har noteret sig, at Københavns Kommune har udviklet rækkefølgeinstrumentet som et redskab til at sikre en fokuseret byudvikling. Det gælder også i den nye Kommuneplan 2011. Ministeriet har taget til efterretning, at Københavns Kommune med Kommuneplan 2011 og fremover følger en anden plankadence end de øvrige hovedstadskommuner.

I den aftale, som transportministeren, Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune har indgået om at anlægge en afgang fra Cityringen til Københavns Nordhavn, indgår, at Københavns Kommune skal udarbejde et plangrundlag for i alt ca. 870.000 etagemeter i Indre Nordhavn. Det er 200.000 etagemeter ud over, hvad der indgik i aftalen fra 2005 om Cityringen. Fingerplan 2013 tager udgangspunkt i, at Københavns Kommuneplan 2011 rummer så omfattende byudviklingsmuligheder, at der udover de 870.000 etagemeter ikke i Fingerplanen er behov for nye rammer for udbygningen af Nordhavnsområdet forud for Københavns kommunes arbejde med Kommuneplan 2015.

Rækkefølge uden for Fingerbyen

Uden for Fingerbyen skal rækkefølge i henhold til Fingerplanen bl.a. bidrage til at sikre, at byudviklingen alene har lokal karakter. Miljøministeriet vil i forbindelse med Kommuneplanerne 2013 lægge til grund, at der samlet set er rigeligt med planlagte

byggemuligheder til lokal byudvikling i det øvrige hovedstadsområde i den kommende planperiode frem til 2025. Det indebærer, at evt. nyudlæg til byformål i det øvrige hovedstadsområde skal modsvares af en reduktion eller udskydelse af tilsvarende byggemuligheder med dårlig beliggenhed i forhold til bymønstre og trafikbetjening.

I kommuneplanerne 2009 blev fastlagt en række arealer, som tidligst kan udbygges efter planperioden, dvs. i 2021. Udbygningen af disse arealer kan i kommuneplanerne 2013 yderligere udskydes, således at de tidligst kan udbygges efter den kommende planperiode, dvs. i 2025. De 10 arealer på tilsammen 128 ha, hvor der i dialog med staten er fastlagt rækkefølge til udbygning tidligst efter 2021, fremgår af kortbilag A8 i Fingerplan 2013 - Landsplandirektiv for hovedstadsområdets planlægning.

Udviklingsområder af særlig strategisk betydning

På baggrund af Fingerplanen og den kommunale planlægning i hovedstadsområdet tegner der sig et hovedstadskort med et markant og alsidigt udbud af udviklingsområder, som ud fra et regionalt perspektiv har særlig strategisk betydning.

For blandet boliger og erhverv drejer det sig i centralkommunerne særligt om Ørestad, Valbyområdet med Ny Ellebjerg, Carlsberg, Sydhavnen, Islands Brygge, Flintholm og Indre Nordhavn, i ydre håndflade og de indre byfingre om Ringbyen i Ring 3-korridoren og i de ydre byfingre om bymidterne i de fem købstæder og arealer i umiddelbart tilknytning hertil, hvor der er betydelige omdannelsespotentialer, samt ny byudvikling i Hillerød Syd i ydre Hillerødfinger, Kildedal, Egedal og Vinge i ydre Frederikssundsfinger og Trekroner i Roskildefingeren. På sigt endvidere Køge Nord i Køgefingeren, som udover park and ride-anlæg og boliger kan blive en attraktiv lokaliseringsmulighed for byfunktioner af regional og national betydning. Endelig er der fortsat større udbygningsmuligheder ved Høje-Taastrup og Hedehusene.

Tilsammen tegner de særlige strategiske udviklingsområder sig for et bredt udbud af byomdannelsesområder og nye byudviklingsområder med alsidige lokaliseringsmuligheder for byerhverv og alsidige bosætningsmuligheder.

Fleere af området universiteter har i umiddelbar nærhed erhvervs- og forskerparker, hvor private

Rækkefølge

I det indre og ydre storbyområde (Fingerbyen):

Udlægning af ny byzone og byomdannelse af regional betydning forudsætter rækkefølge.

Rækkefølge fastlægges i den kommunale planlægning på grundlag af en vurdering af udviklingen i hovedstadsområdet som helhed. Rækkefølge fastlægges i dialog med Naturstyrelsen ud fra både overordnede og kommunale hensyn. Rækkefølge skal sikre en række overordnede hensyn: at byudvikling og byomdannelse koordineres med den overordnede trafikale infrastruktur og den kollektive trafikbetjening, at der er en rimelig balance mellem forventet byggeaktivitet og planlagt rummelighed i planperioden, og at der sker en balanceret udvikling inden for hovedstadsområdet. Udbygning af de stationsnære arealer og omdannelse af byområder, som er velintegrerede i byen, skal fremmes.

Rækkefølge giver samtidig kommunerne mulighed for at planlægge på et sigt, som rækker ud over den lovbestemte 12 årige planperiode.

I det øvrige hovedstadsområde (uden for Fingerbyen):

Udlægning af ny byzone og byomdannelse forudsætter rækkefølge.

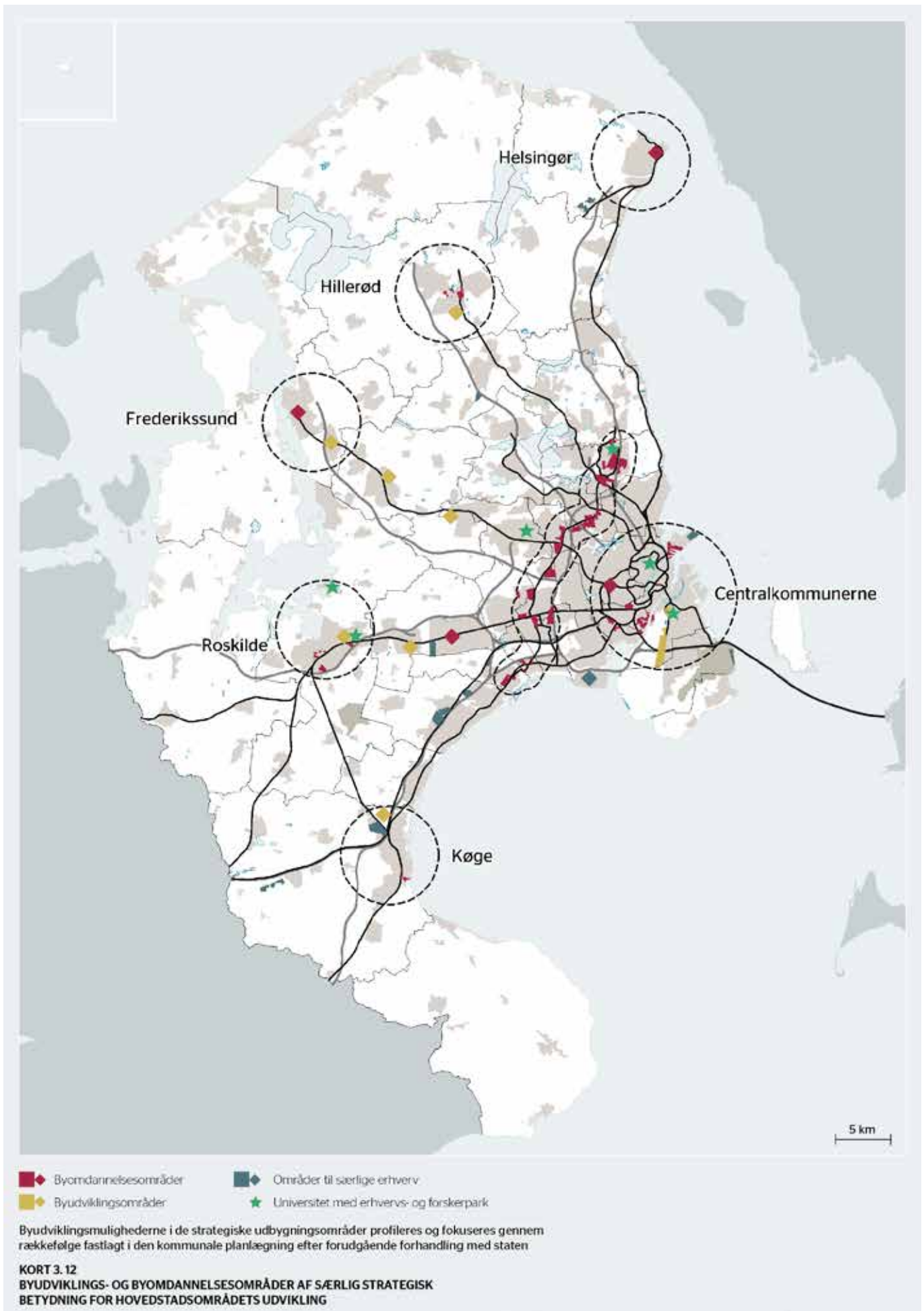
Rækkefølge skal bidrage til at sikre, at byudviklingen alene har lokal karakter, at der skabes sammenhæng med de eksisterende byområder, og at byudviklingen bidrager til at fastholde en skarp grænse mellem by og land.

erhverv kan få gavn af nærheden til forskningsmiljøerne. Det gælder DTU Lundtofte, DTU Risø, DTU Ballerup, KU Nørre Campus og Panum, IT Universitetet i Ørestad og RUC.

For transport- og distributionserhvervene er CPH Øst, Skandinavisk Transportcenter i Køge og transportcenteret i Høje-Taastrup af særlig strategisk betydning med hver deres profil til hhv. overvejende luftfragtorienterede, motorvejsorienterede og bane-vej orienterede erhverv. Hertil kommer de udpegede motorvejsnære arealer forbeholdt transport- og distributionserhverv, som bl.a. er placeret ved portene til hovedstadsområdet mod syd og nord, øst og vest. Områderne er vist på kort figur 3.12.

Kommunernes regionale ansvar

Planloven fastlægger, at kommuneplanlægningen i hovedstadsområdet skal udføres på grundlag af en vurdering af udviklingen i hovedstadsområdet som helhed og sikre, at hovedprincipperne i den overordnede planlægning videreføres. De 34 hovedstadskommuner kan fremsætte indsigelse over for planforslag fra andre kommuner i hovedstadsområdet, hvis forslaget har væsentlig betydning for kommunens udvikling.

Derfor fastlægger Fingerplanen, at forslag til kommuneplaner skal ledsages af en redegørelse med oplysninger, der gør det muligt at vurdere planerne og deres konsekvenser i forhold til hovedstadsområdet udvikling som helhed og samspillet med hovedstrukturen.

De særlige hovedstadsbestemmelser skyldes ikke mindst, at hovedstadsområdet udgør ét byområde med sammenhængende bolig- og arbejdsmarkeder. Et overordnet mål er at koordinere byudvikling

og trafik. Fingerplanen understreger derfor særligt, at forslag til kommuneplaner skal ledsages af en redegørelse med en vurdering af de trafikale og miljømæssige konsekvenser. De trafikale og miljømæssige konsekvenser af de enkelte kommuners planlægning berører således borgerne i alle kommuner i hovedstadsområdet

Hovedbudskaber i kapitel 3

- Nye regler og initiativer se "Byomdannelse og byudvikling" i Fingerplan 2013 - Hovedbudskaber
- Investorer og kommuner har i stigende grad fokus på byomdannelse. Det årlige forbrug af ny jord til byformål i hovedstadsområdet har siden 1.1.2007 været blot 100 ha. Det kan sammenholdes med, at der i hovedstadsområdet pr. 1.1.2012 i alt var 4.300 ha. ubebyggede arealer kommuneplanlagte til byformål.
- En statusopgørelse fra 2008 viser, at der fortsat er meget betydelige byggemuligheder i erhvervs- og byområder, hvor kommunerne har planlagt en større fysisk omdannelse.
- Fingerplan 2013 fastlægger, at den kommunale planlægning i de kommende år fortsat skal have fokus på byomdannelse og udvikling af tættere byer i stedet for at inddrage ubebyggede arealer og bar mark til byformål. Kommunerne kan udvise samme tilbageholdenhed med nyudlæg, som tilfældet var med kommuneplanerne 2009.
- Nye stationer på banenettet skaber imidlertid nye stationsnære udviklingsmuligheder også på bar mark, som kan udnyttes målrettet og fokuseret i takt med efterspørgslen.
- Byudvikling og byomdannelse skal afvejes med grundvandsinteresserne. Kommunerne skal derfor i forbindelse med planlægningen være opmærksomme på retningslinjerne i de statslige vandplaner.
- Fingerplanens mål er, at kommunerne har fokus på planlægning og udbygning af de stationsnære kerneområder. Uden for centralkommunerne sker hovedparten af nyt kontorbyggeri fortsat i større afstande end 600 m fra stationerne, uanset en stor rummelighed inden for de stationsnære kerneområder.
- Fingerplan 2013 muliggør, at der kan planlægges for 870.000 etagemeter i Indre Nordhavn, men fastlægger ikke herudover nye regler for udbygningen af Nordhavnsområdet forud for Københavns Kommunes arbejde med Kommuneplan 2015.
- I det øvrige hovedstadsområde er der en betydelig rummelighed til lokal byvækst. Evt. nyudlæg til byformål modsvares derfor som i kommuneplanerne 2009 af en reduktion eller udskydelse af tilsvarende byggemuligheder med dårlig beliggenhed i forhold til bymønster og trafikal betjening.
- Fingerplanens bestemmelse om, at kommunerne skal redegøre for kommuneplanernes regionale konsekvenser, herunder i forhold til trafik og miljø, sikrer den fornødne gennemsigtighed i forhold til de øvrige kommuners indsigelsesret.
- Naturstyrelsen har på grundlag af den kommunale planlægning tegnet et hovedstadskort, som viser et markant og alsidigt udbud af udviklingsområder, som ud fra et regionalt perspektiv har særlig strategisk betydning. Kortet viser omfattende udbygningsmuligheder for boliger og byerhverv i centralkommunerne, Ringbyen langs Ring 3 og i de ydre byfingre med de fem købstæder. Rækkefølgeplanlægning skal sikre en fokuseret udbygning

4. Erhvervsudvikling og lokalisering

Indledning

Grundlaget for vækst er bl.a., at erhvervslivet har gode lokaliseringvilkår. Stadig flere virksomheder kan placeres sammen med boliger og andre byfunktioner, således som det er beskrevet i kapitlet om byomdannelse og byudvikling. Fingerplan 2013 sikrer, at der bl.a. er et bredt udbud af lokaliseringmuligheder ved stationerne for disse erhverv, således som det fremgår af konsulentfirmaet Cowis undersøgelse for Naturstyrelsen af det kommunale planberedskab for større domicilejendomme til kontorformål.

Samtidig er der fortsat mange erhvervsaktiviteter, som placeres bedst i de traditionelle erhvervsområder med adgang til det overordnede vejnet og med passende afstand til boliger. Ved omdannelse af erhvervsområderne til mere blandede byområder, er det en planlægningsmæssig opgave at sikre disse erhvervsaktiviteter udviklingsmuligheder.

Historisk har der været rigeligt med byggemuligheder til traditionelle erhverv, industri og håndværk i hovedstadsområdet. Det er fortsat tilfældet. Der er derfor næppe et regionalt behov for udlæg af nye arealer til traditionelle erhvervsformål. Erhvervsstrukturen er imidlertid dynamisk. Erhvervsplanlægningen bør derfor løbende have et servicetjek.

Fingerplan 2013 er udarbejdet på grundlag af et servicetjek af de overordnede arealreservationer til virksomheder med særlige beliggenhedskrav.

Arealer til virksomheder med særlige beliggenhedskrav

Fingerplan 2007 har i lighed med tidligere regionplanlægning udpeget arealer til virksomheder med særlige beliggenhedskrav. Der er udpeget i alt 11 områder forbeholdt miljøbelastende virksomheder. Områderne ligger ved Københavns Havn, på kanten af det indre storbyområde og ved motorvejene i nord, vest og syd. Områderne i det

indre storbyområde er i Fingerplan 2007 forbeholdt virksomheder i miljøklasse 6 og 7, områderne i det ydre storbyområde og det øvrige hovedstadsområde er forbeholdt virksomheder i miljøklasse 7, jf. Miljøministeriets Håndbog i Miljø og Planlægning fra 2004.

Enkelte af de udpegede områder giver mulighed for lokalisering af transport- og distributionserhverv. Der er således over årene sket en udvikling af begrebet virksomheder med særlige beliggenhedskrav til ikke kun at være defineret ud fra en forureningsklassificering.

Flere beliggenhedskommuner har ønsket at få arealreservationerne ophævet, reduceret eller forbeholdt transporterhverv. Det er baggrunden for, at den daværende By- og Landskabsstyrelse gennemførte en samlet undersøgelse af arealreservationerne og undervejs har holdt møder med flere beliggenhedskommuner. Rapport herom findes på Naturstyrelsens hjemmeside.

De 11 områder har et samlet areal på 1.035 ha, hvoraf 944 ha er omfattet af lokalplanrammer. 168 ha er ubebyggede med de største ubebyggede arealer i Nordhavn (Københavns Kommune), Skandinavisk Transportcenter og Bjæverskov Vest (Køge Kommune) samt Hedehusene Vest (Høje-Taastrup Kommune). På undersøgelsestidspunktet husede de 11 områder tilsammen 420 virksomheder, hvoraf 27 vurderes at være miljøbelastende virksomheder med særlige beliggenhedskrav. I 8 af områderne udgør de miljøbelastende virksomheder mindre end 10 % af de lokaliserede virksomheder, i de 3 resterende udgør de 20 - 25 %.

Flere af områderne har gennem årene udviklet sig således, at administrationsbygninger eller andre erhverv, som ikke har særlige lokaliseringbehov, udgør en større eller mindre del af områderne. Det giver en risiko for konflikter mellem de eksisterende miljøtunge virksomheder og mere miljøfølsomme erhverv og begrænser mulighederne for nylokaliseringer på de resterende ubebyggede arealer. Zonering af områderne til virksomheder

med forskellige miljøklasser har været nævnt som et redskab til at undgå nabokonflikter i områderne og at sikre fortsatte lokaliseringsmuligheder for miljø- og transporttunge virksomheder.

Mulighederne for at nylokalisere miljø- og transporttunge virksomheder i hovedstadsområdet er begrænsede. Trods relativt få nyetablerede virksomheder bør der også fremover være et passende udbud af arealer i hovedstadsområdet til virksomheder med særlige beliggenhedskrav, hvis der skal sikres plads til virksomheder af denne type, som er nødvendige for en storby.

Hovedstadsområdet har således fortsat behov for velbeliggende områder til storbyens udbygning, forsyning og affaldshåndtering, herunder til virksomheder med særlige beliggenhedskrav, f.eks.: plads til indskibning og lagring af byggematerialer i bulk (sand, sten, cement osv.), plads til opbevaring af entreprenørmateriale (maskiner, kraner, mandskabsvogne ol.), olielagre ol., kraftværker med tilhørende lagre, transport (transportcentre, garageanlæg ol.), spillevandsanlæg, affaldshåndtering (affaldsforbrænding), behandling og genbrug af byggematerialer og metalkrot.

Derimod er det usikkert i hvor høj grad hovedstadsområdet har behov for store områder til forurenende produktion, idet der generelt ikke lænere er så meget industriproduktion i hovedstadsområdet. Brancheudviklingen, tekniske løsninger og krav til miljøgodkendelser betyder, at mange virksomheder, som tidligere havde behov for en særlig beliggenhed, kan lokaliseres i almindelige erhvervsområder.

Distributions- og transporterhvervene er derimod i kraftig vækst. Transportvirksomheder har først og fremmest behov for god adgang til motorvejsnettet, til baner og til havne, hvis der er tale om tør eller flydende bulk. Forsyningen til hovedstadsområdet kommer hovedsagelig fra syd og vest, men der er også behov for velbeliggende arealer i nord til forsyning af Nordsjælland. Forsyningen fra søsiden foregår gennem Københavns Havn, Køge Havn og Avedøre Holme (sten, sand og sømaterialer).

Københavns Lufthavn i Kastrup har helt afgørende betydning for erhvervsudviklingen i hovedstadsområdet og resten af landet. Lufthavnen er et knudepunkt for lufttrafik i Nordeuropa, som skønmæssigt giver direkte og indirekte grundlag for 50.000 arbejdspladser. Lufthavnen har en

optimal beliggenhed nær Københavns centrale del og i forhold til infrastrukturen med metroen og Øresundsforbindelsens motorvej og bane.

Den store udfordring for Københavns Lufthavn er den skarpe internationale konkurrence med andre europæiske storlufthavne. Lufthavnen i Kastrup har en høj andel transitpassagerer, hvilket har medført, at der er langt flere internationale flyruter, end Danmarks befolkningsstørrelse betinger.

Lufthavnen har aktuelt planer om at opbygge et knudepunkt for overvejende luftfragt i lufthavnens østafsnit. Luftfragt er især egnet til transport af højværdi-gods og kompakt, let og letfordærlig gods. Et større luftfragtcenter vil ligge godt i forhold til motorvejsbetjening og også til transport med bane og skib, hvis en sådan udbygning besluttet. Arbejdet med en lokalplan for lufthavnens østafsnit med fastlæggelse af den nærmere anvendelse forventes genoptaget i nær fremtid.

Fingerplanens strategi for lufthavnen er, at lufthavnens relativt sparsomme arealressourcer bør reserveres til egentligt lufthavnsrelaterede funktioner og ikke til almindelige kontorvirksomheder. Sådanne virksomheder har gode muligheder for at lokalisere sig stationsnært i f.eks. Ørestad, som er planlagt til blandt andet internationalt orienterede virksomheder.

Behov for motorvejsnære arealer til transport- og distributionserhverv

Hovedstadsområdet rummer en række erhvervsarealer, der er særligt velbeliggende i forhold til den overordnede infrastruktur, herunder med mulighed for betjening med modulvogntog. Disse erhvervsarealer rummer ofte en bred vifte af erhverv – også erhverv, der ikke er afhængige af nærheden til den overordnede vejstruktur. Nogle af de motorvejsnære arealer bør fremover sikres med henblik på lokalisering af transporttunge virksomheder. Transport og logistikvirksomheder har allerede i stort omfang lokaliseret sig på disse arealer, og der vil også i de kommende år være behov for arealer til lokalisering af disse erhverv. Transport- og logistikvirksomhederne er relativt arealkrævende og har behov for, at forbindelsesvejene til motorvejsnettet er dimensionerede til lange og tunge modulvogntog. Også nærhed til jernbanenettet tillægges betydning for lokalisering. I hovedstadsområdet er det kun transportcentret i Høje Taastrup, der er banebetjent.

Ændringer i udpegninger og anvendelse af arealer til virksomheder med særlige beliggenhedskrav

Fingerplan 2013 reviderer på den baggrund de hidtidige udpegninger af og regler for områder til virksomheder med særlige beliggenhedskrav. Generelt udvides anvendelsen til både i det indre og ydre storbyområde at omfatte virksomheder i miljøklasse 6 og 7. For flere områders vedkommende ændres anvendelsen til alene at omfatte forskellige former for transport- og distributionserhverv.

Udpegningen i Nordhavn (Københavns Kommune) fastholdes med mulighed for anvendelse til havnerelaterede transport- og distributionserhverv. Fastholdelsen skal ses i relation til flytningen af containerterminalen til ydre Nordhavn. Området kan dog zoneris med evt. bufferzone til mindre miljøbelastende virksomheder op til de to aftalte byudviklingsetaper i Indre Nordhavn. Området kan endvidere zoneris med henblik på at sikre eksisterende virksomheders udviklingsmuligheder, men uden at der åbnes for nyetableringer af andre virksomhedstyper end miljøbelastende virksomheder og havnerelaterede transport- og distributionserhverv.

Arealet på Prøvestenen (Københavns Kommune) fastholdes til virksomheder med særlige beliggenhedskrav, idet arealet kan anvendes til havnerelaterede transport- og distributionserhverv.

Udpegningen af Avedøre Holme (Hvidovre Kommune) fastholdes til virksomheder med særlige beliggenhedskrav. Området kan endvidere anvendes til transport- og distributionserhverv. Da området i dag anvendes til mange andre virksomhedstyper, kan området zoneris med områder til mindre miljøbelastende virksomheder. Zonerisgen skal ske med henblik på at sikre, at der fortsat kan lokaliseres miljøbelastende og transporttunge virksomheder.

Udpegning af Vassingerød (Allerød Kommune) fastholdes til virksomheder med særlige beliggenhedskrav. Området kan zoneris med områder til mindre miljøbelastende virksomheder med henblik på at sikre, at der fremover kan lokaliseres miljøbelastende virksomheder.

Udpegningen af Vassingerød Nord (Allerød Kommune) ophæves, da området i dag rummer en større kontorlignende domicilejendom med nogen

produktion. Ophævelsen forudsætter, at der udpeges et erstatningsareal. Naturstyrelsen og Allerød Kommune har derfor aftalt, at der i Fingerplan 2013 udpeges et ca. 33,5 ha stort område ved Hillerød-motorvejen, som forbeholdes transport- og distributionserhverv og miljøbelastende virksomheder (ny Vassingerød Nordøst). Det ny område vil kunne huse eksisterende virksomhed til affaldshåndtering, som i dag er beliggende i Lyngø. Udpegningen af Nordhøj (Køge Kommune), som anvendes af Skandinavisk Transportcenter, fastholdes. Området forbeholdes transport- og distributionserhverv og kan udvides inden for det ydre storbyområdes landområde.

Udpegningen af Bjæverskov Vest (Køge Kommune) fastholdes, idet området forbeholdes transport- og distributionserhverv.

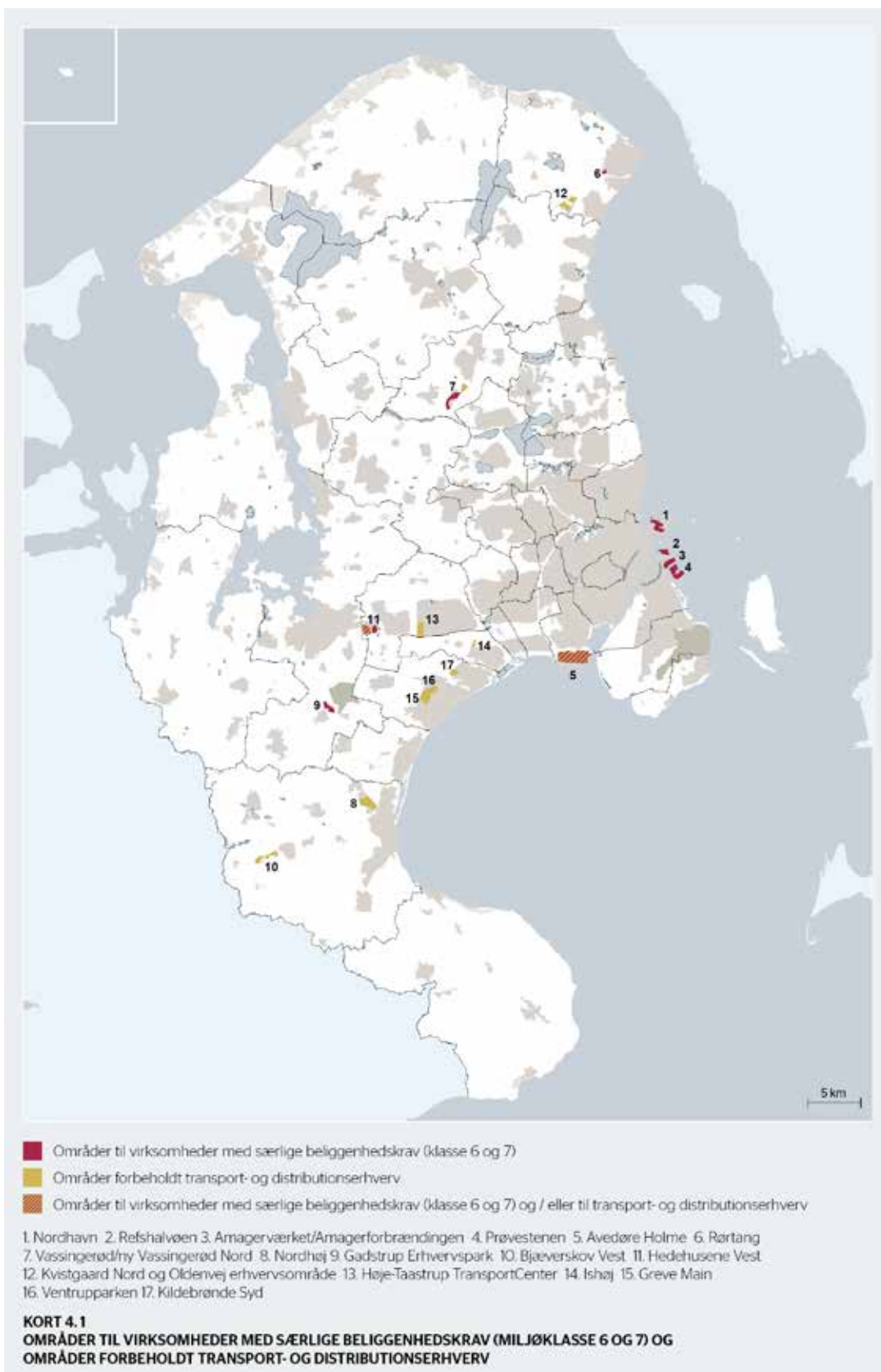
Udpegningen af Gadstrup Erhvervspark (Roskilde Kommune) fastholdes. Området kan zoneris med områder til mindre miljøbelastende virksomheder. Formålet med zonerisgen er at sikre, at der fortsat kan lokaliseres miljøbelastende virksomheder i området, og at sikre eksisterende virksomheder udviklingsmuligheder.

Udpegningen af Hedehusene Vest og Nymølle (Høje-Taastrup Kommune) fastholdes. Området kan mod vest zoneris til mindre miljøbelastende virksomheder i miljøklasse 3 - 5. Zonerisgen skal sikre, at der i hovedparten af området fortsat kan lokaliseres miljøbelastende virksomheder. Området ved Nymølle kan anvendes til transport- og distributionserhverv.

Udpegning og anvendelse af de tre resterende arealer fastholdes til virksomheder med særlige beliggenhedskrav. Det gælder arealerne på Refshaleøen, som anvendes af renseanlægget Lynetten, arealet ved Amagerværket (begge Københavns Kommune) samt Rørtang (Helsingør Kommune). Rørtang kan i lighed med de øvrige overvejende udbyggede områder zoneris med henblik på at sikre fortsat lokaliseringsmuligheder for miljøbelastende virksomheder og sikre de eksisterende virksomheder udviklingsmuligheder.

Udpegning af motorvejsnære arealer, som forbeholdes transport- og distributionserhverv

Gennem ovenstående revision af udpegningerne af arealer til virksomheder med særlige beliggenhedskrav fastlægges, at seks af områderne

fremover primært forbeholdes transport- og distributionserhverv.

Fingerplan 2013 udpeger yderligere en række eksisterende erhvervsområder til særlige lokalise-

ringsområder forbeholdt transport- og distributionserhverv. Udpegningerne sker ud fra strategiske overvejelser med henblik på at sikre et bredt udbud af lokaliseringsmuligheder for transport- og distributionserhvervene ved det overordnede

motorvejsnet ved portene til hovedstadsområdet i syd, vest og nord. Der kan være behov for at udpege yderligere arealer tættere på det indre storbyområde i tilknytning til Motorring 3, f.eks. i Brøndby-Glostrup-området. Her planlægger kommunerne for omfattende byomdannelse. Det kan indgå i overvejelserne, om nogle områder kan forbeholdes transport- og distributionserhverv. De nye udpegninger omfatter Greve Main, Kildebrønde Syd og Ventrupparken (Greve Kommune), Kvistgaard Nord og Oldenvej Erhvervsområde (Helsingør Kommune) samt Høje-Taastrup TransportCenter (Høje- Taastrup Kommune). Områderne forbeholdes fremover transport- og distributionserhverv, idet der kan ske en zonerig af områderne, der sikrer eksisterende virksomheder udviklingsmuligheder.

Desuden nyudlægges et areal i Ishøj Kommune alene til transport- og distributionserhverv. Arealet udtages på anbefaling fra Transportkorridorudvalget af arealreservationen til transportkorridorerne og udtages fra Den grønne Kile på grund af manglende rekreative kvaliteter som følge af den ny bane København - Ringsted og øvrige trafikanelæg. I forståelse med Ishøj Kommune udpeges et erstatningsareal som grøn kile.

Arealerne er vist på kortbilag C i Fingerplan 2013 - Landsplandirektiv for hovedstadsområdets planlægning sammen med de øvrige arealer forbeholdt transport- og distributionserhverv samt arealerne til virksomheder med særlige beliggenhedskrav.

Hovedbudskaber i kapitel 4

- Nye regler og initiativer se "Erhvervsudvikling og lokalisering" i Fingerplan 2013 - Hovedbudskaber
- Grundlaget for vækst er bl.a., at erhvervslivet har gode lokaliseringsvilkår. Der er næppe et regionalt behov for udlæg af nye arealer til traditionelle erhvervsformål. Erhvervsstrukturen er imidlertid dynamisk. Erhvervsplanlægningen bør derfor løbende have et servicetjek.
- Københavns Lufthavn i Kastrup har afgørende betydning for udviklingen i hovedstadsområdet og resten af landet. Lufthavnen er i skarp international konkurrence med andre europæiske storlufthavne. Lufthavnens relativt sparsomme arealressourcer bør reserveres til lufthavnsrelaterede funktioner i snæver forstand.
- Københavns Lufthavns østafsnit, Skandinavisk Transportcenter i Køge og transportcenteret i Høje-Taastrup er af særlig strategisk betydning for transport- og distributionserhvervene. De har hver deres profil til hhv. overvejende luftfragtorienterede, motorvejsorienterede og bane-vej orienterede erhverv.

Appendix 1

Støjbelastning i de grønne kiler

Store dele af Fingerplanens grønne kiler er belastet med trafikstøj, dvs. støj fra motorveje, jernbaner og flytrafik. De store trafikkanlæg er nødvendige for, at hovedstadsområdet kan fungere som storby. Trafikstøj kan imidlertid forringe den rekreative oplevelse af de grønne kiler og deres udnyttelse til friluftsliv.

Konsulentfirmaet Grontmij har for Naturstyrelsen foretaget en oversigtlig beregning og kortlægning af støjbelastningen fra veje, tog og fly i de grønne kiler, som blev fastlagt i Fingerplan 2007. Beregningen bygger på de senest oplyste trafiktal fra Vejdirektoratet, EU-støjkortlægning og lufthavnens miljøgodkendelser. Beregningerne er skønsmæssige, idet der ikke er taget hensyn til variationer i terræn og vejr- og vindforhold. Støj fra biltrafik, togstøj og flystøj er beregnet hver for sig og ikke lagt sammen. Det betyder, at støjberegningen generelt undervurderer støjniveauet de steder, hvor flere slags trafikstøj overlapper hinanden.¹

Kompetencen til at planlægge og gennemføre foranstaltninger (f.eks. jordvolde, støjskærme), der kan nedbringe et højt støjniveau eller bevare et lavt støjniveau i kilerne, ligger hovedsagelig hos kommunerne og de statslige myndigheder, der har ansvar for overordnede trafikkanlæg.

Den beregnede støjbelastning i de grønne kiler

Beregningen viser, at blot 10 % af de grønne kilers areal er belastet af trafikstøj med mindre end 45 dB, mens godt 1/3 er belastet med mere end 55 dB.

Figur A1.1 viser den beregnede støjbelastning i de enkelte grønne kiler, mens kort A1.2 viser den beregnede støjbelastnings geografiske udbredelse, idet kun støjpåvirkninger for den mest belastende kilde er vist. Beregningen viser, at f.eks. kun 5 % af Dyrehavens areal har en støjbelastning under 45 dB, mens 20 % er støjbelastet med mere end 55 dB.

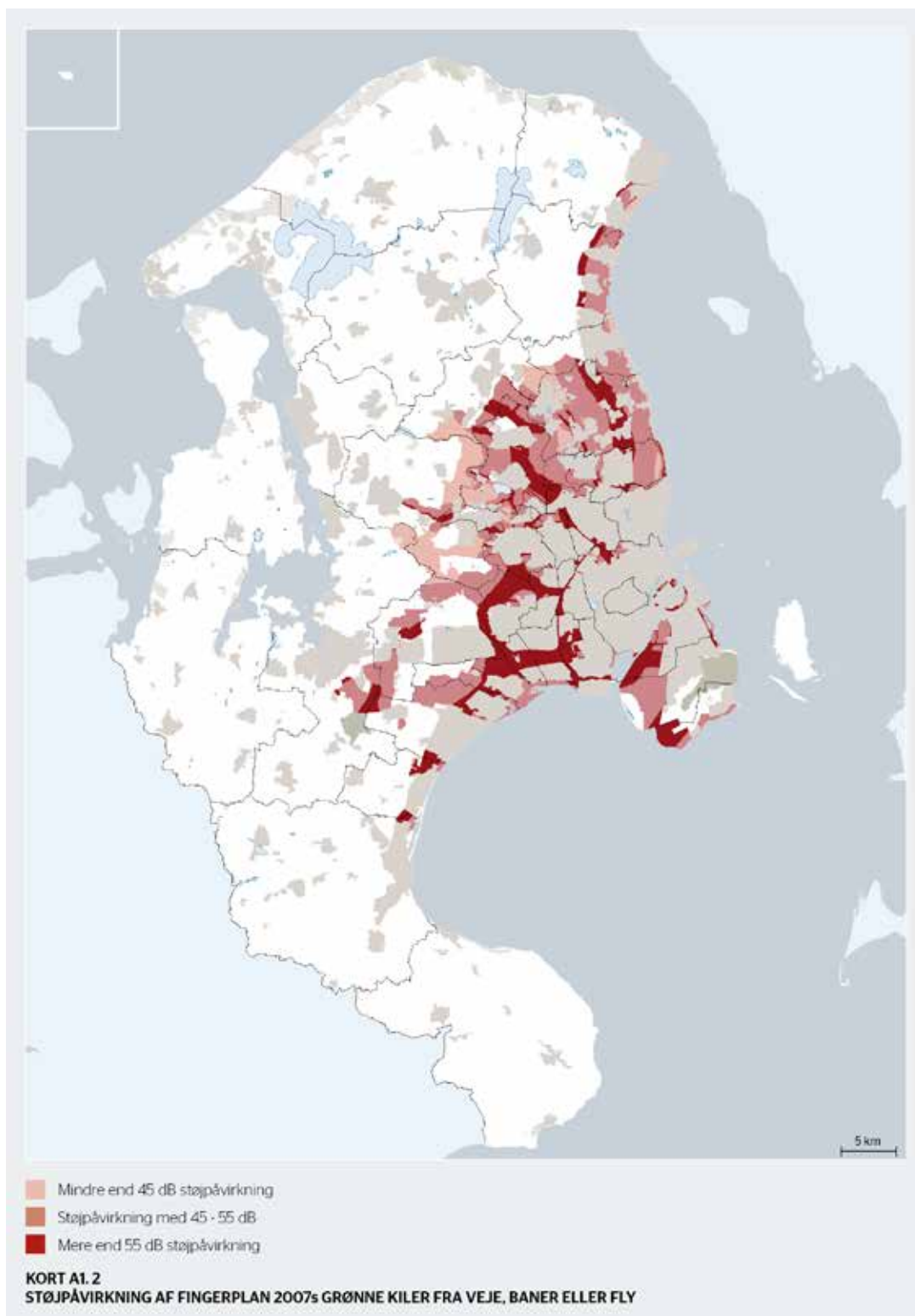
De mest støjbelastede kiler er: Den Grønne kile ved motorvejene ved Roskildefingeren og Køgefingeren, Vestskovkilen ved Frederikssundsmotorvejen, Sydamerger ved Kastrup Lufthavn og Fæstningsringen i den tæt trafikerede indre by i København.

De mindst støjbelastede kiler ligger i yderkanten, længst væk fra det indre storbyområde og store motorveje: Hjortespringkilens forlængelse, Vestskovkilens forlængelse, Furesø/Stavnsholtkilens forlængelse og Sjælsøkilen vest.

I Miljøstyrelsen vejledning nr. 4, 2007 er angivet

¹Beregningemetoden er beskrevet i Grontmij's notat af 24. februar 2012, Naturstyrelsen - De grønne kiler.

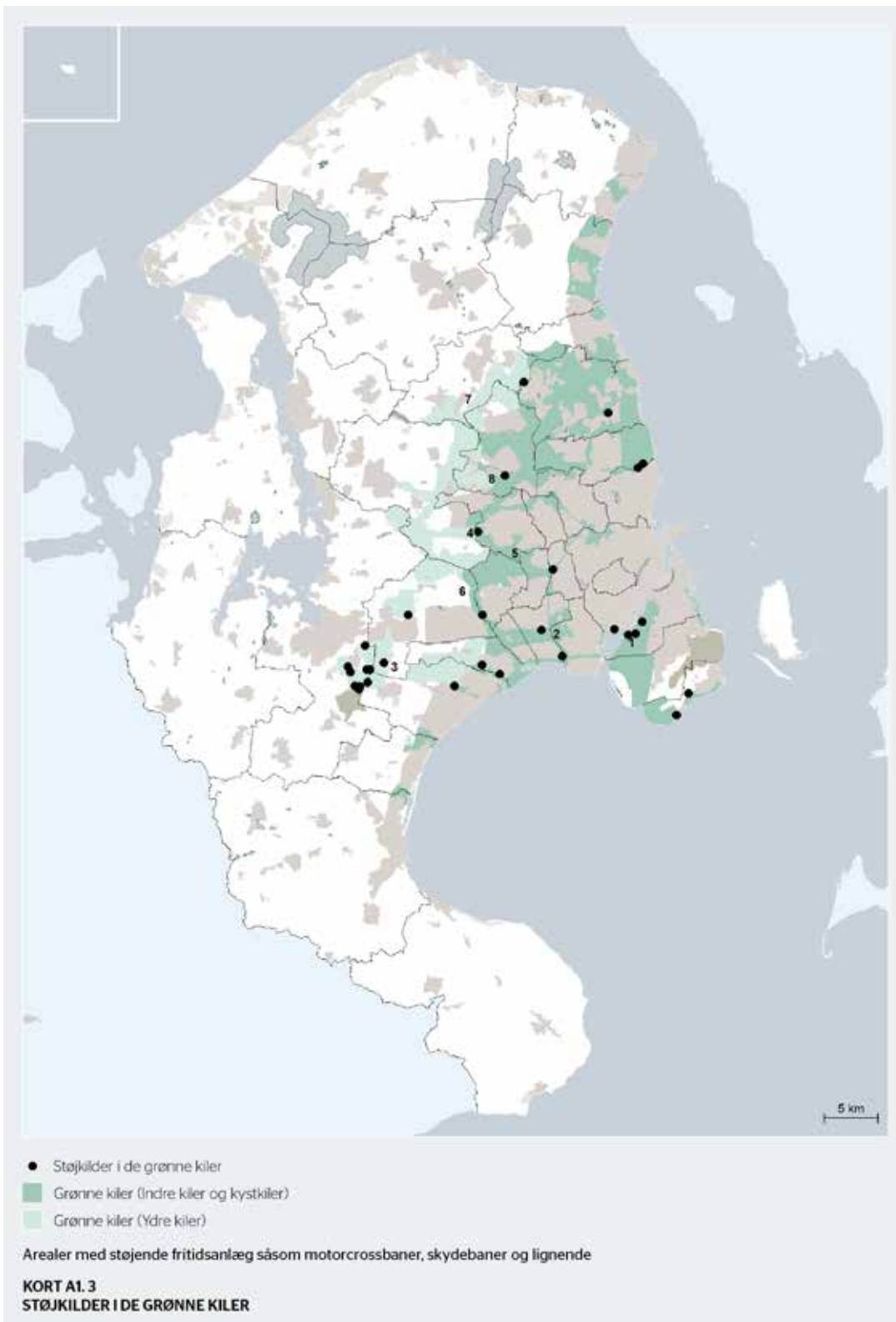

vejledende grænseværdier for vejtrafikstøj. Vejledningen sætter 53 dB som vejledende grænseværdi for rekreative områder i det åbne land, sommerhusområder, campingpladser o.l. For blandt andet boligområder og kolonihaver er grænseværdien 58 dB.

Vejledningen indeholder ingen grænseværdi for

såkaldt stilleområder, som kommunerne kan fastlægge i kommuneplanlægningen for at fastholde et lavt støjniveau. Miljøstyrelsen anbefaler dog, at niveauet for vejtrafikstøj ikke overstiger 45-50 dB i stilleområder i det åbne land.

I forhold til Miljøstyrelsens vejledning må det således konstateres, at de grønne kiler med be-

regnet støjbelastning over 55 dB overskrider den vejledende grænseværdi på 53 dB for rekreative områder. Tilsvarende ligger de grønne kiler med beregnet støjbelastning under 45 dB inden for det anbefalede interval på 40-50 dB for stilleområder i

det åbne land.

Arealanvendelsen i de grønne kiler

Oplevelsen af, om trafikstøj er generende, afhænger af hvor støjfølsom en arealanvendelse, der er tale om. Rekreative områder i det åbne land be-

tragtes således i miljøbeskyttelsessammenhæng som mere støjfølsomme end bolig- og erhvervsområder i bymæssige omgivelser.

Fingerplanens grønne kiler er primært fastlagt med henblik på at give adgang til regionale friluftsområder så tæt på storbyens indre tætte dele som muligt. De grønne kiler indeholder dog også eksisterende landbrug, sommerhuse, beboelse i f.eks. landsbyer, enkelte mindre erhvervsområder samt tekniske anlæg og trafik anlæg. Disse anvendelser kan fortsætte som hidtil, uanset arealernes fastlæggelse til grønne kiler i Fingerplanen.

Naturstyrelsen har foretaget en skønsmæssig kortlægning af den planlagte arealanvendelse i kilerne på grundlag af de oplysninger, som kommunerne har indberettet til det fælles Plansystem.dk. Der er

taget udgangspunkt i kommuneplanernes rammer og hovedanvendelses kategorier, idet kategorien "offentligt formål" skønsmæssigt er opdelt i rekreative områder og øvrige offentlige formål. Endvidere er det vurderet, hvor der i de grønne kiler er fastlagt arealer til støjende fritidsanlæg såsom motocrossbaner, skydebaner o.l., jf. Kort A1.3.

Kortlægningen viser, at langt størstedelen af de grønne kiler i kommuneplanerne er fastlagt som "rekreative områder". En del er fastlagt som "landområde", hvilket især omfatter landbrugsarealer i det åbne land. Begge disse kategorier må betegnes som støjfølsomme arealanvendelser. Bymæssige anvendelser som bolig- og erhvervsområder samt tekniske anlæg udgør kun en mindre del af kilerne og kan betragtes som noget mindre støjfølsomme anvendelser. Arealer til støjende fritidsanlæg har også et begrænset omfang.

Appendix 2

Overordnede principper for planlægning af regionale stinet

Fingerplanens overordnede, rekreative stinet omfatter stier, der har særlig betydning for de rekreative muligheder for friluftsoplevelser og friluftssaktivitet i hovedstadsområdet. Stierne kan anvendes til længere vandre- eller cykelture, men retningslinjerne omfatter ikke specielle, rekreative stier, såsom ridestier, handicapstier, rulleskøjtestier osv. Det nationale net af cykelruter indgår i det overordnede, rekreative cykelstinet.

Fingerplanens overordnede cykelstinet, herunder cykelsuperstierne, tager sigte på især pendling med cykel mellem bolig og arbejdsplads ad en så direkte og hurtig rute som muligt, foruden længere cykelture inden for eller mellem større bysamfund.

Fælles hovedprincipper for Fingerplanens overordnede stinet

- Stinettet skal have kontakt med trafikknudepunkter og togstationer for at understøtte mulighederne for at kombinere rejser.
- Stinettet skal så vidt muligt rumme den stiplanlægning, der er i HURs Regionplan 2005 for hovedstadsområdet. For Stevns Kommune, som ikke var en del af hovedstadsområdet, er indarbejdet et overordnet stinet, som hovedsagelig bygger på kommuneplanen og stier fra Storstøms Amts Regionplan 2005. Stinettet skal koordineres med den stiplanlægning, som foregår uden for hovedstadsområdet.
- Stinettet skal udpeges konkret i kommuneplanerne og tage udgangspunkt i Fingerplanens overordnede stinet.
- Stierne skal respekteres i kommune- og lokalplanlægning og i landzoneadministration.
- Manglende strækninger skal udpeges principielt i kommuneplanen, hvis der endnu ikke er gennemført en fastlæggelse af detaljeret linjeføring.
- Stinettet skal danne grundlag for etablering og afmærkning af stier og sturter.

Principper for det overordnede, rekreative stinet

- Der skal være mindst en sti i hver grøn kile fra Fingerplanens håndflade til kysten og til hovedstadsområdets grænse i vest og syd.
- Der skal være gang- og cykelstier i de grønne ringe på tværs af Fingerplanens byfingre og ud til kysten
- Der skal være en sti langs kysten, inklusiv havneløbet i København.
- Stier omkring de store søer, Arresø, Esrum Sø, Buresø og Sjælsø skal indgå i det overordnede, rekreative stinet.
- Der skal være stier, som skaber rekreativ stiadgang til værdifulde naturområder og landskaber i en evt. Nationalpark - Kongernes Nordsjælland samt skov- og herregårdslandskaberne i hovedstadsområdets sydvestlige del
- Der skal være sti i Ring 3
- Der skal være stier til kysterne fra købstæderne i de yderste dele af byfingrene.

Principper for det overordnede cykelstinet

- Cykelstinettet er primært rettet mod at tilgode hurtigst mulig cykeltransport og ligger primært langs de større veje.
- Cykelstinettet skal medvirke til at give pendlere forskellige muligheder for valg af transportmiddel.
- Cykelstinettet skal forbinde store befolknings- og arbejdspladskoncentrationer.
- Cykelstinettet skal give god adgang til større trafikterminaler.
- Cykelstierne skal have en standard, som giver de bedst mulige forhold for cyklisterne, herunder sikkerhed, direkte rute, vintervedligeholdelse, god belægning og belysning osv.
- Stiforbindelserne skal koordineres med kommunerne uden for hovedstadsområdet.
- Cykelstier føres videre fortrinsvis ad hovedlandeveje eller andre større veje for at undgå "missing links" ved grænserne til kommunerne uden for hovedstadsområdet.

Principper for Cykelsuperstier

- Stierne skal forbinde hovedstadskommuner i et cykelstinet af høj kvalitet.
- Stierne skal yde et højt serviceniveau til cyklisterne.
- Stierne skal omfatte nyskabende løsninger, som forbedrer cyklisternes vilkår.
- Stierne skal øge antallet af borgere, der cykler dagligt på strækninger mellem 5 og 10 km.

Udformning af overordnede, rekreative stier

De overordnede, rekreative stier skal være egnede for både cyklende og gående. Barrierer som store veje, baner og vandløb forhindrer tit, at stier kan

skiltes og tages i brug, selv om stierne findes på begge sider. Kommunerne bør planlægge for og anlægge passage af barrierer på en måde, som både er trafiksikker og ikke forringer stiens oplevelsesværdi med lange omveje, trafiklarm osv. På mindre trafikerede steder kan der være tale om midterhelle, lysregulering osv., mens der ved nye større veje og baner skal påregnes anlæg af tunnel eller bro. I byerne passerer stierne mange steder meget trafikerede veje, hvor det er teknisk vanskeligt at etablere niveaufri skæringer. Her må stierne sikres bedst muligt. De forskellige anlægsmyndigheder bør tage højde for passage af eksisterende og planlagte overordnede stier i nye anlægsprojekter.

Appendix 3

Befolkningsudviklingen 1980 - 2010 og befolkningsfremskrivninger til 2030

Hovedstadsområdets befolkningstal vokser - hvor meget, hvem er de, og hvor vil de bo?

Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning fra 2011 viser, at der i hovedstadsområdet skal skabes plads til 180.000 flere borgere i løbet af de næste knapt 20 år frem til 2030. Det svarer til, at der skal placeres en helt ny by, som er godt og vel på størrelse med Odense.

Men kommer befolkningstilvæksten, hvem er de nye beboere, og hvor vil de bo?

Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning er ét blandt flere mulige scenarier for udvikling i befolkningstallet og dets geografiske fordeling. Den forudsætter, at de markant nye udviklingstræk, som har gjort sig gældende i årene fra 2007 til 2010 fortsætter de kommende 20 år. Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning indebærer, at hovedparten af væksten vil ske i centralkommunerne, mens væksten i andre egne vil være svag med - viser beregninger - mulighed for tomme boliger. Alternative scenarier viser en mere balanceret regional udvikling i hovedstadsområdet med vækst i alle egne, således som det var tilfældet i årene før 2007.

Fleere faktorer påvirker befolkningsudviklingen: fødsler, dødsfald, indenlandske flytninger og flytninger mellem Danmark og udlandet. Den fremtidige nettoindvandring fra udlandet viser sig at være en afgørende faktor, når det gælder det fremtidige befolkningstal, den geografiske fordeling og aldersmæssige sammensætning. Specielt tilbageflytningsmønsteret for den nye type af indvandrere - østeuropæiske håndværkere, au-pairs, studerende og højtuddannede specialister - er en ukendt faktor.

Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning for de enkelte kommuner tager ikke hensyn til, at hovedstadsområdet udgør sammenhængende bolig- og arbejdsmarkeder. Boligmarkedets udvikling er afgørende for nybyggeriets omfang og for de store

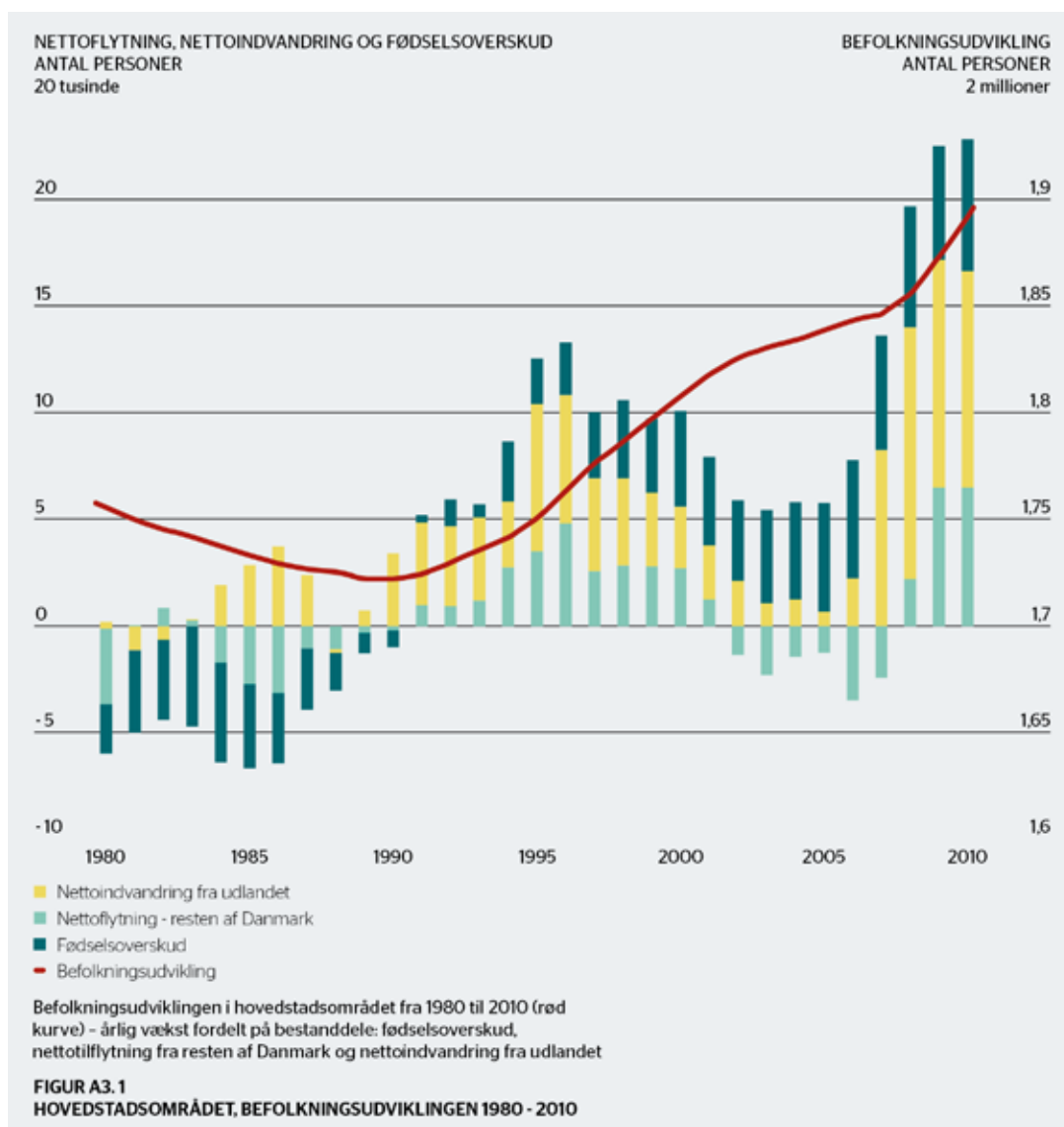
geografiske forskydninger af befolkningen, som sker inden for den eksisterende bygningsmasse, bl.a. som følge af generationsskifte i nogle kvarterer. Disse forskydninger i den eksisterende bygningsmasse har stor betydning for den fremtidige geografiske fordeling af befolkningen. Endelig har planlægning af byomdannelse og byudvikling også betydning for nybyggeriets geografiske fordeling, og er dermed en væsentlig faktor for udviklingen i befolkningstallet og dets geografiske fordeling.

Befolkningsudviklingen i hovedstadsområdet 1980 - 2010

Befolkningstallet i hovedstadsområdet vokser - ligesom i Østjylland - kraftigere end i landet som helhed. Væksten er imidlertid svagere end i de nordiske og nordeuropæiske storbyregioner, som hovedstadsområdet normalt sammenlignes med. På den anden side af Øresund oplever Skåne også en kraftigere befolkningsudvikling end på den danske side af Øresund. Det gælder særligt folk i de mest erhvervsaktive aldersklasser.

Hovedstadsområdets befolkningstal stagnerede og faldt svagt fra midten af 1970'erne frem til slutningen af 1980'erne. Fra starten af 1990'erne har der været vækst. I sidste halvdel af 1990'erne var væksten omkring 10.000 personer årligt, men fra starten af 00'erne og frem til 2006 var niveauet halveret til omkring 5.000 personer årligt. Nettoindvandringen fra udlandet var lav, og der var fraflytning til resten af landet. Fra 2007 voksede befolkningstallet atter og befolkningstilvæksten er i årene 2008, 2009 og 2010 oppe på og over 20.000 personer årligt. Nettoindvandringen fra udlandet tegner sig for halvdelen af væksten, fraflytningen til resten af landet er vendt til en svag nettotilflytning, og fødselsoverskuddet har holdt niveauet, dvs. der fødes årligt flere, end der dør.

Den kraftige befolkningstilvækst i årene fra 2007 til 2010 og dens bestanddele er særlig interessant, fordi det er flyttemønsteret i disse år, der ligger til grund for Danmarks Statistisk seneste befolkningsfremskrivning til 2030.

I de 4 år fra 2007 til 2010 voksede befolkningstallet i hovedstadsområdet i gennemsnit med 16.200 årligt. Det årlige fødselsoverskud var i gennemsnit på 4.900, nettotilflytningen fra resten af landet var relativ stor med knapt 3.200 personer, og nettoindvandringen fra udlandet var ligeledes historisk høj med 8.100 personer, hvilket er halvdelen af befolkningstilvæksten i hovedstadsområdet som helhed i perioden fra 2007 til 2010.

Nettotilflytningen til hovedstadsområdet fra resten af landet steg fra i gennemsnit 140 personer årligt i perioden fra 1980 til 2006 til i gennemsnit 3.200 personer årligt i perioden fra 2007 til 2010. Den samlede tilflytning steg med et par tusinde årligt, og den samlede fraflytning faldt med tusinde årligt. Specielt fraflytningen til resten af Østdanmark har været markant lavere i de seneste år, således at nettotilflytningen har været beskedne 300 personer årligt. Samtidig er tilflytningen fra

Aarhus, Odense og Aalborg steget betydeligt. Nettotilflytningen til hovedstadsområdet fra de 3 største provinsbyer udgjorde 80 % af den samlede nettotilflytning.

Ændringer i nettoindvandringen fra udlandet til hovedstadsområdet er den væsentligste årsag til den kraftigere befolkningstilvækst i årene fra 2007 til 2010. Den gennemsnitlige årlige nettoindvandring i de 4 år fra 2007 til 2010 har således været en faktor 3,4 større end det årlige gennemsnit for perioden fra 1980 til 2006 og en faktor 9 større end i den forudgående 4 års periode fra 2003 til 2006.

Også nettoindvandringen fra udlandet til Danmark som helhed var markant større i årene fra 2007 til 2010 end i de forudgående år.² Den større nettoindvandring til Danmark er imidlertid sket samtidig med en ændret geografisk fordeling af indvan-

² Nettoindvandringen til Danmark var en faktor 2,4 større end gennemsnittet for de forudgående 27 år, og en faktor 3 større end i de forudgående 4 år.

dringen, hvor en langt større del af indvandringen sker til de største byer. Mens hovedstadsområdet tegnede sig for 29 % af nettoindvandringen i perioden fra 1980 til 2006, var andelen 41 % i perioden fra 2007 til 2010. Centralkommunernes andel af nettoindvandringen til Danmark er steget fra 11 % til 22 %.

Det er på den baggrund nærliggende at antage, at en stor del af indvandringen har en anden karakter end tidligere. Den antagelse understøttes af indvandringens fordeling på statsborgerskab, idet indvandringen de seneste 4 år primært er fra vestlige-lande, ikke mindst EU-lande. Samtidig synes også indvandringen fra de ikke-vestlige lande at have skiftet karakter. Fordelt på nationalitet udgør polske indvandrere den største gruppe, filippinske indvandrere den næststørste gruppe. Også andre østeuropæiske lande ligger højt placeret blandt indvandrernationerne. Det samme gør de vesteuropæiske EU-lande - bl.a. Tyskland, Storbritannien og Frankrig - samt Indien og Kina. Det er nærliggende at antage, at østeuropæiske håndværkere, au-pair indvandring fra østen samt en universitetsrelateret indvandring af studerende og højtuddannede fra vestlige lande har været de nye store indvandrergrupper i hovedstadsområdet i perioden fra 2007 til 2010.

Nettoindvandringens geografiske fordeling i

hovedstadsområdet kan understøtte dette billede. Den polske indvandring "topper" nettoindvandringen til både centralkommunerne og resten af hovedstadsområdet. Men ellers er håndværkerindvandringen fra de østeuropæiske lande og au-pair indvandringen orienteret mod omegnskommunerne, mens nettoindvandringen fra de nordiske lande, øvrige vestlige lande og fra Indien og Kina klart er orienteret mod centralkommunerne.

Den nye type af indvandring slår kraftigt igennem i Danmarks Statistiks seneste befolkningsfremskrivninger til 2030. Flere spørgsmål trænger sig på: i hvilket omfang vil den nye type indvandring fortsætte, og især i hvilket omfang vil der ske en ændring af udvandningsmønstret i forhold til det, der kendes fra tidligere indvandring af industriarbejdere og familiesammenførte? En større eller mindre del af indvandringen kan have en mere midlertidig karakter. Man kan også forestille sig, at den nye type indvandring stiller ændrede krav til boligmarked og byudvikling.

Befolkningsudviklingen i hovedstadsområdets 8 egne fra 2007 til 2010

Befolkningsudviklingen i hovedstadsområdet har i perioden fra 2007 til 2010 ikke kun været præget af en kraftigere befolkningsudvikling end i de forudgående år, men har også været præget af en

Egn	Befolkning		Befolkingsvækst 2007 - 2010 (4 år)		Befolkingsfordeling	
	2007	2011	Antal	Procent	2011	Vækst 2007 - 2011
Centralkommuner	595.060	636.735	41.675	70 %	33 %	62 %
Nære forstæder	261.684	270.435	8.751	3,3 %	14 %	13 %
Vestegnen	247.297	252.723	5.426	2,2 %	13 %	8 %
Nordøst	178.501	179.788	1.287	0,7 %	9 %	2 %
Nord	178.724	181.967	3.243	1,8 %	10 %	5 %
Nordvest	130.839	133.843	3.004	2,3 %	7 %	5 %
Vest	107.330	109.266	1.936	1,8 %	6 %	3 %
Syd	146.646	148.056	1.410	1,0 %	8 %	2 %
Hovedstadsområdet	1.846.081	1.912.813	66.732	3,6 %	100 %	100 %

1) Befolkningstallene er pr. 1. januar 2007 og 2011

TABEL A3.3
BEFOLKNINGSUDVIKLING I HOVEDSTADSOMRÅDETS 8 EGNE 2007 - 2011

meget kraftig forskydning af befolkningstilvæksten til de centrale dele, herunder især til centralkommunerne.

Centralkommunerne, som i 2011 rummede 33 % af hovedstadsområdets befolkning, tegnede sig for 62 % af den samlede befolkningstilvækst fra 2007 til 2010. I de forudgående 4 år tegnede centralkommunerne sig for blot 7 % af væksten og i hele den forudgående 12 års periode tegnede centralkommunerne sig for 38 % af den samlede befolkningstilvækst, eller blot lidt mere end befolkningssandelen. Den kraftige centralisering er således et nyt fænomen, hvis langtidsholdbarhed ikke kendes. Befolkningstallet i centralkommunerne er således i de seneste 4 år vokset mere i de forudgående 12 år tilsammen.

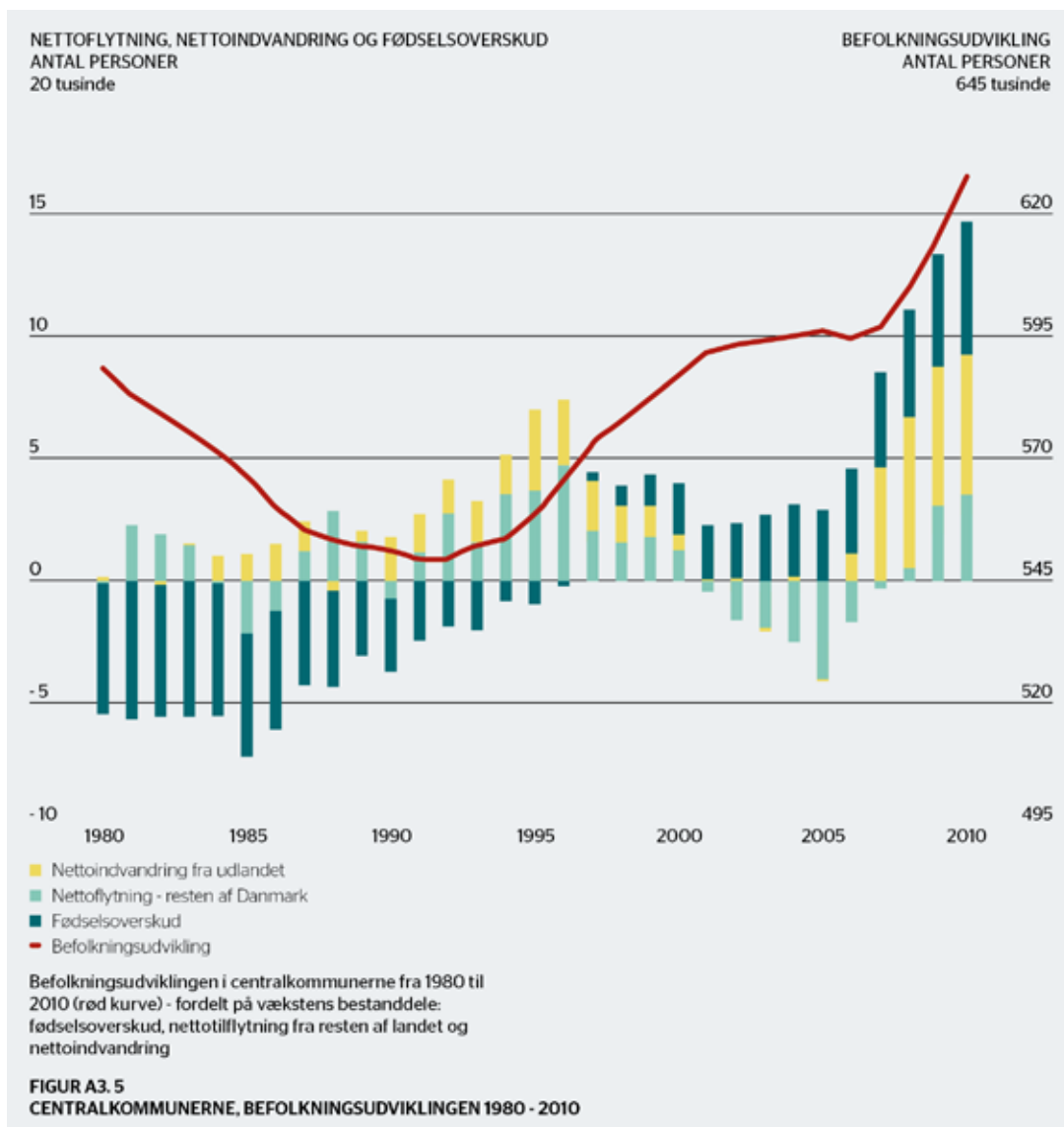
De væsentligste elementer i centralkommunernes vækst er fødselsoverskud og nettoindvandring fra udlandet, som begge tegner sig for godt 40% af væksten, mens tilflytning fra resten af landet tegner sig for godt 15 % af væksten. (Se figur A3. 5 og tabel A3. 7). Fødselsoverskuddet er vokset jævnt siden midten af 1990'erne og er på niveau med

fødselsoverskuddet i hovedstadsområdet som helhed. Nettoindvandringen fra udlandet er steget markant fra et lavt niveau i starten af 00'erne helt frem 2006. Den har siden 2007 holdt det høje niveau. Tilflytningen fra resten af landet til centralkommunerne i perioden 2007 til 2010 dækker over en større nettotilflytning fra provinsen, som er af samme størrelsesorden som nettoindvandringen og fødselsoverskuddet og en betydelig nettofraflytning til resten af hovedstadsområdet, først og fremmest til de nære forstæder og i mindre omfang vestegnen. Denne nettofraflytning fra centralkommunerne til resten af hovedstadsområdet er tilmed steget markant i perioden 2007 til 2010 i forhold til i de forudgående år og årtier. Flyttemønsteret indebærer, at også de nære forstæder (Dragør, Tårnby, Gentofte, Gladsaxe, Lyngby-Tårnbæk og Herlev) og vestegnskommunerne har fået del i de seneste års relativt store befolkningstilvækst i hovedstadsområdet med vækstrater, som er større end i de forudgående år, men lavere end i hovedstadsområdet som helhed.

De øvrige egne har haft en svagere befolkningsudvikling i de seneste 4 år end i de forudgående

Egn	Befolkingsvækst 1994 - 2006 (12 år)		Befolkingsvækst 2002 - 2006 (4 år)		Befolkingsvækst 2007 - 2010 (4 år)	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Centralkommuner	38.294	6,9 %	1.160	0,2 %	41.675	70 %
Nære forstæder	6.531	2,6 %	827	0,3 %	8.751	3,3 %
Vestegnen	2.533	1,2 %	-1.086	-0,5 %	5.426	2,2 %
Nordøst	9.696	5,7 %	2.098	1,2 %	1.287	0,7 %
Nord	14.954	9,2 %	4.679	2,7 %	3.243	1,8 %
Nordvest	10.248	8,5 %	2.806	2,2 %	3.004	2,3 %
Vest	9.984	10,3 %	3.665	3,6 %	1.936	1,8 %
Syd	9.498	6,9 %	3.294	2,3 %	1.410	1,0 %
Hovedstadsområdet	101.738	5,8 %	17.433	1,0 %	66.732	3,6 %

TABEL A3.4
BEFOLKNINGSVÆKSTEN I HOVEDSTADSOMRÅDETS 8 EGNE I PERIODER FRA 1994 TIL 2010

år. De tegner sig for en markant mindre del af befolkningsvæksten.

Nettoindvandringen fra udlandet er en væsentlig faktor bag befolkningsvæksten i alle egne. Mens centalkommunerne havde nettotilflytning fra pro-

vinsen og nettofralytning til resten af hovedstadsområdet, gør det modsatte billede sig generelt gældende for de øvrige egne. Her er billedet nettotilflytning fra resten af hovedstadsområdet, men nettofralytning til provinsen. De nære forstæder har dog også haft nettotilflytning fra provinsen.

Befolkningsfordeling				
Egn	Vækst 1994 - 2006	Vækst 2002 - 2006	Vækst 2007 - 2010	2011
Centralkommuner	38 %	7 %	62 %	33 %
Nære forstæder	6 %	5 %	13 %	14 %
Vestegnen	2 %	-6 %	8 %	13 %
Nordøst	10 %	12 %	2 %	9 %
Nord	15 %	27 %	5 %	10 %
Nordvest	10 %	16 %	5 %	7 %
Vest	10 %	21 %	3 %	6 %
Syd	9 %	19 %	2 %	8 %
Hovedstadsområdet	100 %	100 %	100 %	100 %

TABEL A3.6
BEFOLKNINGSVÆKSTENS FORDELING MELLEM HOVEDSTADSOMRÅDETS 8 EGNE I PERIODER FRA 1994 TIL 2010

Egn	Fødselsoverskud (nyfødte minus døde)	Nettotilflytning fra Danmark:		Netto- indvandring fra udlandet (korrigeret)	Befolknings- tilvækst i alt
		Fra provinsen	Fra øvrige hovedstads- område		
Centralkommuner	17.513	17.428	- 10.593	17.327	41.675
Nære forstæder	- 757	800	4.253	4.455	8.751
Vestegnen	2.197	- 875	1.398	2.706	5.426
Nordøst	- 865	- 552	601	2.103	1.287
Nord	910	- 1.041	1.671	1.949	3.243
Nordvest	1.144	- 1.036	1.313	1.225	3.004
Vest	646	- 378	- 61	1.729	1.936
Syd	1.039	- 1.587	978	980	1.410
Hovedstadsområdet	21.499	12.759	17.433	32.474	66.732

TABEL A3.7
BEFOLKNINGSUDVIKLING I HOVEDSTADSOMRÅDETS 8 EGNE
FRA 2007 TIL 2010 FORDELT PÅ BESTANDELE

Kort A3.8 viser nettoutflyttemønsteret mellem centralkommunerne og resten af Danmark i perioden fra 2007 til 2010. Det fremgår, at centralkommunerne har haft en nettoutflytning fra provinsen – især fra Aarhus og resten af Vestdanmark – og samtidig en betydelig nettoaflytning til resten af hovedstadsområdet (bortset fra de to kommuner mod vest), især til de nære forstæder og vestegnen.

Fremtidig befolkningsudvikling frem mod 2030

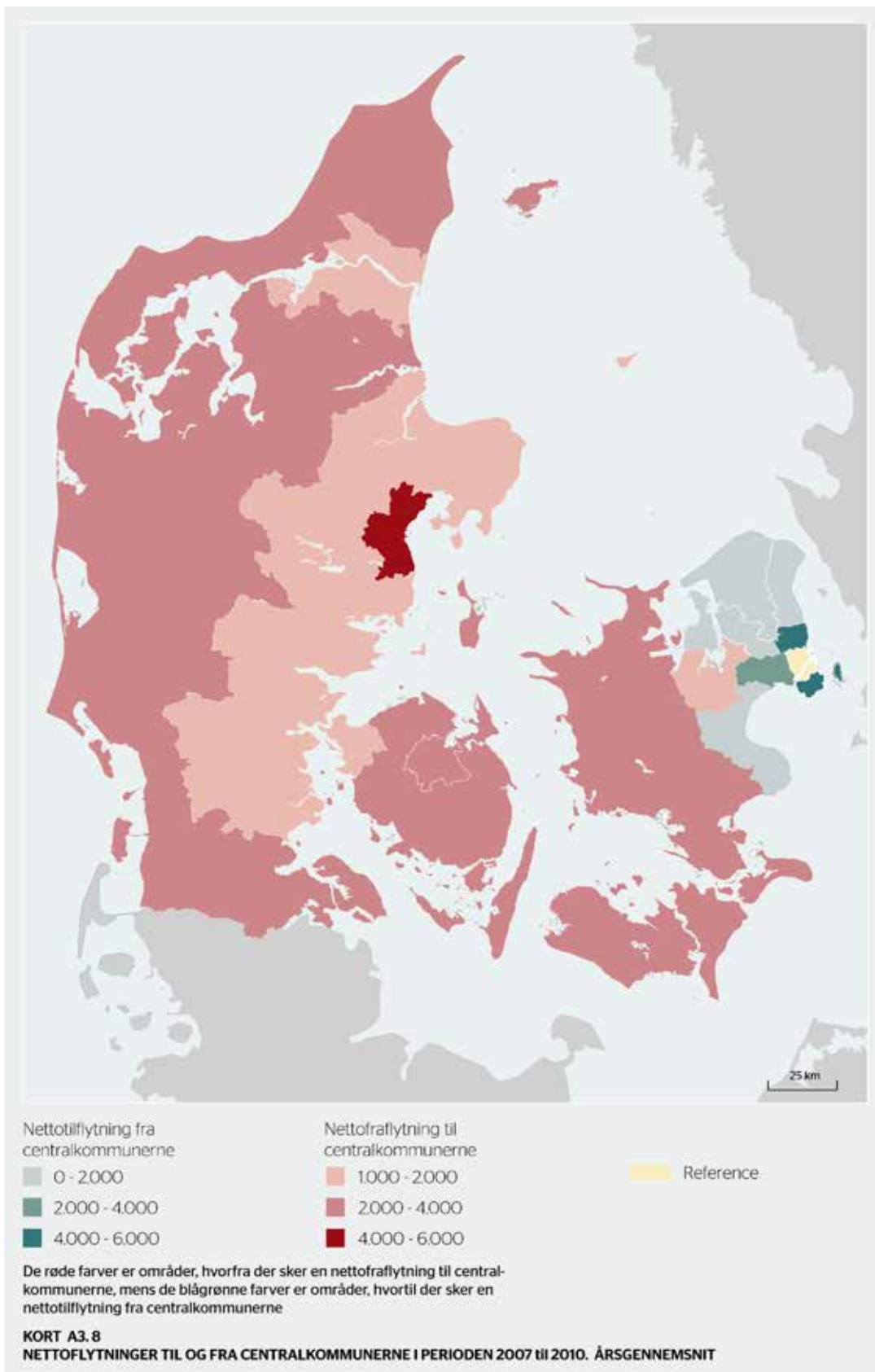
Danmarks Statistiks seneste befolkningsfremskrivning 2011 til 2030 viser en vækst i befolkningstallet fra 1.915.000 til 2.096.000, eller på i alt 182.000 personer i hovedstadsområdet. Det svarer til en vækst på 9,5 %. ³Fremskrivningen viser dermed en befolkningsvækst, som er lidt større end væksten i de forudgående 20 år på 8,9 %. Væksten i aldersgruppen 25-64 årige er knapt 37.000 personer, eller 3,5 %, mens gruppen af yngre op til 24 år vokser med 33.000 personer, eller 5,7 %, og gruppen af ældre over 64 år vokser med 112.000 personer, eller 37,5 %. Væksten i de pågældende aldersgrupper var i de nærmest forudgående 20 år hhv. 110.000, 50.000 og 10.000. En næsten uændret vækstrate i den samlede befolkning dækkes således over en væsentlig demografisk forskydning i vækstens alderssammensætning med væsentlig flere ældre og lavere vækst i de erhvervsaktive aldersklasser.

Befolkningsfremskrivningen viser, at mere end halvdelen af landets befolkningsvækst sker i hovedstadsområdet. I landet som helhed viser fremskrivningen en befolkningsvækst på 351.000, eller 6,3 %.

Fremskrivningen for hovedstadsområdet som helhed og fordelingen på kommuneniveau er baseret på flyttemønsteret de seneste 4 år. Der har derfor gennem 00'erne været betydelige udsving år for år i det fremskrevne befolkningstal for 2030. I de seneste år er det frem til 2030 fremskrevne befolkningstal øget markant. I såvel 2004 som 2007 viste fremskrivningen en samlet befolkning i hovedstadsområdet i 2030 på godt 1,9 mio., mens den seneste 2011 fremskrivning viser en befolkning på 2,1 mio. Den markante øgning skyldes især, at der som tidligere vist i årene fra 2007 til 2010 har været en væsentlig større nettoindvandring fra udlandet end i de forudgående år. I den aktuelle befolkningsfremskrivning er det netop flyttemønsteret i disse år – perioden fra 2007 til 2010 – som ligger til grund for fremskrivningen. 2011-fremskrivningen af befolkningstallet i 2030 i hovedstadsområdet er derfor også væsentligt højere, end befolkningstallet i 2030 var i 2010-fremskrivningen, som blev gengivet i Debatoplægget om Fingerplan 2013.

Fremskrivningens geografiske fordeling viderefører mekanisk flyttemønstre fra den forudgående 4 års-periode. Fremskrivningen tager således ikke højde for, at hovedstadsområdet fungerer som sammenhængende bolig- og arbejdsmarkeder, og at flyttemønsteret derfor vil ændre sig dynamisk over tid. Den tager ikke højde for omfattende generationsskifter, som man f.eks. så i Københavns Kommune i 1980'erne og 1990'erne. Københavns Kommune havde i starten af 1980'erne en meget stor ældrebefolkning, som i de efterfølgende årtier døde. Store dele af den efterfølgende generation var flyttet ud af kommunen i 1960'erne og 1970'erne, hvorefter generationsskiftet medførte

³Primo maj 2012 offentliggjorde Danmarks Statistik en ny befolkningsfremskrivning. Den viser en vækst i hovedstadsområdet frem til 2030 på 221.187 personer, eller 11,5%. Den ny 2012-fremskrivning er således en vækst frem til 2030 på knapt 40.000 flere personer i hovedstadsområdet.

en kraftig foryngelse af Københavns befolkning. Tilsvarende kan forudses omfattende generationsskifter i forstads- og omegnskommunerne, som i dag rummer en stor ældrebefolkning. F.eks. kommuner som blev udbygget og indflyttet i 1970'erne.

Opstår der f.eks. tomme boliger i et kvarter i en omegnskommune fra 1970'erne som følge af omfattende generationsskifte, er det sandsynligt, at det vil tiltrække tilflyttere fra andre dele af hovedstadsområdet, herunder centralkommunerne.

Egn	Befolkning		Befolkningsvækst 2011 - 2030		Befolkningsfordeling		
	2011	2030	Antal	Procent	2011	Vækst 2011 - 2030	2030
Centralkommunerne	636.735	779.284	142.549	22 %	33 %	78 %	37 %
Nære forstæder	270.435	292.658	22.223	8 %	14 %	12 %	14 %
Vestegnen	252.723	270.582	17.859	7 %	13 %	10 %	13 %
Nordøst	179.788	178.403	-1.385	-1 %	9 %	-1 %	9 %
Nord	181.967	183.809	1.842	1 %	10 %	1 %	9 %
Nordvest	133.843	136.164	2.321	2 %	7 %	1 %	6 %
Vest	109.266	109.633	367	0 %	6 %	0 %	5 %
Syd	148.056	145.933	-2.123	-1 %	8 %	-1 %	7 %
Hovedstadsområdet	1.912.813	2.096.466	183.653	10 %	100 %	100 %	100 %

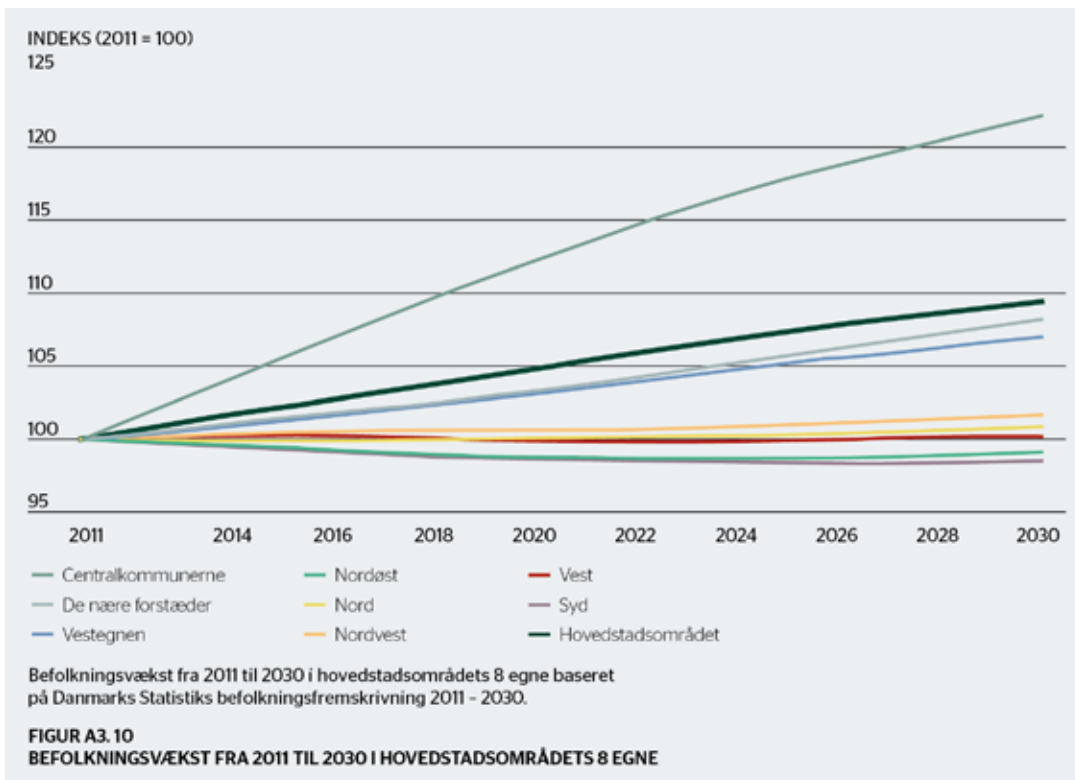
Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning 2011 til 2030 fordelt på hovedstadsområdets 8 egne

TABEL A3.9
BEFOLKNINGSFREMSKRIVNING 2011 TIL 2030

Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning tager ikke højde for de ændrede flyttemønstre som sådanne generationsskifter medfører. Fremskrivningen kan således heller ikke tage højde for evt. skift i nybyggeriets fordeling eller for om boligmarkedet i de historiske år, som danner grundlag for fremskrivningen, evt. var præget af særlige forhold, som f.eks. at boligpriserne toppede i 2007, og at der har været et relativt fastfrosset boligmarked i 2009 og 2010.

Udover de generelle usikkerheder, der knytter sig til antal af fremtidige fødsler, dødsfald og især indvandring fra udlandet, er der således også store usikkerheder knyttet til de indenlandske flytninger

mellem kommunerne. Disse usikkerheder er særlig store i forhold til flyttemønstret mellem kommunerne i hovedstadsområdet, som udgør sammenhængende bolig- og arbejdsmarkeder. Fremskrivningen viser en befolkningsvækst, som fordeler sig meget ulige mellem egnene. Centralkommunerne vil ifølge fremskrivningen få en befolkningstilvækst på 22 % og med en befolkningstilvækst på godt 142.000 personer tegne sig for 78 % af den samlede befolkningstilvækst i hovedstadsområdet på godt 183.000 personer. Også de nære forstæder og vestegnen vil få del i væksten med vækstrater på hhv. 8 % og 7 %, eller kun lidt lavere end de knapt 10 %, som hovedstadsområdets samlede befolkning vil vokse med ifølge fremskrivningen.

Egn	Befolkning		Befolkningsvækst 2011 - 2030		Befolkningsfordeling		
	2011	2030	Antal	Procent	2011	Vækst 2011 - 2030	2030
Centralkommunerne	378.216	452.788	74.572	20 %	36 %	203 %	42 %
Nære forstæder	140.172	140.961	789	1 %	13 %	2 %	13 %
Vestegnen	132.762	132.151	- 611	0 %	13 %	-	12 %
Nordøst	90.556	80.136	- 10.420	- 12 %	9 %	-	7 %
Nord	93.510	84.181	- 9.329	- 10 %	9 %	-	8 %
Nordvest	69.009	64.801	- 4.208	- 6 %	7 %	-	6 %
Vest	56.895	51.625	- 5.270	- 9 %	5 %	-	5 %
Syd	77.813	69.008	- 8.805	- 11 %	7 %	-	6 %
Hovedstadsområdet	1.038.933	1.075.651	36.718	4 %	100 %	100 %	100 %

25 - 64 årige. Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning 2011 til 2030 fordelt på hovedstadsområdets 8 egne

TABEL A3.11
25 - 64 ÅRIGE, BEFOLKNINGSFREMSKRIVNING 2011 TIL 2030

De øvrige 5 egne Nordøst, Nord, Nordvest, Vest og Syd vil samlet set stagnere med enten en meget beskeden vækst eller beskeden tilbagegang. Hvor de 5 yderegne tilsammen tegner sig for 40 % af hovedstadsområdet befolkning i 2011, vil andelen som følge af stagnationen falde til 36 % i 2030.

Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning fra 2011 til 2030 er i de 3 efterfølgende tabeller fordelt på 3 aldersgrupper og de 8 egne. Fremskrivningen viser især en meget ulige udvikling mellem de 8 egne, når det gælder den mest erhvervsaktive og boligforbrugende aldersgruppe de 25 - 64 årige. I hovedstadsområdet som helhed viser fremskrivningen en vækst på knapt 37.000 personer, eller 3,5 %. I centralkommunerne er væksten imidlertid dobbelt så høj, godt 74.000 personer, hvilket svarer til en relativ vækst i denne aldersgruppe på 20 %. I de nære forstæder og vestegnen stagnerer befolkningen i denne aldersklasse, mens fremskrivningen for de øvrige 5 egne viser en markant tilbagegang omkring de 10 %. Fremskrivningen viser således en betydelig forskydning af aldersgruppen

de 25-64 årige til centralkommunerne, hvor 42 % af hovedstadsområdets befolkning i aldersgruppen vil bo i 2030.

Fremskrivningen viser vækst i alle 8 egne i den ældre befolkning. Fra 30 % til 50 % med den relativt laveste vækst i de indre dele af hovedstadsområdet: centralkommunerne, de nære forstæder og vestegnen, og den relativt største vækst i de 5 øvrige egne. Mens centralkommunerne ifølge fremskrivningen vil have 42 % af hovedstadsområdets befolkning i de mest erhvervsaktive aldersklasser, vil de kun huse 23 % af den ældre befolkning. De 5 ydre egne vil huse 32 % af de erhvervsaktive aldersklasser i hovedstadsområdet, men 48 % af de ældre.

Som det er tilfældet med aldersgruppen de 25 - 64 årige viser fremskrivningen også en markant forskydning af de yngre aldersgrupper - børn og unge under 25 år - til centralkommunerne. Centralkommunernes vækst i de yngre aldersgrupper overstiger således den samlede vækst i alders-

Egn	Befolkning		Befolkningsvækst 2011 - 2030		Befolkningsfordeling		
	2011	2030	Antal	Procent	2011	Vækst 2011 - 2030	2030
Centralkommunerne	71.679	94.722	23.043	32 %	24 %	21 %	23 %
Nære forstæder	48.307	62.297	13.990	29 %	16 %	13 %	15 %
Vestegnen	41.470	55.226	13.756	33 %	14 %	12 %	13 %
Nordøst	35.694	49.861	14.167	40 %	12 %	13 %	12 %
Nord	33.402	50.059	16.657	50 %	11 %	15 %	12 %
Nordvest	23.660	33.394	9.734	41 %	8 %	9 %	8 %
Vest	18.409	26.842	8.433	46 %	6 %	8 %	7 %
Syd	25.249	37.181	11.932	47 %	8 %	11 %	9 %
Hovedstadsområdet	297.870	409.582	111.712	37,5 %	100 %	100 %	100 %

Ældre over 64 år. Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning 2011 til 2030 fordelt på hovedstadsområdets 8 egne

TABEL A3.12
ÆLDRE OVER 64 ÅR, BEFOLKNINGSFREMSKRIVNING 2011 TIL 2030

Egn	Befolkning		Befolkningsvækst 2011 - 2030		Befolkningsfordeling		
	2011	2030	Antal	Procent	2011	Vækst 2011 - 2030	2030
Centralkommunerne	188.429	231.774	43.345	23 %	33 %	131 %	38 %
Nære forstæder	82.089	89.400	7.311	9 %	14 %	22 %	15 %
Vestegnen	78.573	83.205	4.632	6 %	14 %	14 %	14 %
Nordøst	53.639	48.406	- 5.233	- 10 %	9 %	-	8 %
Nord	55.142	49.569	- 5.573	- 10 %	10 %	-	8 %
Nordvest	41.182	37.969	- 3.213	- 8 %	7 %	-	6 %
Vest	34.002	31.166	- 2.836	- 8 %	6 %	-	5 %
Syd	45.006	39.744	- 5.262	- 12 %	8 %	-	7 %
Hovedstadsområdet	578.062	611.233	33.171	5,7 %	100 %	100 %	100 %

0 - 24 årige. Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning 2011 til 2030 fordelt på hovedstadsområdets 8 egne

TABEL A3.13
0 - 24 ÅRIGE, BEFOLKNINGSFREMSKRIVNING 2011 TIL 2030

gruppen i hovedstadsområdet. Fremskrivningen viser også vækst i de nære forstæder og vestegnen og en markant tilbagegang i de øvrige 5 egne på mellem 8 % og 12 %.

Fremskrivningen indebærer forskydninger i befolkningens alderssammensætning i de 8 egne. Mens der er relativt små forskelle i hvor stor en andel børn og unge udgør af den samlede befolkning i de 8 egne, er der betydelige variationer i de øvrige to aldersgrupper. Mens der ifølge fremskrivningen for hver 10 i aldersgruppen de 25-64 årige i centralkommunerne blot vil være 2 ældre over 64 år, vil der i hovedstadsområdet som helhed være 4 ældre og i egnene nordøst og nord være 6 ældre over 64 år. Bl.a. Transportministeriet og Metroselskabet tager ved deres trafikberegninger udgangspunkt i Danmarks Statistik befolkningsfremskrivning frem til 2030. Københavns Kommuneplan 2011 angiver, at planen skaber plads til 100.000 nye københavnere frem til 2025. Den er således gearret til at rumme den af Danmarks Statistik fremskrevne befolkning.

Boligbehov i hovedstadsområdets 8 egne som konsekvens af Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning 2011- 2030

De største befolkningsbevægelser i hovedstadsområdet sker inden for den eksisterende boligmasse. Der er derfor ingen direkte sammenhæng mellem forventet befolkningstilvækst og behov for boliger. Behovet for nye boliger og den geografiske fordeling heraf er derfor vanskelig at opgøre.

Cowi har for Naturstyrelsen lavet et regnestykke med udgangspunkt i Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning 2011 til 2030. Regnestykket tager udgangspunkt i, at den aldersopdelte befolkning i hver af de 8 egne i 2030 vil have samme forbrug af boligtyper som i de tilsvarende aldersgrupper i hver af de 8 egne i 2011. Regnestykket tager således, udover ændringer i befolkningens størrelse, også højde for de demografiske forandringer med en ændret alderssammensætning af befolkningen i de forskellige egne. Regnestykket omfatter hele boligmassen og medregner, at der også inden for den eksisterende boligmasse sker forskydninger i befolkningstal og demografi.

Egn	0 - 24 årige		25 - 64 årige		> 64 årige		Hele befolkningen	
	2011	2030	2011	2030	2011	2030	2011	2030
Centralkommunerne	30 %	30 %	59 %	58 %	11 %	12 %	100 %	100 %
Nære forstæder	30 %	31 %	52 %	48 %	18 %	21 %	100 %	100 %
Vestegnen	31 %	31 %	53 %	49 %	16 %	20 %	100 %	100 %
Nordøst	31 %	28 %	52 %	48 %	18 %	25 %	100 %	100 %
Nord	30 %	27 %	51 %	46 %	18 %	27 %	100 %	100 %
Nordvest	30 %	27 %	50 %	45 %	20 %	28 %	100 %	100 %
Vest	30 %	27 %	53 %	47 %	17 %	25 %	100 %	100 %
Syd	31 %	28 %	52 %	47 %	17 %	24 %	100 %	100 %
Hovedstadsområdet	30 %	29 %	54 %	51 %	16 %	20 %	100 %	100 %

Ændret alderssammensætning i hovedstadsområdets 8 egne i Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning fra 2011 til 2030

TABEL A3.14
ÆNDRET ALDERSSAMMENSÆTNING 2011 TIL 2030

Regnestykket viser med de anførte forudsætninger, at der frem til 2030 vil være brug for godt 100.000 nye boliger i hovedstadsområdet. Det er knapt 10.000 flere boliger, end der blev opført i den forudgående 20 års periode. Der vil altrovejende være behov for flere etageboliger mv. - 91.000 boliger (17 % ekstra), mens der netto kun er behov for et begrænset antal række- og parcelhuse, hhv. 6.300 (5 % ekstra) og 1.900 boliger (2 % ekstra). Den geografiske fordeling af behovet for disse boligtyper indebærer et lidt større behov for nybyggeri, idet beregningerne viser et overskud af parcelhuse i de ydre egne og et behov for parcelhuse i centralkommunerne.

Behovsopgørelsen afspejler, at Danmarks Statistisk befolkningsfremskrivning fra 2011 til 2030 koncentrerer en meget stor del af befolkningsvæksten i centralkommunerne. Ud af det samlede boligbehov på godt 100.000 nye boliger i de kommende 20 år er mere end ¾, eller næsten 77.000, i centralkommunerne, 8.600 på vestegnen, 6.600 i de nære forstæder, mens der ifølge behovsopgørelsen stort set ikke er behov for nye boliger i de øvrige egne i større afstand fra de centrale bydele - i syd viser opgørelsen, at der selv uden nybyggeri vil være et lille overskud af boliger. Mens behovet for nye boliger ifølge regnestykket er en faktor 3,1 større i centralkommunerne end det byggeri, der blev opført i de forudgående 20 år, og en faktor 1,7 større i de nære forstæder, udgør boligbyggebehovet i egnene Nordøst, Nord, Nordvest, Vest og Syd kun mellem 10 - 20 % af nybyggeriet i de pågældende egne i de forudgående 20 år. Behovsopgørelsen viser ydermere, at der i de fem ydre egne vil være et overskud af parcelhuse på tilsammen godt

5.000 parcelhuse. Der er således ifølge behovsopgørelsen ikke behov for at bygge nye parcelhuse i egnene Nordøst, Nord, Nordvest, Vest og Syd. Derimod viser opgørelsen, at der er behov for nybyggede parcelhuse i både centralkommunerne og de nære forstæder.

Behovsopgørelsen afspejler, at kommunerne i Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivninger betragtes som selvstændige boligmarkeder. Udgangspunktet for den overordnede planlægning i hovedstadsområdet er, at storbyområdet udgør et sammenhængende boligmarked på tværs af de 34 kommuners kommunegrænser.

På den baggrund forekommer Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning for de enkelte kommuner at være et tvivlsomt grundlag for planlægningen.

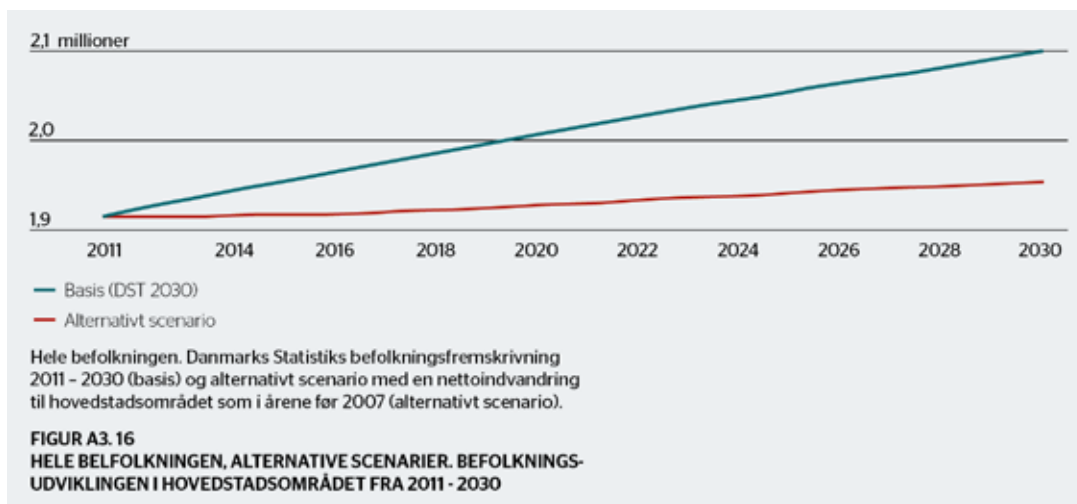
Befolkningsfremskrivningen følsomhed - alternative scenarier

Alternative scenarier kan give et billede af følsomheden i befolkningsfremskrivningen frem til 2030. Der præsenteres to alternative scenarier, som Cowi med udgangspunkt i Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning har belyst for Naturstyrelsen. Det ene scenario belyser en situation, hvor nettoindvandringen er på niveau med årene før 2007. Det andet scenario belyser en situation, hvor flyttebalancen mellem hovedstadsområdet og resten af Østdanmark er som i årene før 2007.

Egn	Beregnet "boligbehov" 2011 - 2030			Byggeri 1991-2010			
	Parcel	Række	Etage/andet	I alt nyt	I alt tomt	I alt	Heraf parcel
Centralkommunerne	3.480	1.762	71.432	76.674	-	25.057	280
Nære forstæder	2.331	1.540	7.020	10.891	-	6.390	1.460
Vestegnen	1.393	1.327	5.889	8.608	-	9.292	2.570
Nordøst	- 1.431	- 122	1.560	1.560	- 1.553	10.730	2.688
Nord	- 968	726	1.629	2.355	- 968	13.762	4.497
Nordvest	- 547	301	1.759	2.060	- 547	10.785	3.947
Vest	- 814	458	987	1.445	- 814	9.287	3.755
Syd	- 1.564	272	846	1.118	- 1.564	10.592	3.702
I alt nyt	7.204	6.386	91.122	104.711	-	95.893	22.898
I alt tomt	- 5.324	- 122	-	-	- 5.446	-	-

Beregnet behov for nybyggede boliger frem til 2030 på grundlag af Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivningen. Boligbehovet er fordelt på egne og boligtype og kan sammenlignes med det samlede omfang af nybyggede boliger i den forudgående 20 årsperiode fra 1991 til 2010.

**TABEL A3.15
BOLIGBEHOV FREM TIL 2030**

Scenario 1 - indvandring som før 2007, dvs. mindre nettoindvandring fra udlandet

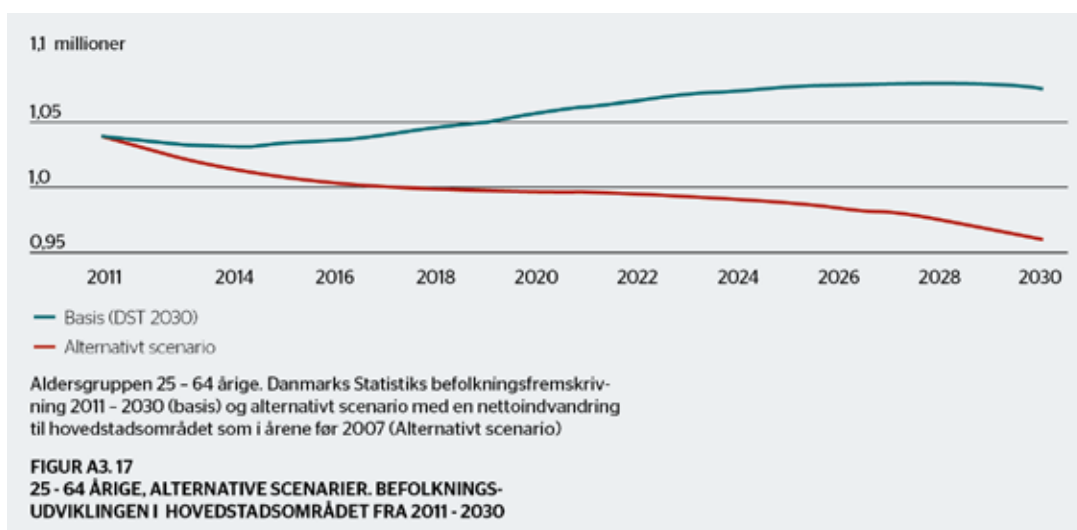
Da DST-fremskrivningen tager udgangspunkt i år med en historisk meget kraftig nettoindvandring, opstilles et alternativt scenario, hvor nettoindvandringen svarer til det historiske niveau gennem de seneste årtier. Formålet er at give et indtryk af fremskrivningens følsomhed i forhold til omfanget af indvandring, herunder fordelingen på aldersklasser og egne.

Cowi har for Naturstyrelsen regnet på en situation, hvor niveauet for nettoindvandring svarer til det gennemsnitlige niveau for perioden fra 1980 til 2006, dvs. relativt tæt på 0. Modelteknisk er bruttoindvandringen reduceret med godt en tredjedel. Den afledte udvandring er justeret i overensstemmelse hermed. Den reducerede bruttoindvandring svarer ifølge Cowi til niveauet i 2011. Scenariet indebærer en befolkningsvækst på knapt 40.000, eller en vækst på blot 2 % - mod DST-fremskrivningens

vækst på godt 180.000 og tæt på 10 %. Scenariet bekræfter således indvandringens store betydning for den fremtidige befolkningsudvikling i hovedstadsområdet. De kommende års indvandring er også af afgørende betydning for aldersfordelingen af befolkningen. Det alternative scenario, hvor nettoindvandringen er tæt på 0, indebærer, at der i alt i 2030 bliver 76.000 færre i aldersgruppen 25-64 årige i hovedstadsområdet end i 2011. Det svarer til en tilbagegang i aldersgruppen på 7,3 % i 2030 i forhold til i 2011, mens DST-fremskrivningen til 2030 viser en vækst i aldersgruppen på næsten 37.000 personer.

Forskellig udvikling i egne og kommuner

DST's befolkningsfremskrivning fra 2011 til 2030 viser en forskellig befolkningsudvikling i hovedstadsområdets egne og kommuner. Ifølge fremskrivningen koncentrerer befolkningsvæksten i centalkommunerne, således som det også har været tilfældet i de seneste år.

Egn	Befolkning Alternativt scenario 1		Befolkningsvækst 2011 - 2030 Alternativt scenario 1		DST fremskrivning 2011 - 2030	
	2011	2030	Antal	Procent	Vækst 2011 - 2030	Procent
Centralkommunerne	638.324	698.043	59.719	9 %	142.549	22 %
Nære forstæder	270.568	273.339	2.771	1 %	22.223	8 %
Vestegnen	252.805	259.201	6.396	3 %	17.859	7 %
Nordøst	179.889	167.900	-11.989	-7 %	-1.385	-1 %
Nord	182.054	176.496	-5.558	-3 %	1.842	1 %
Nordvest	133.851	132.203	-1.648	-1 %	2.321	2 %
Vest	109.306	104.560	-4.746	-4 %	367	0 %
Syd	148.068	141.807	-6.261	-4 %	-2.123	-1 %
Hovedstadsområdet	1.914.865	1.953.549	38.684	2 %	183.653	10 %

Befolkningsudvikling i hovedstadsområdets 8 egne.
Alternativt scenario 1 = nettoindvandring som før 2007.
Sammenholdt med Danmarks Statistiks befolknings-
fremskrivning 2011 - 2030

TABEL A3.18
ALTERNATIVT SCENARIO 1. BEFOLKNINGSUDVIKLING
I HOVEDSTADSOMRÅDET 2011 - 2030

Det alternative scenario viser, at indvandring også er en afgørende faktor for den fremtidige befolkningsudvikling i hovedstadsområdets 8 egne. Indvandringen har særlig stor betydning for befolkningsudviklingen i centralkommunerne og de nære forstæder. Mens centralkommunernes befolkningstal vokser med godt 140.000, eller 22 %, frem til 2030 i Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning, vokser befolkningstallet med 60.000, eller 9 %, i det alternative scenario med en dæmpet indvandring som i perioden før 2007.

Indvandringen har ligeledes afgørende betydning for udviklingen i befolkningens alderssammensætning. Selv om den samlede befolkningstilvækst i det alternative scenario er blot knapt 40.000 personer mod 180.000 personer i Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning til 2030 ændres befolkningsvæksten blandt de ældre stort set ikke. Det alternative scenario viser en vækst blandt ældre over 64 år på 108.000 mod 112.000 i Danmarks Statistiks fremskrivning. Det alternative scenario viser en mindre vækst blandt børn og unge op til 24 år på knapt 7.000 i 2030, mod 33.000 i Danmarks Statistiks fremskrivning. Den største ændring som følge af den mindre indvandring i det alternative scenario sker i aldersgrup-

pen de 25 - 64 årige. Mens Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning viser en samlet vækst i aldersgruppen i hovedstadsområdet som helhed på 37.000 personer, viser det alternative scenario en tilbagegang på 76.000 personer. Det alternative scenario med et lavere niveau for indvandringen indebærer således 113.000 færre i de mest erhvervsaktive aldersklasser. Det afspejles i alle 8 egne. Mens Danmarks Statistiks fremskrivning viser en vækst i aldersgruppen i centralkommunerne på knapt 75.000 personer, eller 20 %, viser det alternative scenario en vækst på blot 10.000 personer, eller 3 %. Stagnation i de nære forstæder og vestegnen ændres til tilbagegange på hhv. 10 % og 7 %, og tilbagegange på 10 % - 12 % i de øvrige egne ændres i det alternative scenario til tilbagegange på fra 11 % til 21 %.

Det alternative scenario ændrer således også på størrelsesforholdet mellem aldersgrupperne. Flere egne når op på knapt 6 ældre per 10 i aldersgruppen 25 - 64 årige, en enkelt knapt 7 ældre.

Scenario 2 - indenlandske flytninger som før 2007, især større fraflytning til resten af Østdanmark

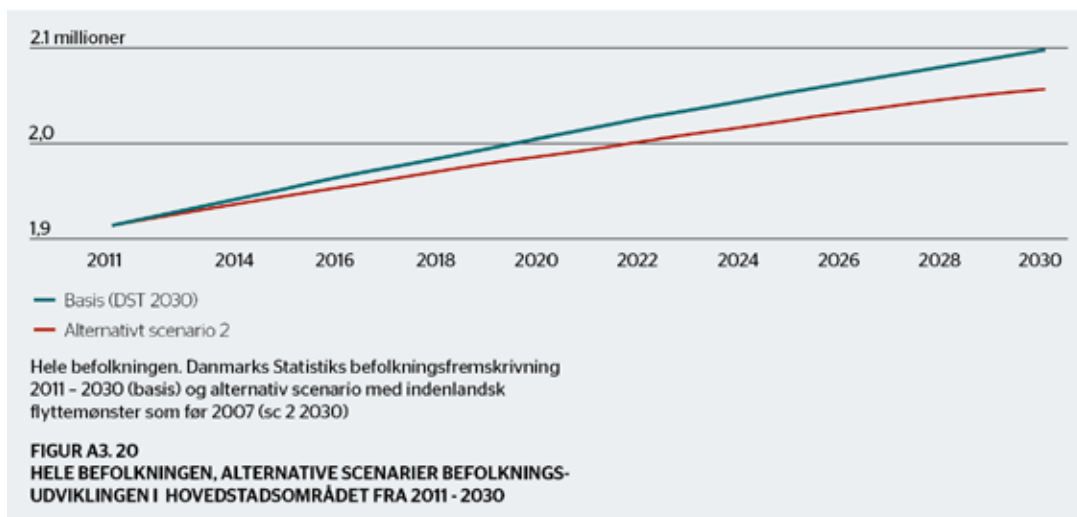
I det andet alternative scenario justeres på det indenlandske flyttemønster. Beregningsteknisk øges sandsynligheden for fraflytning fra hovedstadsområdet til resten af Østdanmark, og sandsynligheden for fraflytning fra de store provinsbyer til hovedstadsområdet mindskes let. Herved skabes et indenlandsk flyttemønster som før 2007.

En sådan ændring i det indenlandske flyttemønster, vil ikke have så omfattende konsekvenser, som ændringer i flyttebalancen med udlandet i det første alternative scenario.

Område	2011	DST 2030	SC 1 2030
Centralkommunerne	19 %	21 %	
5 ydre egne	35 %	50 - 60 %	60 - 70 %
Hovedstadsområdet	29 %	38 %	43 %

"Ældreandelen" = Ældrebeholdning > 64 år i forhold til befolkning i aldersklassen 25-64 årige
Fremskrivning Danmarks Statistik 2030 (DST 2030) og Alternativt scenario 1 2030 (SC 1 2030)

TABEL 3A.19
"ÆLDREANDELEN" I HOVEDSTADSOMRÅDETS EGNE
2011 OG I 2030

Scenariet indebærer, at befolkningstilvæksten i hovedstadsområdet frem til 2030 bliver godt 140.000 personer. Det er ca. 40.000 færre end i Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning fra 2011 til 2030.

Scenariet indebærer relativt en lidt større reduktion i væksten blandt de 25 - 64 årige. Denne aldersgruppe vil blot vokse med 15.000 frem til 2030, mod en vækst på 37.000 i Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning. Scenariet viser også færre i gruppen af børn og unge, mens væksten i gruppen af ældre stort set ikke ændres. Tabel A3. 22 viser, hvorledes det ændrede indenlandske flyttemønster påvirker befolkningsudviklingen i hovedstadsområdets 8 egne. Selvom effekterne er mindre end ved et ændret indvandringmønster, viser beregningen en betydelig følsomhed ved ændret indenlandsk flyttemønster. Som det er fremgået, sker ændringerne i aldersgrupperne med børn og unge og især gruppen med de 25 - 64 årige, mens væksten i gruppen af ældre ikke ændres. Scenariet indebærer, at andelen af ældre

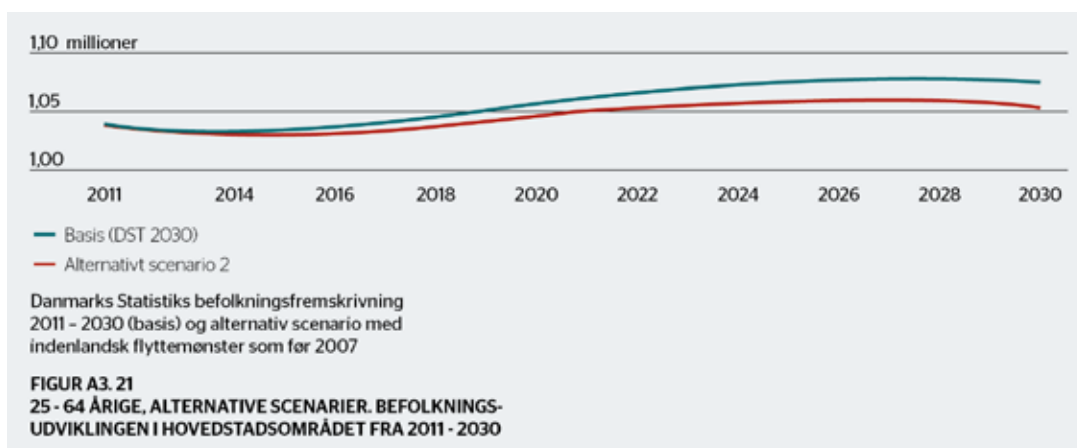
vokser i forhold til især aldersgruppen de 25 - 64 årige i alle egne.

Kommunernes befolkningsprognoser og boligbyggeprogrammer

Cowi har for Naturstyrelsen indsamlet oplysninger om kommunernes befolkningsprognoser og boligbyggeprogrammer. I det omfang det har været muligt, er prognoser og byggeprogrammer sammenholdt med det billede, som tegner sig i Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning.

Kommunerne brug af befolkningsprognoser og boligbyggeprogrammer varierer meget. Prognoser og programmer har en meget forskellig tidshorisont. Kun to af hovedstadsområdets 34 kommuner har befolkningsprognoser, som rækker frem til 2030. 2023 indgår i prognoserne i 20 kommuner, 2022 i 25 kommuner, 2020 i 30 kommunerne og 2014 i alle 34 kommuner.

Det er således kun de allerførste år af Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning til 2030, som

Egn	Befolkning Alternativt scenario 2		Befolkningsvækst 2011 - 2030 Alternativt scenario 2		DST fremskrivning 2011-2030	
	2011	2030	Antal	Procent	Vækst 2011 - 2030	Procent
Centralkommunerne	638.324	763.400	125.076	20 %	142.549	22 %
Nære forstæder	270.568	288.131	17.563	6 %	22.223	8 %
Vestegnen	252.805	265.375	12.570	5 %	17.859	7 %
Nordøst	179.889	175.955	- 3.934	- 2 %	- 1.385	- 1 %
Nord	182.054	180.969	- 1.085	- 1 %	1.842	1 %
Nordvest	133.851	133.892	41	0 %	2.321	2 %
Vest	109.306	107.279	- 2.027	- 2 %	367	0 %
Syd	148.068	142.786	- 5.282	- 4 %	- 2.123	- 1 %
Hovedstadsområdet	1.914.865	2.057.787	142.922	7 %	183.653	10 %

Alternativt scenario 2 = Indenlandske flytninger til og fra hovedstadsområdet som før 2007. Befolkningsudvikling i hovedstadsområdets 8 egne. Sammenholdt med Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning 2011 - 2030.

TABEL A3. 22
ALTERNATIVT SCENARIO 2. BEFOLKNINGSUDVIKLINGEN I HOVEDSTADSOMRÅDET 2011 - 2030

kan sammenholdes med kommunernes befolkningsprognoser. Et overordnet billede er, at kommunernes prognose for de førstkomende år samlet ligger lidt højere end DST's befolkningsfremskrivning, og at det er de kommuner, som i DST's befolkningsfremskrivning står til den laveste vækst, som ligger højere end DST's fremskrivning. Især egnene Nord, Nordvest og Syd har befolkningsprognoser som i de kommende år ligger pænt over DST's befolkningsfremskrivning, mens

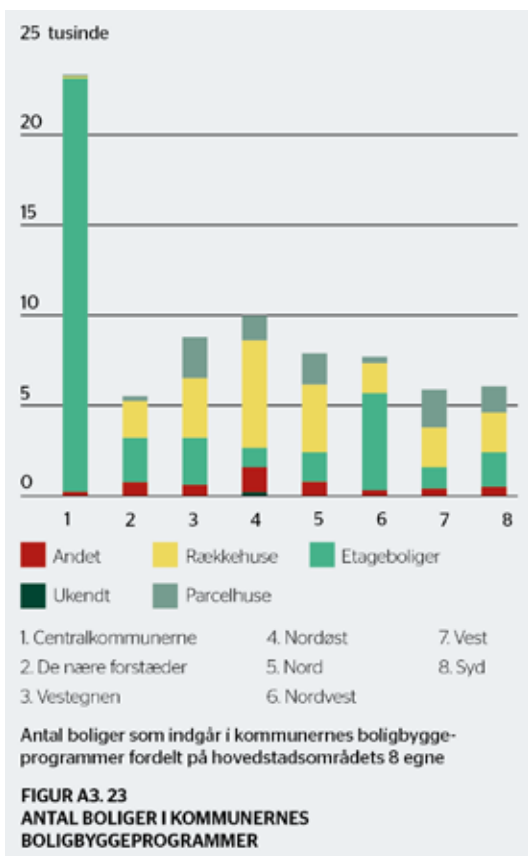
prognoserne for de Nære forstæder og Vestegnen ligger lavere.

Kommunernes prognoser ligger specielt højere end Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning for aldersgruppen de 25 - 64 årige.

Kommunernes boligbyggeprogrammer har også meget forskellig tidshorisont. En enkelt kommune har ikke et boligbyggeprogram, 25 kommuner har et boligbyggeprogram, som rækker 6 år frem, 15 kommuner har byggeprogram, som rækker 10 år frem.

Figur A3. 23 viser omfanget af nybyggede boliger, som indgår i de foreliggende boligbyggeprogrammer. Cowi har beregnet, at hovedstadsområdet med nye boliger af et omfang som i boligbyggeprogrammerne - fremskrevet til 2023 - vil rumme en befolkning på 2.071.000 personer i 2023, eller 35.000 flere end der forventes i DST's befolkningsfremskrivning.

Når der alene ses på de boliger, som indgår i boligbyggeprogrammerne - og således ikke dækker hele perioden frem til 2030 - viser ovenstående figur, at der vil være et meget betydeligt overskud af boliger i de ydre egne Nordøst, Nord, Nordvest, Syd og Vest i forhold til det boligbehov, som Cowi har beregnet med udgangspunkt i DST's befolkningsfremskrivning 2030. Boligbyggeprogrammerne angiver et samlet boligbyggeri i de fem ydre egne på 37.500 boliger, mens behovsopgørelsen baseret på DST's befolkningsfremskrivning angiver et behov på knapt 10.000 nye boliger frem til 2030.

Egn	Befolkning			Vækst 2011-2030 Alt. 3 EOU	Omfordeling Alt. 3 EOU 2030
	2011	DST 2030	Alt. 3 EOU 2030		
Centralkommunerne	636.735	779.284	735.382	98.647	-43902
Nære forstæder	270.435	292.658	312.972	42.537	20.314
Vestegnen	252.723	270.582	288.002	35.279	17.420
Nordøst	179.788	178.403	173.982	-5.806	-4.421
Nord	181.967	183.809	178.930	-3.037	-4.879
Nordvest	133.843	136.164	145.540	11.697	9.376
Vest	109.266	109.633	106.090	-3.176	-3.543
Syd	148.056	145.933	155.567	7.511	9.634
Hovedstadsområdet	1.912.813	2.096.466	2.096.466	183.653	0

1) EOU = "Ekstra-ordinær udbygning" i Ring 3, ydre Frederikssundfingre samt ydre Køgefingre.

Omfordeling af befolkningstilvæksten forudsat ekstraordinær udbygning i Ring 3, ydre Frederikssundfingre og ydre Køgefingre.

TABEL A3. 24
ALTERNATIVT SCENARIO 3. BEFOLKNINGSUDVIKLING I HOVEDSTADSOMRÅDETS 8 EGNE 2011 - 2030

Omvendt er der underskud i de mere centralt beliggende egne: centralkommunerne og de nære forstæder. Boligbyggeprogrammerne rækker imidlertid ikke frem til 2030.

Scenario: Nye udbygningsmuligheder ved Ring 3, i ydre Frederikssundfingre og i ydre Køgefingre udnyttes.

Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning 2011 til 2030 afspejler de seneste års demografiske udvikling og flyttemønstre og er dermed også præget af fordelingen af de seneste års større nybyggerier.

Mens de store udbygningsmuligheder i centralkommunerne således kan siges at afspejles i befolkningsfremskrivningen, er det ikke tilfældet for de nye udbygningsmuligheder i Ring 3 korridoren, i ydre Frederikssundfingre og i ydre Køgefingre.

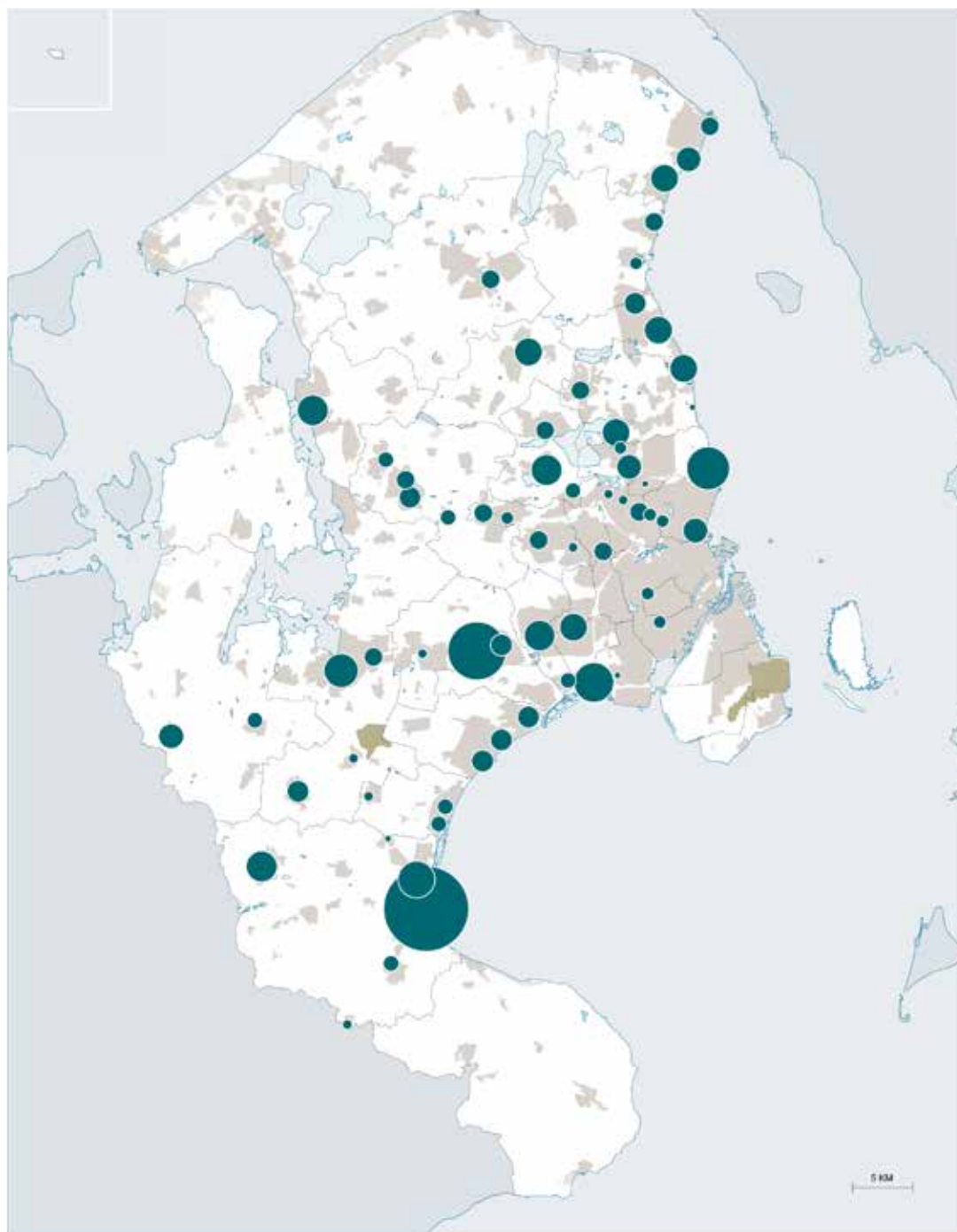
Cowi har for Naturstyrelsen regnet på flere scenarier, hvor der så at sige ekstraordinært bygges 20.000 nye boliger i Ring 3-bæltet (fordelt på kommunerne ud fra et groft skøn over byggemuligheder), 5.000 nye boliger i ydre Frederikssundfingre og 5.000 nye boliger i ydre Køgefingre.

I et af scenarierne er udgangspunktet, at den samlede befolkning i hovedstadsområdet i 2030 forbliver uændret i forhold til Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning. Hvordan vil befolkningstallene ændre sig i egnene, hvis de ekstraordinære nye boliger fyldes op, og der forudsættes en flyttemønster til de pågældende kommuner, som i de forudgående år. Det fremgår af tabel A3. 24.

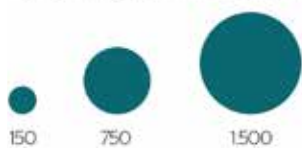
Scenariet viser, at den forudsatte ekstraordinære udbygning i Ring 3, ydre Frederikssundfingre og ydre Køgefingre, indebærer en betydelig reduktion i væksten først og fremmest i centralkommunerne.

Appendix 4

Oversigt over Parker & Rejs ved stationerne i hovedstadsområdet

Antal parkeringspladser ved stationer på de overordnede baner i hovedstadsområdet

Kilde: Transportministeriet (2010-tal fra DSB)

Appendix 5

Landsplandirektiver – oversigt over øvrige landsplandirektiver med virkning i hovedstadsområdet

Lokalplan og kommuneplantillæg for Københavns Lufthavn i Kastrup (april 1997)

Lokalplan og kommuneplantillæg for Lufthavnen er udarbejdet af Miljø- og Energiministeriet og omfatter bestemmelser om anvendelse og udformning af lufthavnens område i Tårnby og Dragør Kommuner. Lokalplan og kommuneplantillæg er udarbejdet som landsplandirektiv og administreres af de to kommuner.

Landsplandirektiv for detailhandel i hovedstadsområdet (15. november 2008)

Miljøministeren har udstedt et landsplandirektiv for detailhandel i hovedstadsområdet, som fastsætter regler for bymidter, bydelscentre og aflastningsområder, herunder bymidter og aflastningsområder, hvori der kan etableres udvalgswarebutikker over 2.000 m².

Landsplandirektiv om afgrænsning og ramme for anvendelse af den grønne kile gennem Flyvestation Værløse (1. juli 2009)

Miljøministeren har udstedt et landsplandirektiv, som afgrænser den såkaldte grønne kile gennem Flyvestation Værløse og fastlægger rammer for anvendelsen af området. Landsplandirektivet udgør det overordnede grundlag for Furesø Kommunes planlægning af området. Sletten vil være en grøn kile forbeholdt friluftsliv mellem Nord- og Sydlejren. Den sikrer et sammenhængende friluftsområde fra Hareskoven og Jonstrup Vang gennem den tidligere flyvestation til den ny 4. grønne ring. Sletten friholdes for bymæssig bebyggelse og vejanlæg. Nordlejren er også en del af landsplandirektivet. Nordlejrens bygninger er udpeget som grønt støttepunkt og kan indrettes til aktiviteter med kulturelle formål og fritidsformål samt erhverv i tilknytning hertil, f.eks. museer, udstillinger, natur- og friluftsfremstilling, arbejdende værksteder, indendørs legeland. Lejrens dobbelthangar skal bevares og kan anvendes til kultur og idræt.

Landsplandirektiv om genanvendelse af Auderødlejren (1. december 2009)

Miljøministeren har udstedt et landsplandirektiv, som sikrer, at Auderødlejren genanvendes i overensstemmelse med Fingerplan 2007 og i respekt for enestående natur og landskab på Arrenæs. Landsplandirektivet udgør den overordnede ramme for Halsnæs Kommunes detaljerede planlægning af området. Området omfatter ca. 70 ha omkranset af Arresø på 3 sider og nabo til Auderød Skov. Søværnets tidligere grundskole skal overgå til civilt formål og åbnes for offentligheden. Lejrens bygninger kan genanvendes hovedsageligt til alment og rekreativt formål. Fremtidige brugere får glæde af Auderødlejrens søer, åbne sletter og skove samt adgang til Auderød Skov og til Arresø ved den lille havn. Den militære skydebane lukkes, således at roen bevares til gavn for fuglelivet, besøgende og de nye brugere af bygningerne.

Landsplandirektiv om ny krydstogtterminal ved Københavns Nordhavn (15. januar 2010)

Miljøministeren har udstedt et landsplandirektiv for en ny krydstogtterminal ved Kronløbet i Københavns Nordhavn. Landsplandirektivet betyder, at de eksisterende anløb af krydstogtskibe ved Sundmolen i Indre Nordhavn kan flyttes til Kronløbet i Ydre Nordhavn.

Årsagen til flytningen er, at der som led i aftalen om metrocityringen skal ske byudvikling i Indre Nordhavn, hvor krydstogtskibene nu anløber. Krydstogtterminalen skal anlægges ved opfyldning af vandareal, og har derfor forudsat et landsplandirektiv, der supplerer det gældende landsplandirektiv for hovedstadsområdets planlægning, Fingerplan 2007.

Det nye landsplandirektiv for krydstogtterminalen vil herefter udgøre den overordnede ramme for Københavns Kommunes planlægning af ny byzone i området til krydstogtterminal.

**Landsplandirektiv for 200 sommerhuse i
kystnærhedszonen i landsdelscentrene
og deres oplande (oktober 2010)**

Landsplandirektivet udlægger bl.a. nye sommerhuse i Frederikssund Kommune (Over Dråby Strand), Gribskov Kommune (Vejby Strand) og Stevns Kommune (Rødvig).

